

Základy ekonomie

Pavel Tuleja

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

AUTOR:

Pavel Tuleja

Fakulta veřejných politik v Opavě

Slezská univerzita v Opavě

Opava © 2025

Obrázky použité v textu byly generovány pomocí ChatGPT.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

OBSAH

OBSAH	3
SEZNAM OBRÁZKŮ	4
1 ZÁKLADNÍ POJMY A SOUVISLOSTI EKONOMIE	8
2 TRH A JEHO CHARAKTERISTIKA	12
3 MODEL DOKONALE A NEDOKONALE KONKURENČNÍHO TRHU	19
4 TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ	42
5 TRŽNÍ SELHÁNÍ A MIKROEKONOMICKÁ ROLE STÁTU	53
6 ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	59
7 ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ MODELY	62
8 PENÍZE A CENOVÁ STABILITA	90
9 TRH PRÁCE A NEZAMĚSTNANOST	98
10 EKONOMICKÝ RŮST, EKONOMICKÝ CYKLUS A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA	107
11 FISKÁLNÍ POLITIKA	116
12 MONETÁRNÍ POLITIKA	128
13 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA A MĚŘENÍ JEJÍ ÚSPĚŠNOSTI	134
SEZNAM ZKRATEK	143

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1-1: EKONOMICKÝ KOLOBĚH	8
OBRÁZEK 1-2: HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ	9
OBRÁZEK 1-3: HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ A TECHNOLOGICKÝ POKROK.....	11
OBRÁZEK 2-1: KŘIVKA NABÍDKY	12
OBRÁZEK 2-2: POSUN KŘIVKY NABÍDKY.....	13
OBRÁZEK 2-3: KŘIVKA POPTÁVKY	14
OBRÁZEK 2-4: POSUN KŘIVKY POPTÁVKY	15
OBRÁZEK 2-5: ROVNOVÁHA NA TRHU.....	16
OBRÁZEK 2-6: PROCES UTVÁŘENÍ CENY V PŘÍPADĚ TRŽNÍHO NEDOSTATKU (A) A TRŽNÍHO NADBYTKU (B).....	17
OBRÁZEK 2-7: PAVUČINOVÝ MODEL TRHU	18
OBRÁZEK 3-1: TVORBA CENY A PŘÍMKA INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKY	19
OBRÁZEK 3-2: ÚROVEŇ VÝSTUPU FIRMY VE VELMI KRÁTKÉM OBDOBÍ.....	20
OBRÁZEK 3-3: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM OBDOBÍ	22
OBRÁZEK 3-4: KONSTRUKCE KŘIVKY NABÍDKY DOKONALE KONKURENČNÍHO ODVĚTVÍ V KRÁTKÉM OBDOBÍ .	24
OBRÁZEK 3-5: KŘIVKA NABÍDKY DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM OBDOBÍ (A) A BOD UZAVŘENÍ FIRMY (B).....	26
OBRÁZEK 3-6: KŘIVKA NABÍDKY ODVĚTVÍ V DLOUHÉM OBDOBÍ V PŘÍPADĚ NEZMĚNĚNÝCH CEN VSTUPŮ	28
OBRÁZEK 3-7: KŘIVKA NABÍDKY ODVĚTVÍ V DLOUHÉM OBDOBÍ V PŘÍPADĚ ROSTOUCÍCH CEN VSTUPŮ (A) A KLESAJÍCÍCH CEN VSTUPŮ (B)	29
OBRÁZEK 3-8: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V DLOUHÉM OBDOBÍ	31
OBRÁZEK 3-9: EFEKTIVNOST A CELKOVÝ PŘEBYTEK.....	33
OBRÁZEK 3-10: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍHO ZISK MONOPOLU	35
OBRÁZEK 3-11: REGULOVANÁ CENA A ROVNOVÁHA MONOPOLU	36
OBRÁZEK 3-12: MODEL SE ZALOMENOU POPTÁVKOVOU KŘIVKOU	37
OBRÁZEK 3-13: MODEL CENOVÉHO VŮDCE	38
OBRÁZEK 3-14: VÝSTUP MONOPOLNĚ KONKURENČNÍ FIRMY MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK (A) VE SROVNÁNÍ S MONOPOLEM (B).....	39
OBRÁZEK 3-15: VÝSTUP MONOPOLNĚ KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM (A) A DLOUHÉM OBDOBÍ (B).....	40
OBRÁZEK 3-16: NEEFektivnost nedokonale konkurenční firmy	41

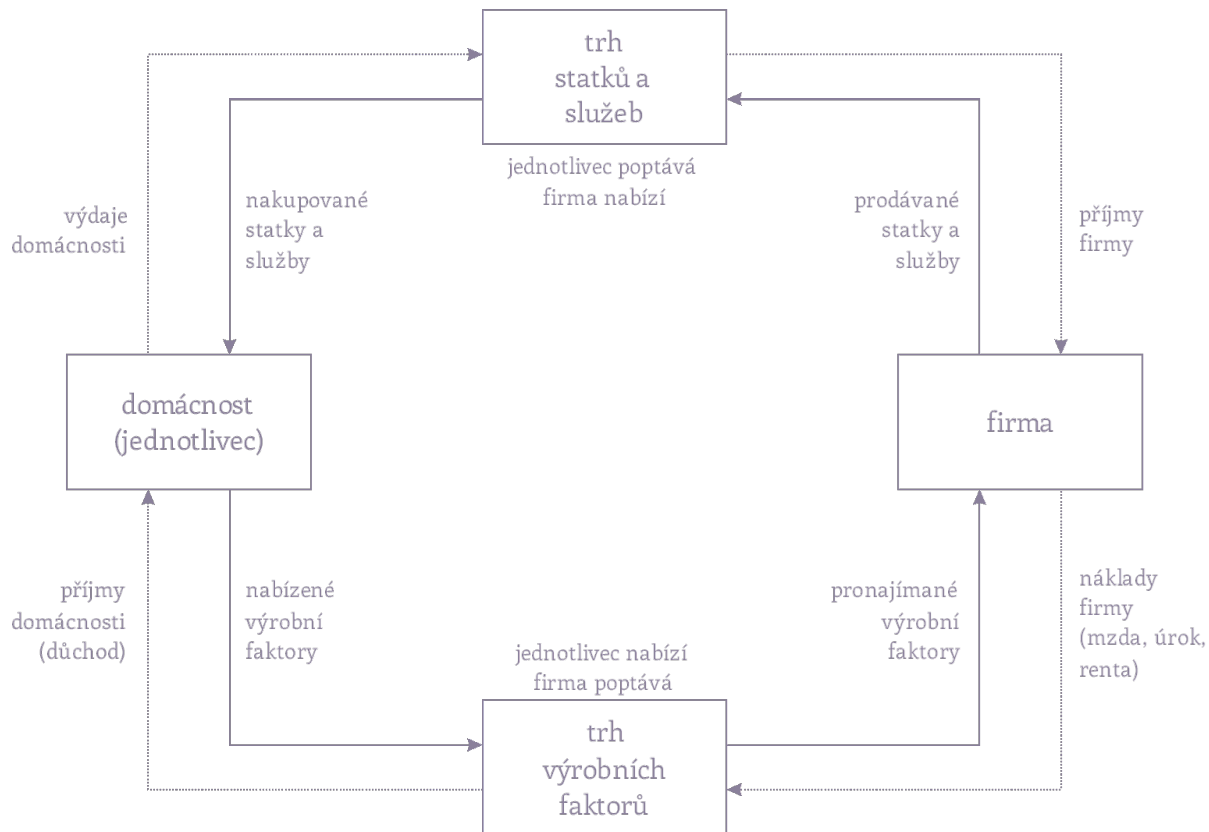
OBRÁZEK 4-1: VZTAH PŘÍJMU Z MEZNÍHO PRODUKTU VÝROBNÍHO FAKTORU A MEZNÍCH NÁKLADŮ NA VÝROBNÍ FAKTOR V DOKONALE KONKURENČNÍM (A) A NEDOKONALE KONKURENČNÍM (B) PROSTŘEDÍ	43
OBRÁZEK 4-2: POZEMKOVÁ RENTA	45
OBRÁZEK 4-3: INDIVIDUÁLNÍ NABÍDKA PRÁCE A SUBSTITUČNÍ A DŮCHODOVÝ EFEKT	46
OBRÁZEK 4-4: VLIV ODBORŮ NA ROVNOVÁHU NA TRHU PRÁCE – SNÍŽENÍ NABÍDKY PRÁCE ODBORY.....	47
OBRÁZEK 4-5: MONOPSON	48
OBRÁZEK 4-6: URČENÍ ROVNOVÁŽNÉ ÚROKOVÉ MÍRY V KRÁTKÉM OBDOBÍ	50
OBRÁZEK 4-7: URČENÍ ROVNOVÁŽNÉ ÚROKOVÉ MÍRY V DLOUHÉM OBDOBÍ.....	51
OBRÁZEK 5-1: MONOPOLNÍ SÍLA A EFEKTIVNOST.....	53
OBRÁZEK 5-2: EXTERNÍ NÁKLADY	55
OBRÁZEK 5-3: EXTERNÍ UŽITEK.....	56
OBRÁZEK 5-4: OPTIMÁLNÍ MNOŽSTVÍ VEŘEJNÉHO STATKU.....	57
OBRÁZEK 5-5: ZDANĚNÍ ZÁPORNÝCH (A) A DOTOVÁNÍ Kladných (B) EXTERNALIT STÁTEM	58
OBRÁZEK 6-1: PROCES PROHLUBOVÁNÍ (ZMENŠOVÁNÍ) VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ EKONOMICKÉ ROVNOVÁHY.....	59
OBRÁZEK 7-1: MODEL DVOUSEKTOROVÉ EKONOMIKY	63
OBRÁZEK 7-2: SPOTŘEBNÍ FUNKCE (A) A FUNKCE ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ (B) V DVOUSEKTOROVÉ EKONOMICE .	65
OBRÁZEK 7-3: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V DVOUSEKTOROVÉ EKONOMICE.....	68
OBRÁZEK 7-4: MODEL TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMIKY	70
OBRÁZEK 7-5: SPOTŘEBNÍ FUNKCE V TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMICE.....	72
OBRÁZEK 7-6: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMICE.....	74
OBRÁZEK 7-7: MODEL ČTYŘSEKTOROVÉ EKONOMIKY	76
OBRÁZEK 7-8: FUNKCE ČISTÉHO EXPORTU	78
OBRÁZEK 7-9: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V ČTYŘSEKTOROVÉ EKONOMICE.....	80
OBRÁZEK 7-10: AGREGÁTNÍ NABÍDKA V KRÁTKÉM OBDOBÍ (A) A SKLON KŘIVKY SRAS (B).....	82
OBRÁZEK 7-11: KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY V KRÁTKÉM OBDOBÍ A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ NABÍDKOVÉ ŠOKY	83
OBRÁZEK 7-12: KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY V DLOUHÉM OBDOBÍ (A) A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ REÁLNÉ NABÍDKOVÉ ŠOKY (B)	84
OBRÁZEK 7-13: KŘIVKA AGREGÁTNÍ POPTÁVKY (A) A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ POPTÁVKOVÉ ŠOKY (B).....	86
OBRÁZEK 7-14: KRÁTKODOBÁ (A) A DLOUHODOBÁ (B) MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA V MODELU AS-AD	87
OBRÁZEK 7-15: UTVÁŘENÍ MAKROEKONOMICKÉ ROVNOVÁHY V NEOKLASICKÉM MODELU AS-AD V PŘÍPADĚ POZITIVNÍHO POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B).....	88
OBRÁZEK 7-16: UTVÁŘENÍ MAKROEKONOMICKÉ ROVNOVÁHY V (NEO)KEYNESIÁNSKÉM MODELU AS-AD V PŘÍPADĚ POZITIVNÍHO POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B)	89

OBRÁZEK 8-1: VZTAH MONETÁRNÍ BÁZE A NABÍDKY PENĚŽ	91
OBRÁZEK 8-2: POPTÁVKA PO PENĚŽÍCH	92
OBRÁZEK 8-3: ROVNOVÁHA NA TRHU PENĚŽ V KRÁTKÉM (A) A V DLOUHÉM OBDOBÍ (B).....	93
OBRÁZEK 8-4: INFLACE TAŽENÁ POPTÁVKOU	95
OBRÁZEK 8-5: INFLACE TAŽENÁ NÁKLADY	96
OBRÁZEK 8-6: INFLAČNÍ SPIRÁLA.....	97
OBRÁZEK 9-1: PRODUKČNÍ MOŽNOSTI A RŮST PRACOVNÍ SÍLY	98
OBRÁZEK 9-2: CYKLICKÁ NEZAMĚSTNANOST A ZMĚNY AGREGÁTNÍ POPTÁVKY	100
OBRÁZEK 9-3: ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE	102
OBRÁZEK 9-4: NEROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE	103
OBRÁZEK 9-5: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V PŘÍPADĚ NEPRUŽNÝCH NOMINÁLNÍCH MEZD ..	104
OBRÁZEK 9-6: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V MONETARISTICKÉM POJETÍ.....	105
OBRÁZEK 9-7: TRH PRÁCE SE ZALOMENOU KŘIVKOU POPTÁVKY PO PRACOVNÍ SÍLE.....	106
OBRÁZEK 10-1: EKONOMICKÝ RŮST V SOUVISLOSTI S POSUNY KŘIVEK AGREGÁTNÍ NABÍDKY	107
OBRÁZEK 10-2: KLASICKÝ STACIONÁRNÍ STAV V KRÁTKÉM A DLOUHÉM OBDOBÍ	109
OBRÁZEK 10-3: VLIV TECHNOLOGICKÉHO POKROKU NA EKONOMICKÝ RŮST	110
OBRÁZEK 10-4: EKONOMICKÝ CYKLUS	112
OBRÁZEK 10-5: KONTRAKCE V MODELU AS-AD JAKO DŮSLEDEK POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B).....	114
OBRÁZEK 11-1: EXPAZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ NEVYUŽITÝCH ZDROJŮ.....	116
OBRÁZEK 11-2: EXPAZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ PLNĚ VYUŽITÝCH ZDROJŮ	117
OBRÁZEK 11-3: EXPAZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ SNÍŽENÍ DANÍ.....	118
OBRÁZEK 11-4: RESTRIKTIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ SNÍŽENÍ VLÁDNÍCH VÝDAJŮ	119
OBRÁZEK 11-5: RESTRIKTIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ ZVÝŠENÍ DANÍ	120
OBRÁZEK 11-6: VYTĚŠŇOVACÍ EFEKT A HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ	122
OBRÁZEK 11-7: VNĚJŠÍ DLUH A HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ.....	123
OBRÁZEK 11-8: LAFFEROVA KŘIVKA.....	124
OBRÁZEK 11-9: LORENZOVA KŘIVKA.....	125
OBRÁZEK 11-10: GINIHO KOEFICIENT V GRAFICKÉM VYJÁDŘENÍ	127
OBRÁZEK 12-1: DOPADY ZVÝŠENÍ NABÍDKY PENĚŽ NA AGREGÁTNÍ POPTÁVKU	128
OBRÁZEK 12-2: FAKTORY OSLABUJÍCÍ ÚČINKY MONETÁRNÍ EXPAZIE	129
OBRÁZEK 12-3: ÚČINKY RESTRIKTIVNÍ MONETÁRNÍ POLITIKY	130
OBRÁZEK 12-4: VZRŮST POPTÁVKY PO PENĚŽÍCH A NEAKTIVISTICKÁ POLITIKA CENTRÁLNÍ BANKY	131

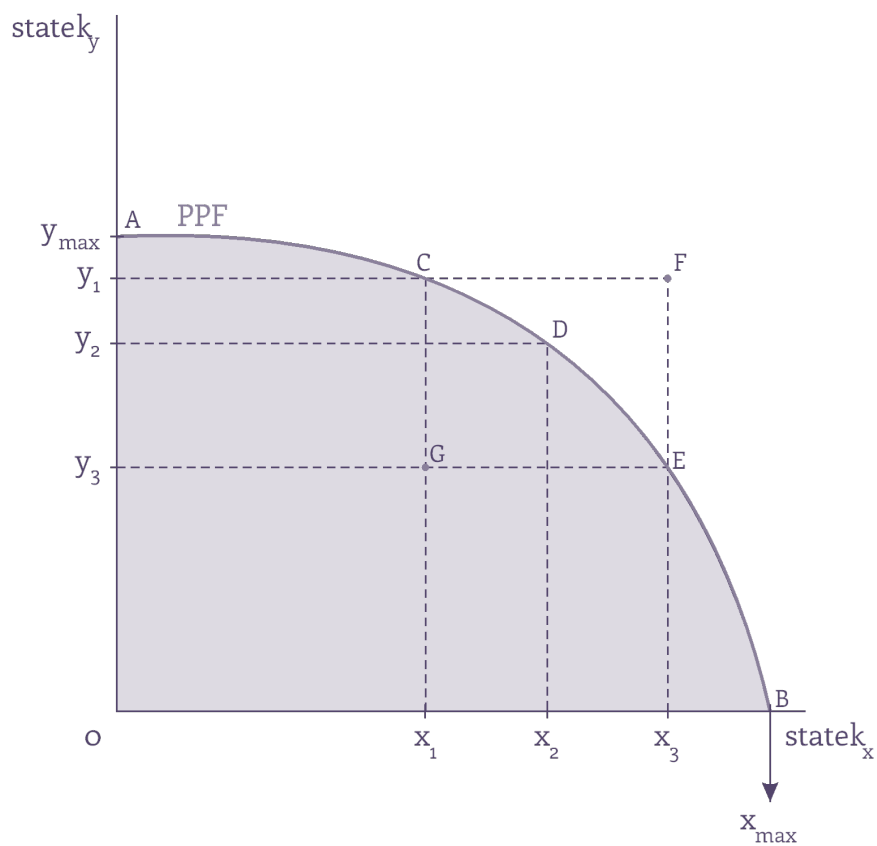
OBRÁZEK 12-5: DILEMA CENTRÁLNÍ BANKY	132
OBRÁZEK 13-1: PŮVODNÍ VERZE PHILLIPSOVY KŘIVKY (A) A JEJÍ MODIFIKOVANÁ VERZE (B).....	135
OBRÁZEK 13-2: KRÁTKODOBÁ A DLOUHODOBÁ PHILLIPSOVA KŘIVKA.....	137
OBRÁZEK 13-3: PRAVDIVÁ A JEVOVÁ PHILLIPSOVA KŘIVKA.....	139
OBRÁZEK 13-4: OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK (A) A MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK PRO ČESKOU REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B)	140
OBRÁZEK 13-5: OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK DOPLNĚNÝ O MEZIKRUŽÍ (A) A MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK DOPLNĚNÝ O MEZIKRUŽÍ PRO ČESKOU REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B)	141
OBRÁZEK 13-6: NETRADIČNĚ POJATÝ OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK (A) A NETRADIČNĚ POJATÝ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK PRO ČESKOU REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B).....	142

1 ZÁKLADNÍ POJMY A SOUVISLOSTI EKONOMIE

OBRÁZEK 1-1: EKONOMICKÝ KOLOBĚH

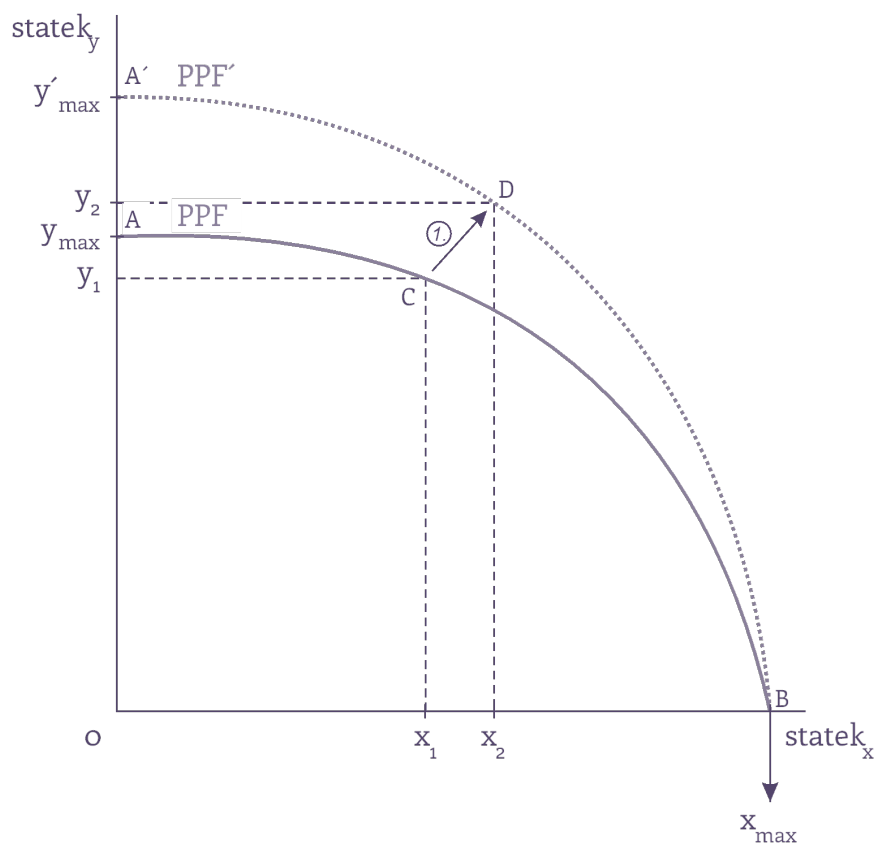
OBRÁZEK 1-2: HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

ROVNICE

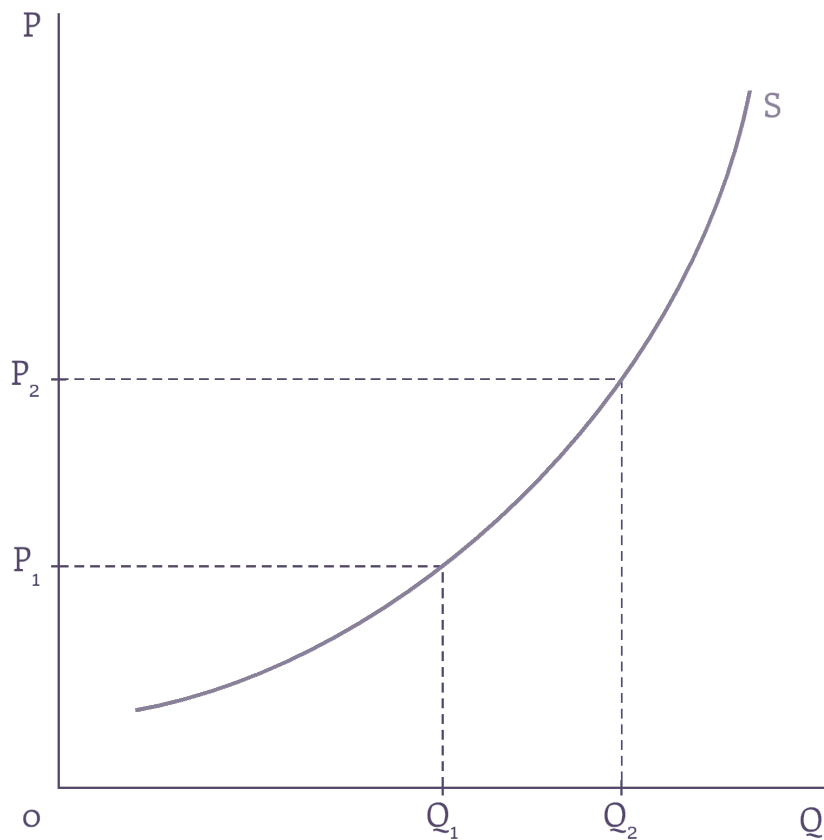
$$rs = \frac{\Delta Q}{\Delta VF} \quad (1.1)$$

OBRÁZEK 1-3: HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ A TECHNOLOGICKÝ POKROK

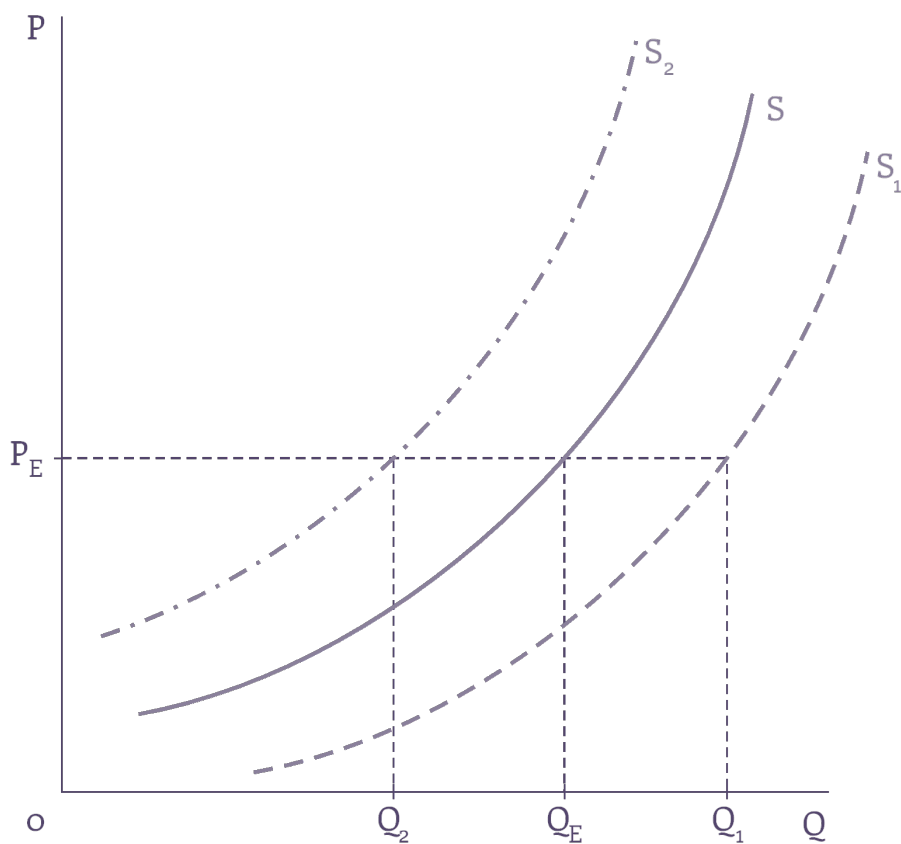

2 TRH A JEHO CHARAKTERISTIKA

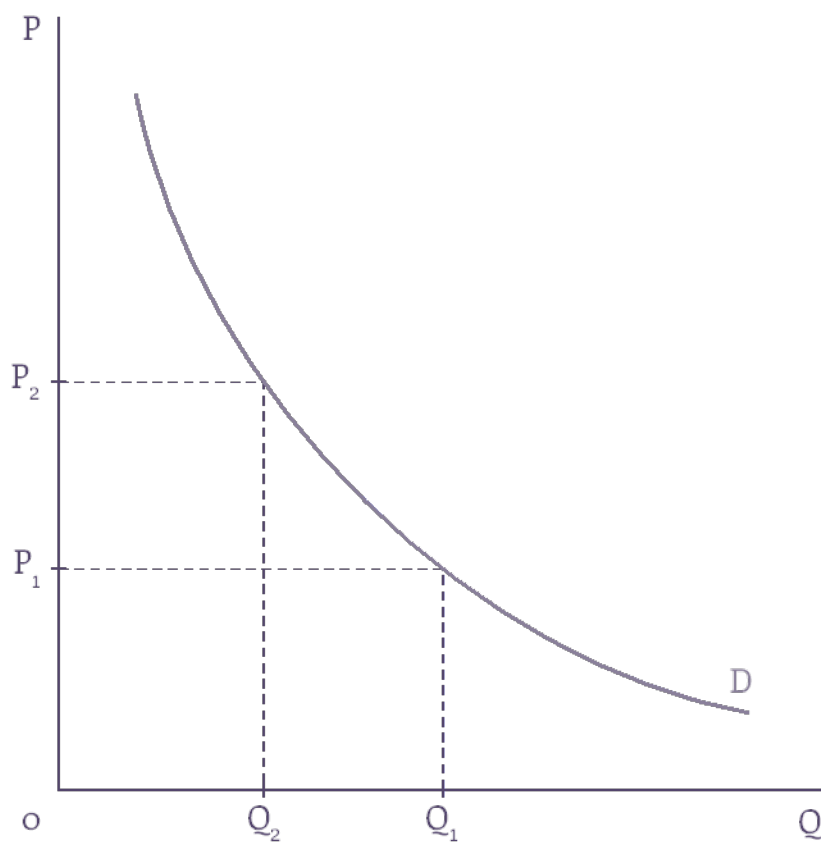
OBRÁZEK 2-1: KŘIVKA NABÍDKY

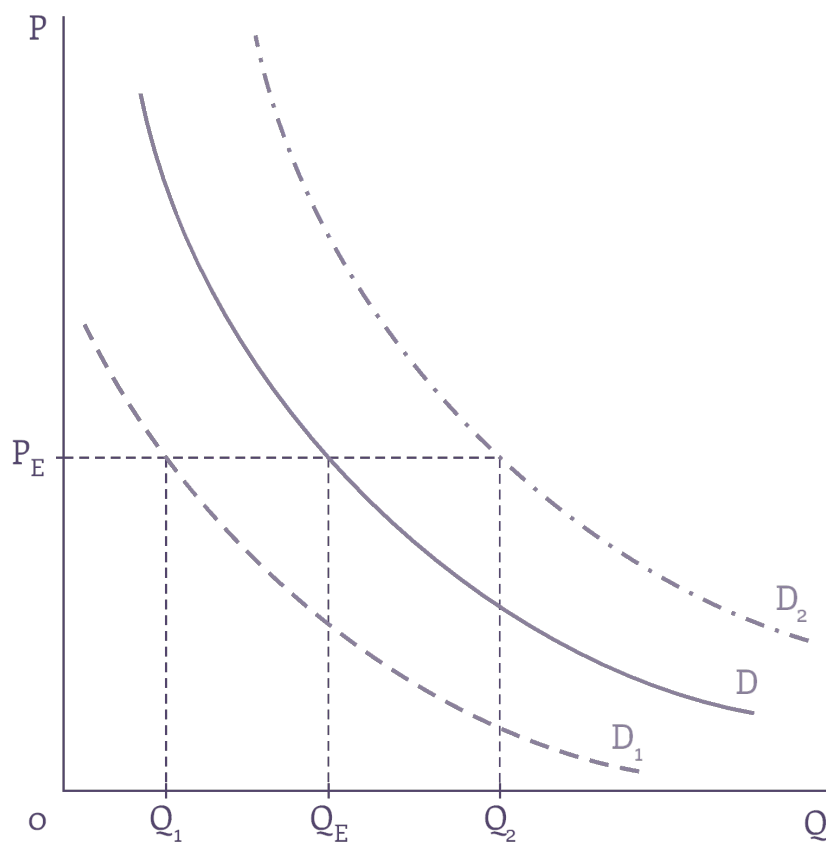
OBRÁZEK 2-2: POSUN KŘIVKY NABÍDKY

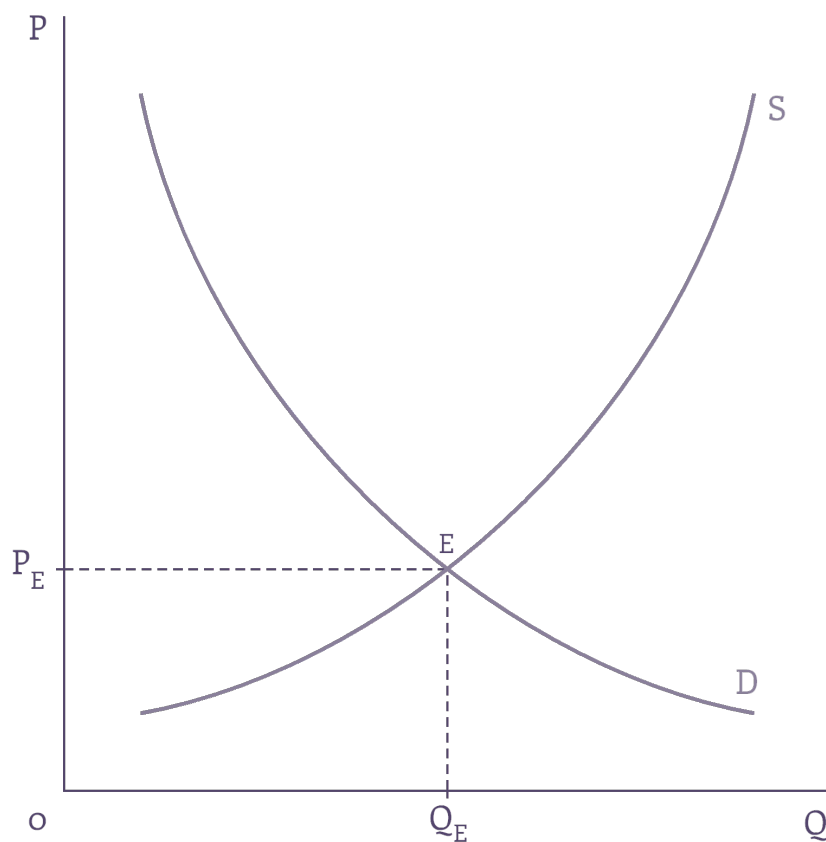
OBRÁZEK 2-3: KŘIVKA POPTÁVKY

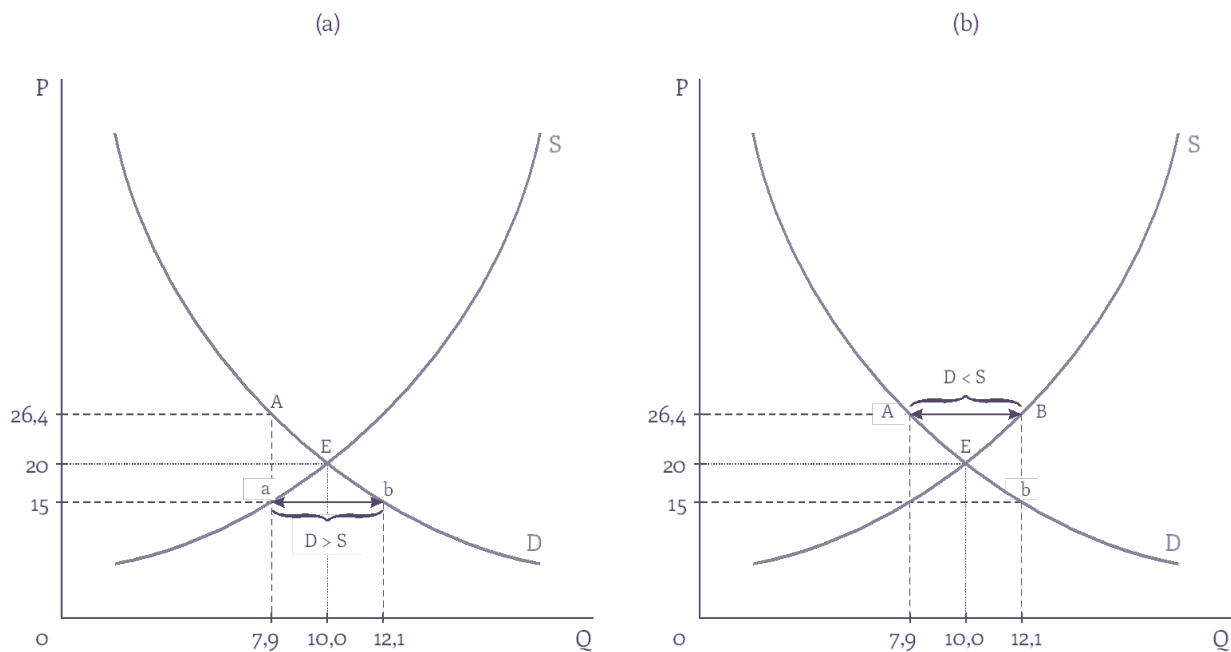
OBRÁZEK 2-4: POSUN KŘIVKY POPTÁVKY

OBRÁZEK 2-5: ROVNOVÁHA NA TRHU

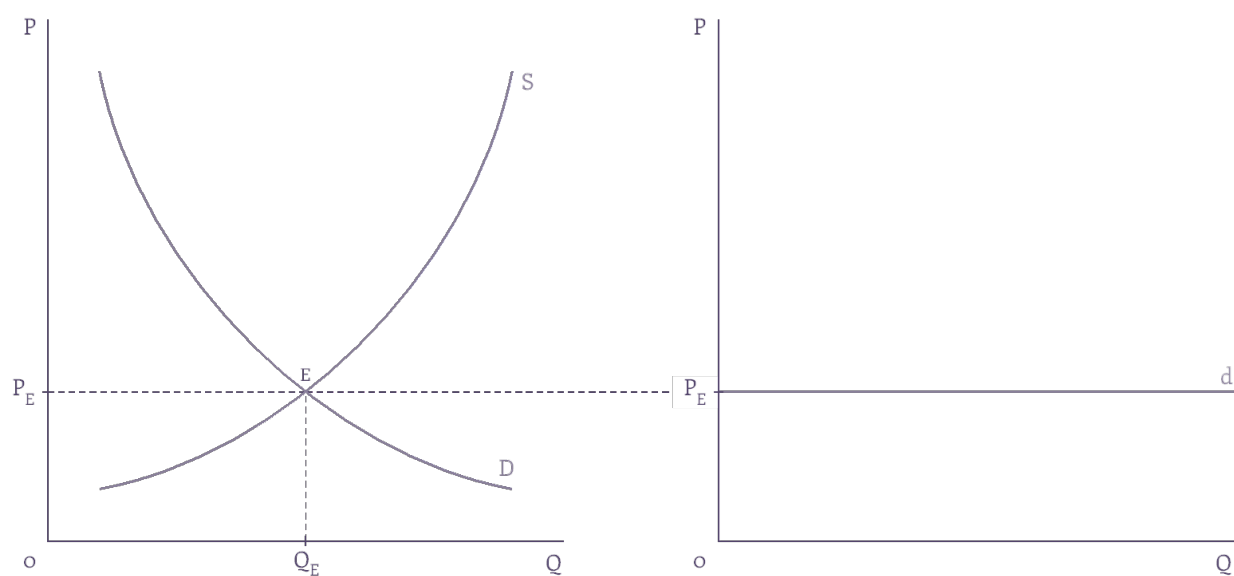

OBRÁZEK 2-6: PROCES UTVÁŘENÍ CENY V PŘÍPADĚ TRŽNÍHO NEDOSTATKU (A) A TRŽNÍHO NADBYTKU (B)

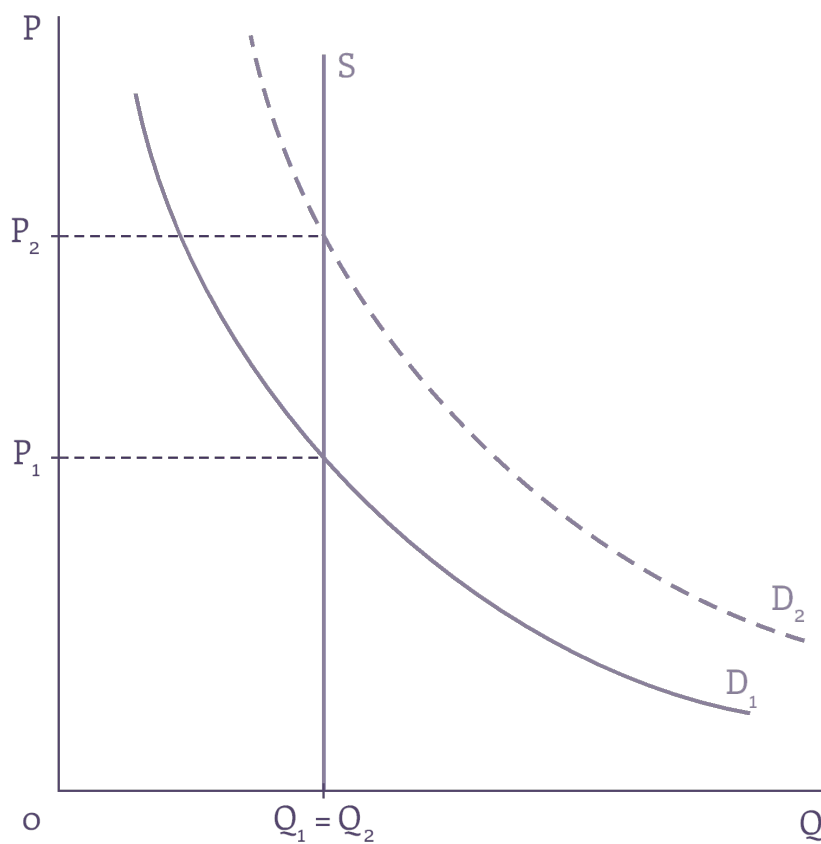

3 MODEL DOKONALE A NEDOKONALE KONKURENČNÍHO TRHU

OBRÁZEK 3-1: TVORBA CENY A PŘÍMKA INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKY

OBRÁZEK 3-2: ÚROVEŇ VÝSTUPU FIRMY VE VELMI KRÁTKÉM OBDOBÍ

ROVNICE

$$\frac{\Delta\pi}{\Delta Q} = 0 \quad (3.1)$$

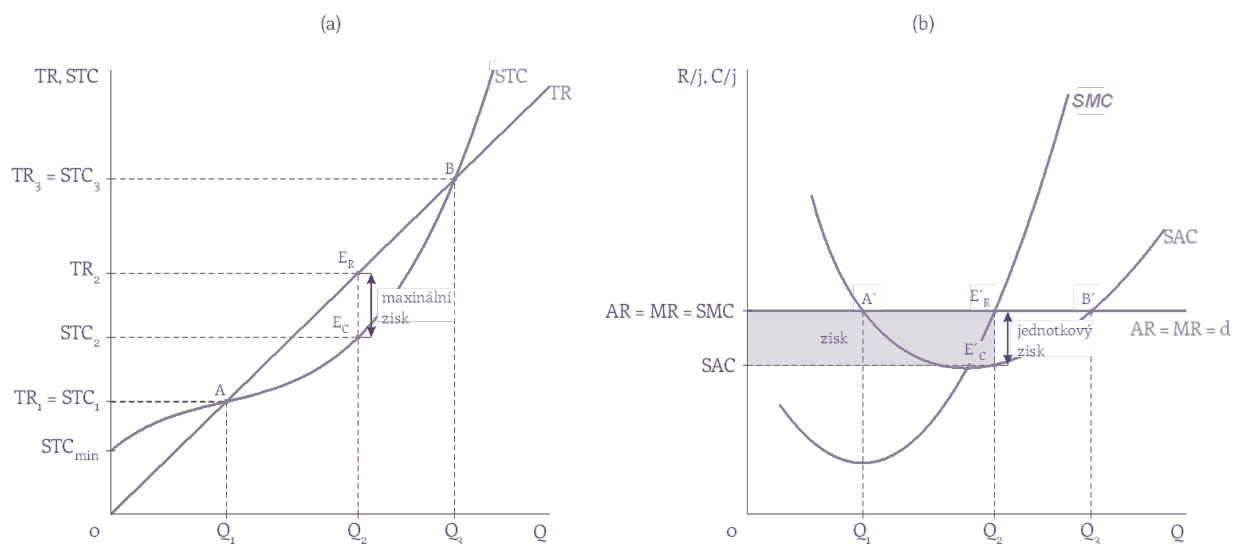
$$\frac{\Delta\pi}{\Delta Q} = \frac{\Delta TR}{\Delta Q} - \frac{\Delta TC}{\Delta Q} \quad (3.2)$$

$$0 = \frac{\Delta TR}{\Delta Q} - \frac{\Delta TC}{\Delta Q} \quad (3.3)$$

$$\frac{\Delta TR}{\Delta Q} = \frac{\Delta TC}{\Delta Q} \quad (3.4a)$$

$$MR = MC \quad (3.4b)$$

OBRÁZEK 3-3: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM OBDOBÍ

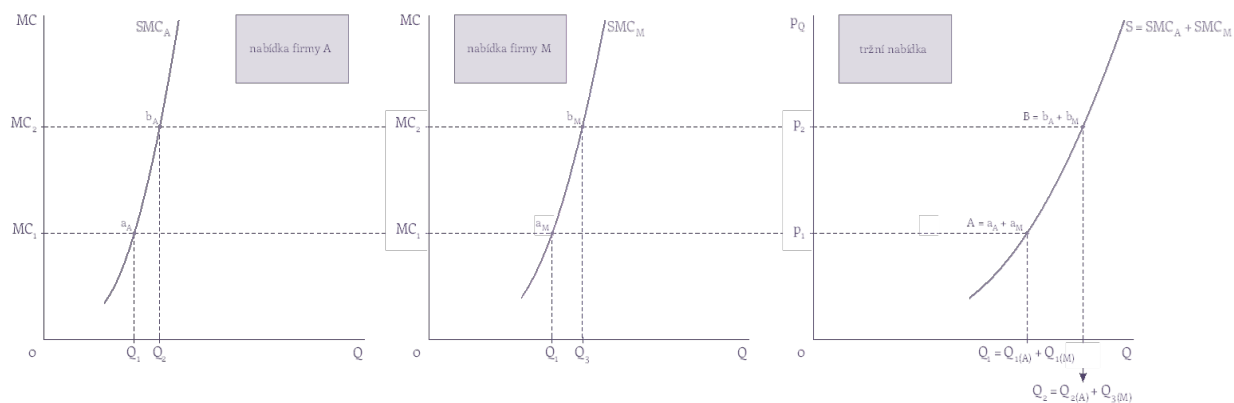
ROVNICE

$$P \cdot \left(1 + \frac{1}{e_{PD}}\right) = MC \quad (3.5)$$

$$\frac{P - MC}{P} = -\frac{1}{e_{PD}} \quad (3.6)$$

$$P = MR = MC \quad (3.7)$$

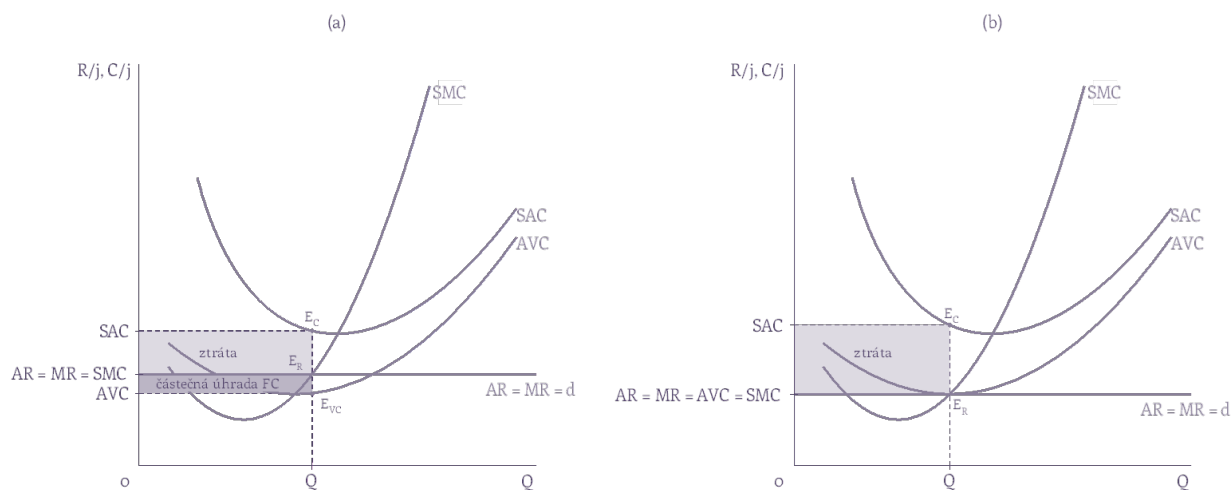
OBRÁZEK 3-4: KONSTRUKCE KŘIVKY NABÍDKY DOKONALE KONKURENČNÍHO ODVĚTVÍ V KRÁTKÉM OBDOBÍ

ROVNICE

$$e_{PS} = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta P}{P}} \quad (3.8)$$

OBRÁZEK 3-5: KŘIVKA NABÍDKY DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM OBDOBÍ (A) A BOD UZAVŘENÍ FIRMY (B)

ROVNICE

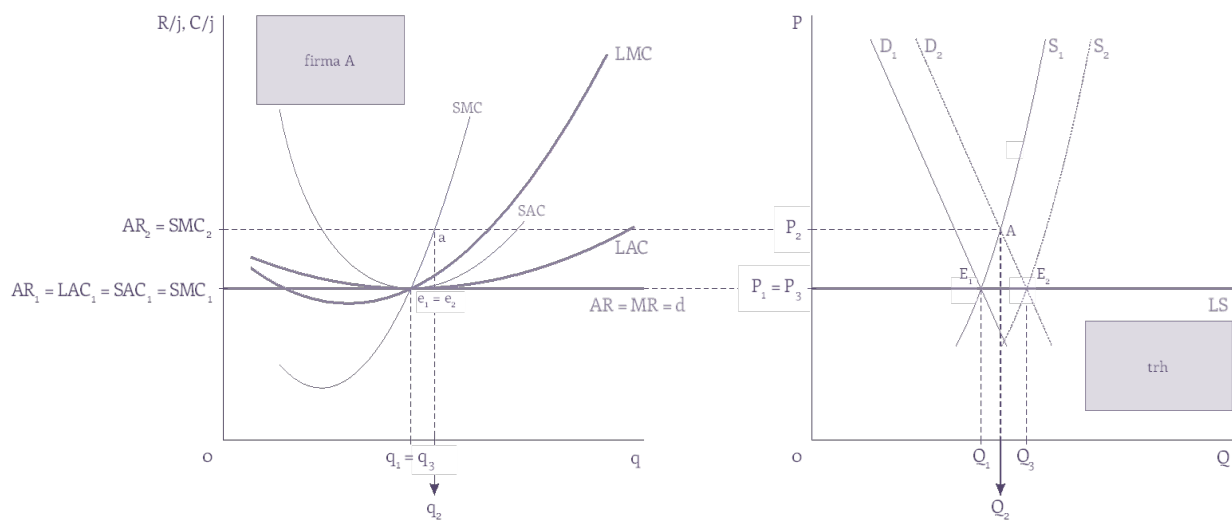
$$TR < VC \quad (3.9)$$

$$\frac{TR}{Q} < \frac{VC}{Q} \quad (3.10a)$$

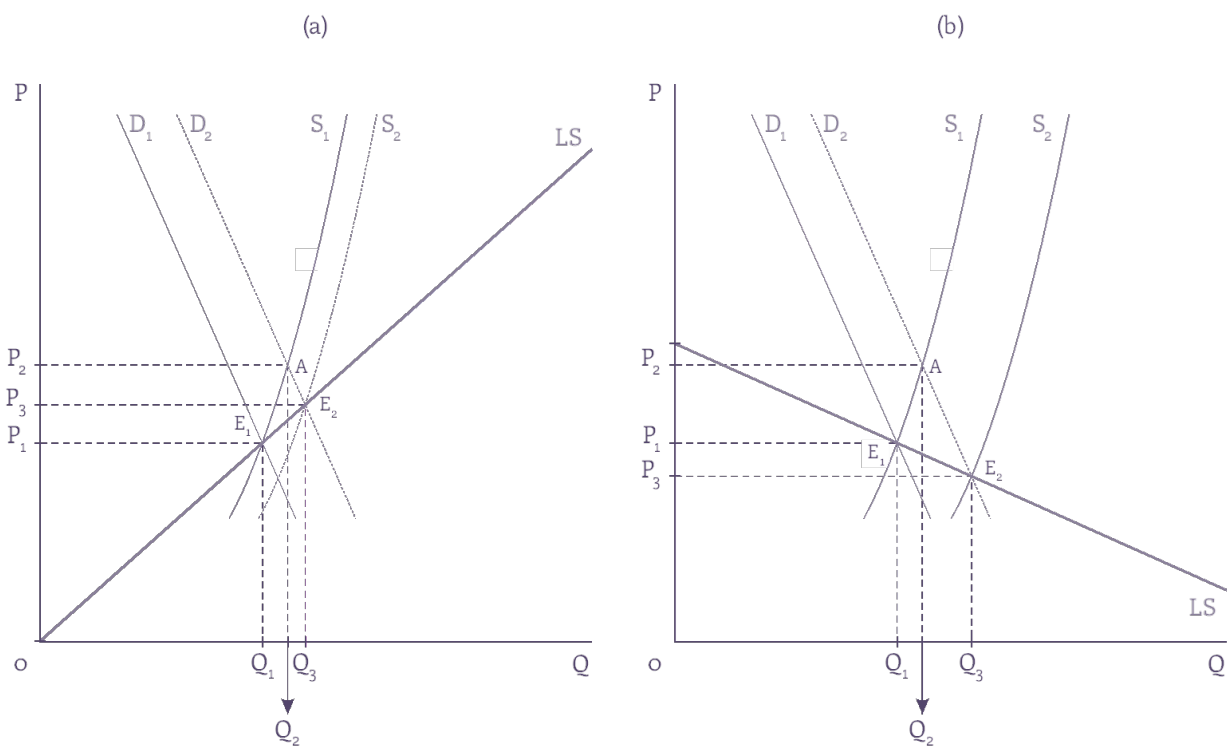
$$AR(P) < AVC \quad (3.10b)$$

$$P = \min. AVC = SMC \quad (3.11a)$$

OBRÁZEK 3-6: KŘIVKA NABÍDKY ODVĚTVY V DLOUHÉM OBDOBÍ V PŘÍPADĚ NEZMĚNĚNÝCH CEN VSTUPŮ

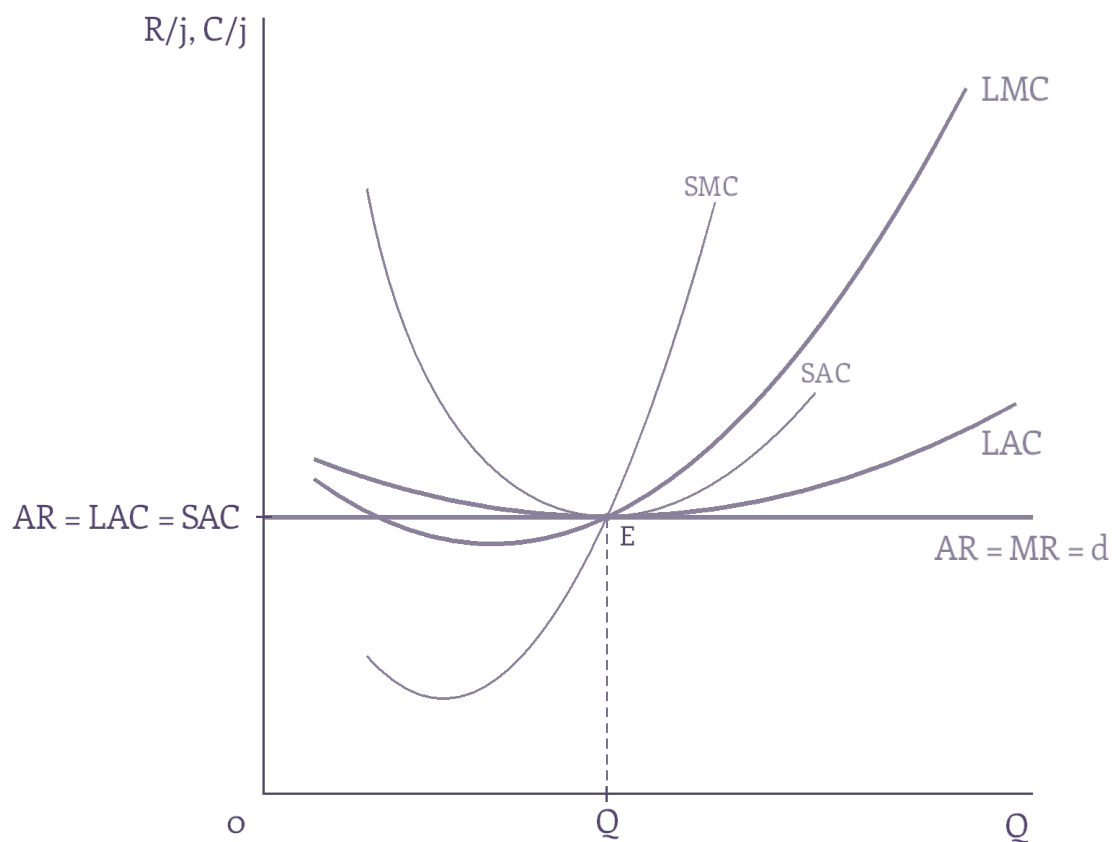
OBRÁZEK 3-7: KŘIVKA NABÍDKY ODVĚTVÍ V DLOUHÉM OBDOBÍ V PŘÍPADĚ ROSTOUCÍCH CEN VSTUPŮ (A) A KLESAJÍCÍCH CEN VSTUPŮ (B)

ROVNICE

$$P = MR = SMC = LMC = SAC = LAC \quad (3.12)$$

OBRÁZEK 3-8: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK DOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY V DLOUHÉM OBDOBÍ

ROVNICE

$$P > LAC \quad (3.13)$$

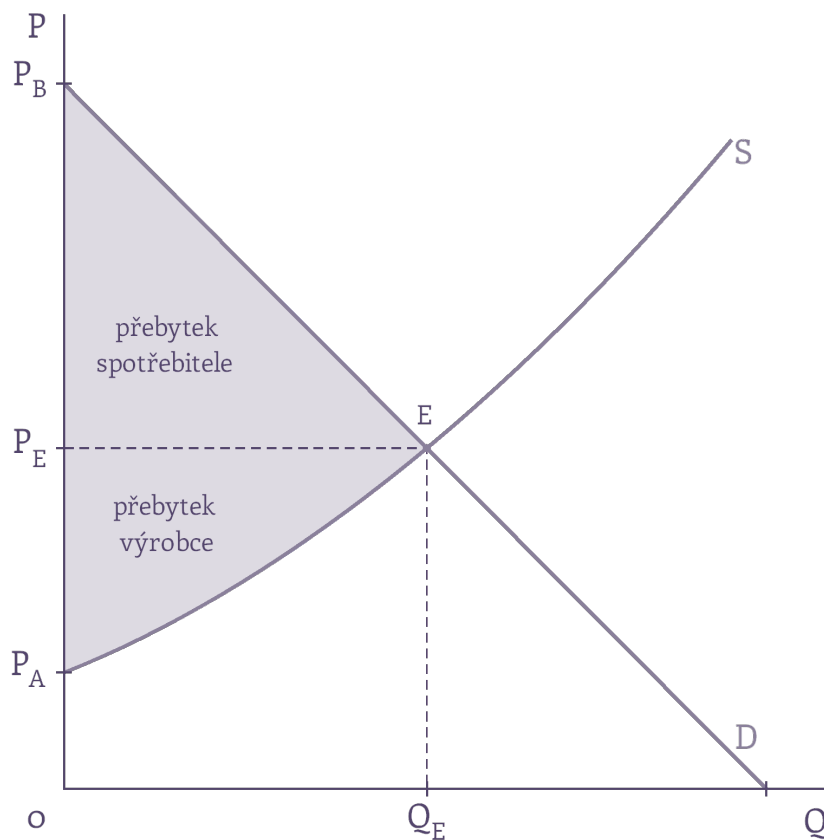
$$TR > LTC \quad (3.14)$$

$$\frac{TR}{Q} < \frac{LTC}{Q} \quad (3.15a)$$

$$AR(P) < LAC \quad (3.15b)$$

$$P = \min. LAC = LMC \quad (3.16)$$

OBRÁZEK 3-9: EFEKTIVNOST A CELKOVÝ PŘEBYTEK

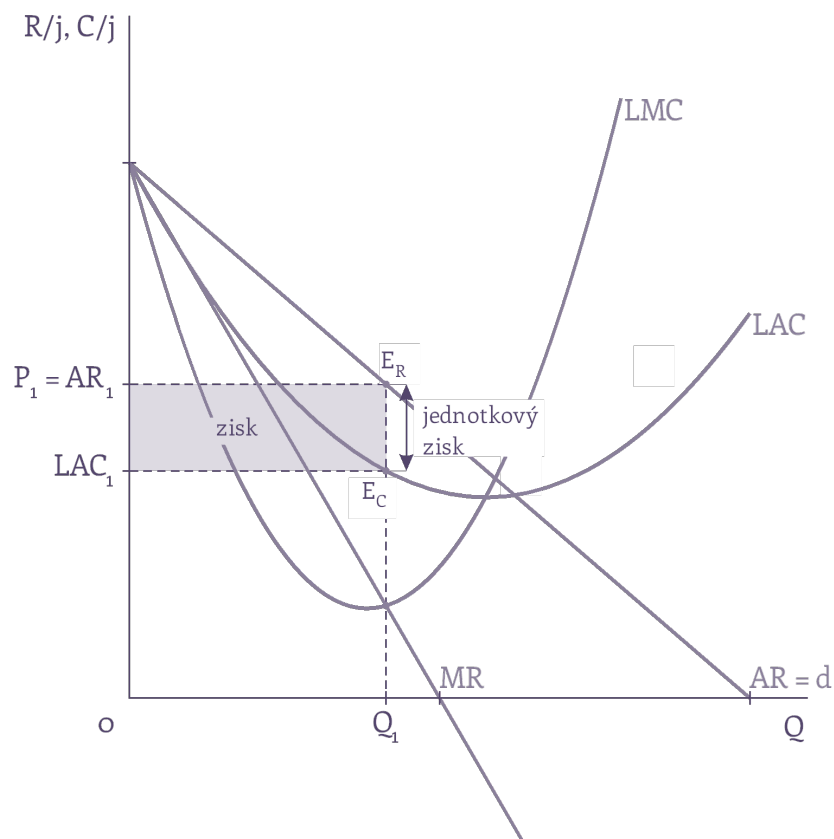

ROVNICE

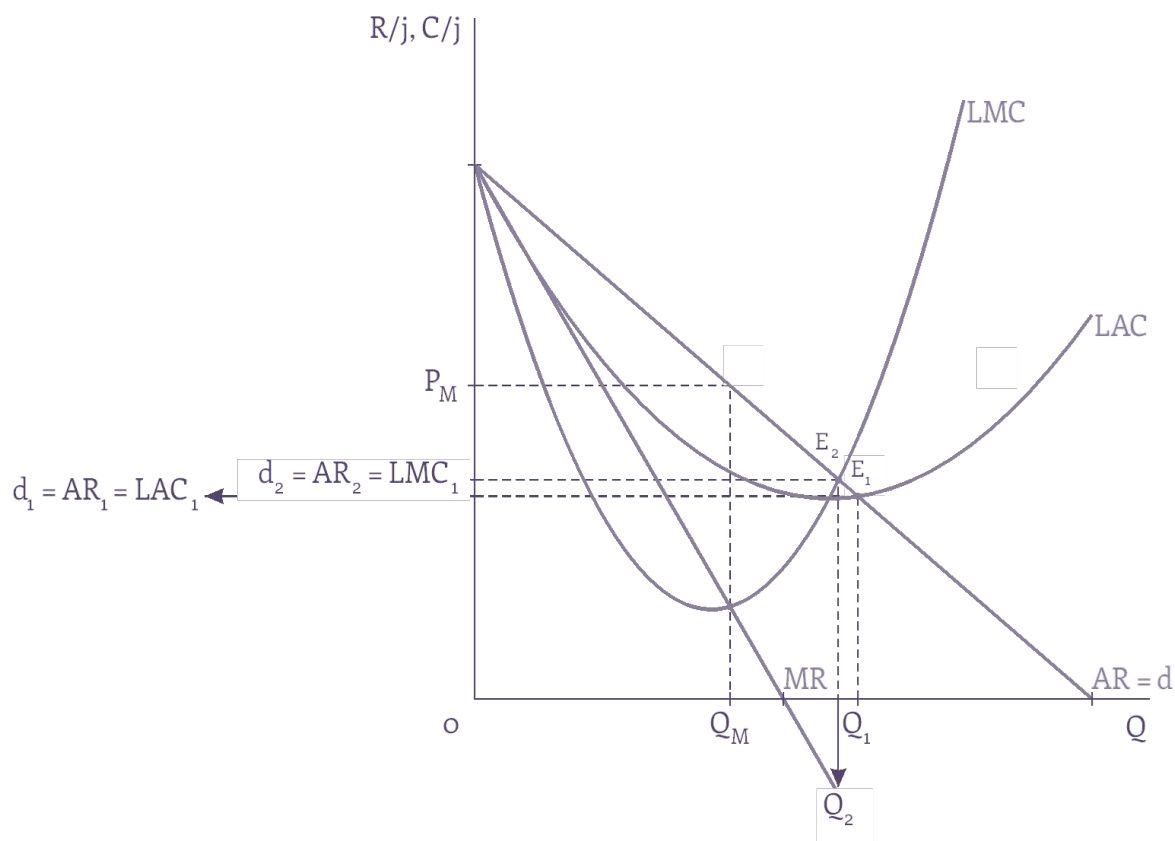
$$I_L = \frac{P - MC}{P} \quad (3.17)$$

$$P > MC = MR \quad (3.18)$$

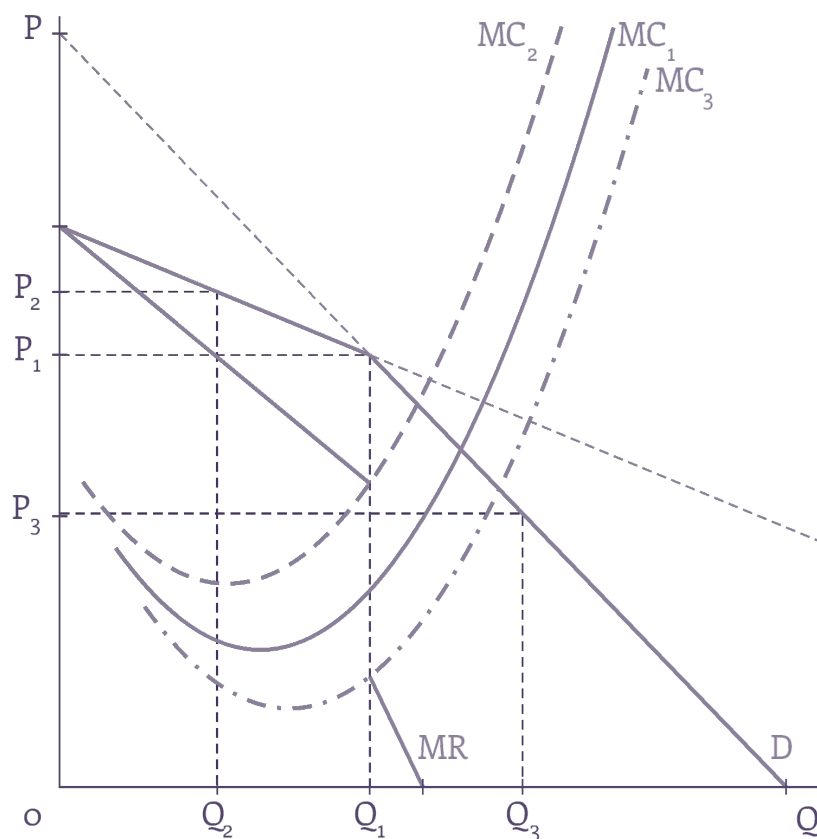
OBRÁZEK 3-10: ÚROVEŇ VÝSTUPU MAXIMALIZUJÍCÍHO ZISK MONOPOLU

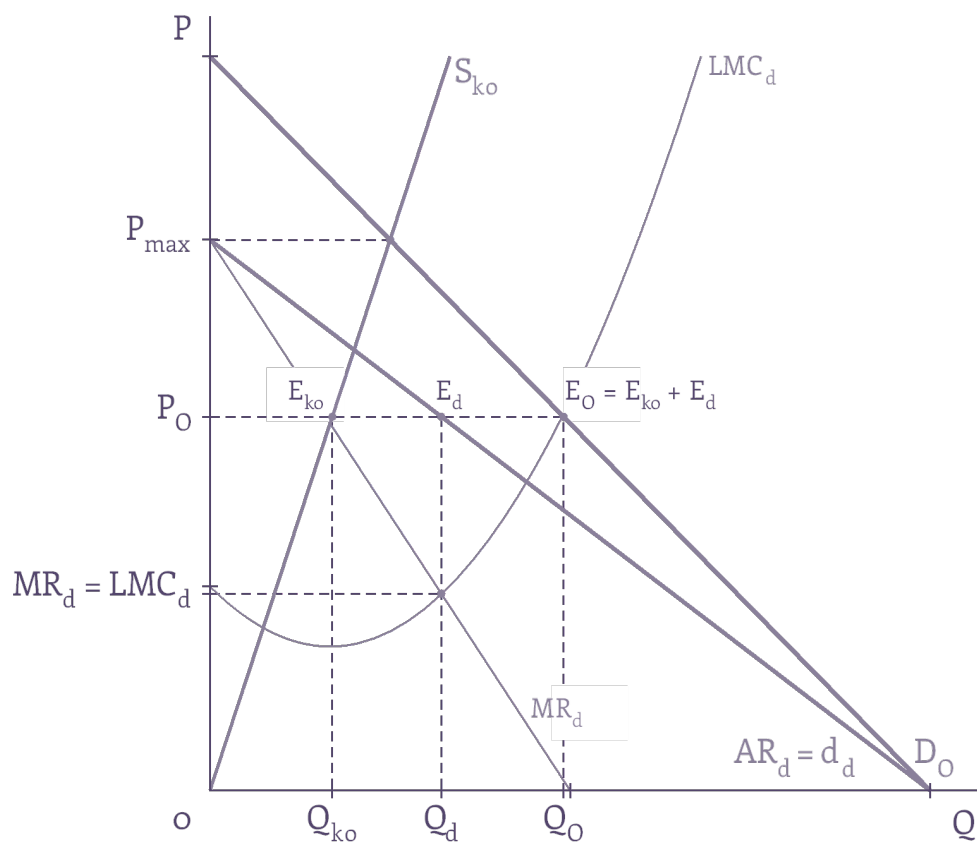
OBRÁZEK 3-11: REGULOVANÁ CENA A ROVNOVÁHA MONOPOLU

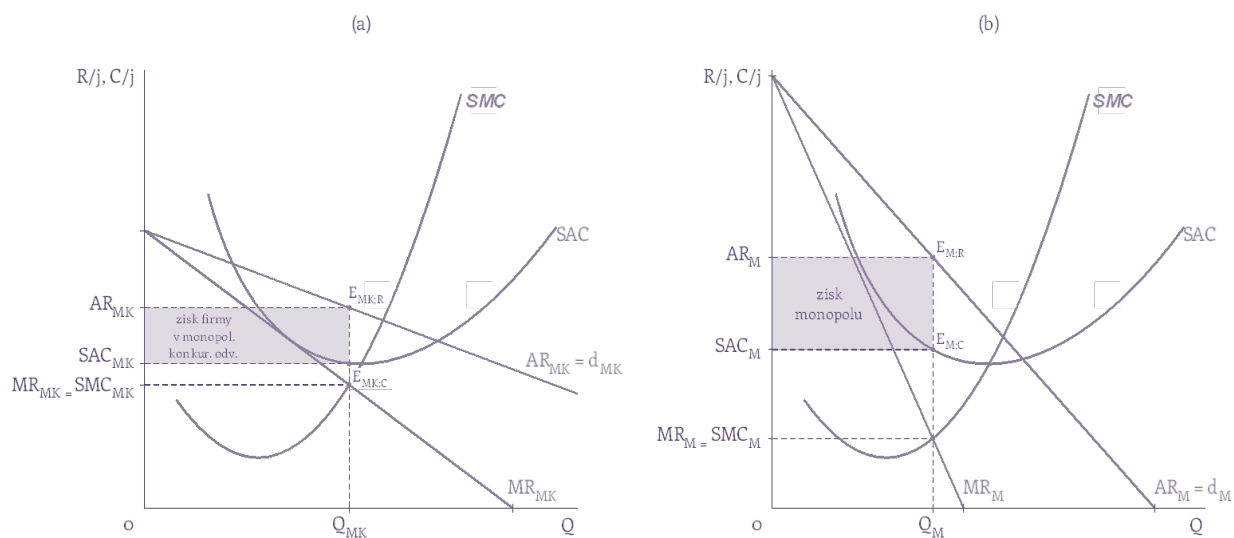
OBRÁZEK 3-12: MODEL SE ZALOMENOU POPTÁVKOVOU KŘIVKOU

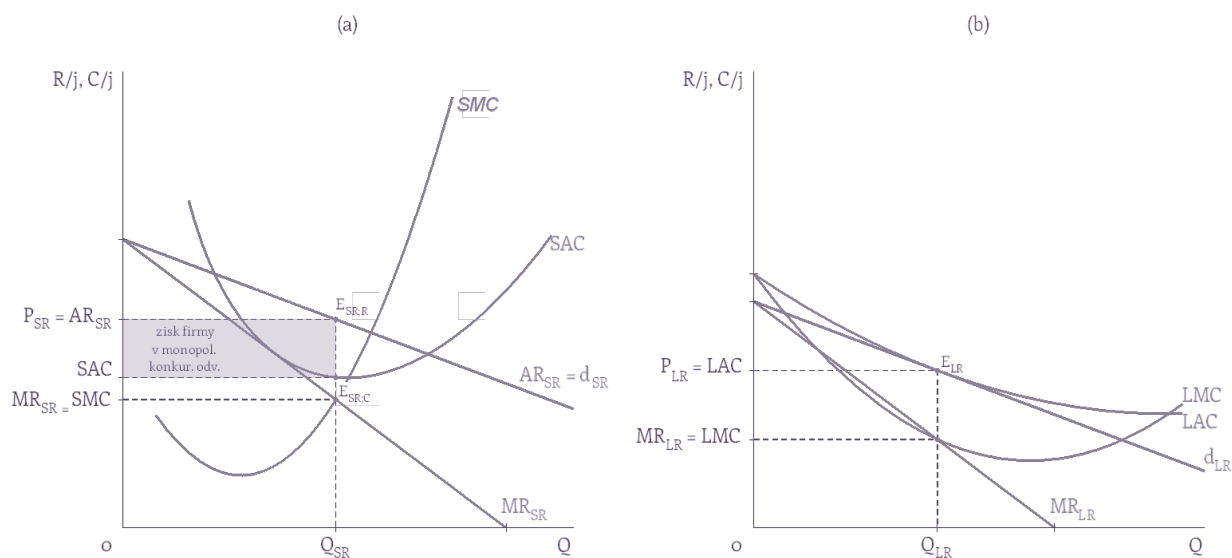
OBRÁZEK 3-13: MODEL CENOVÉHO VŮDCE

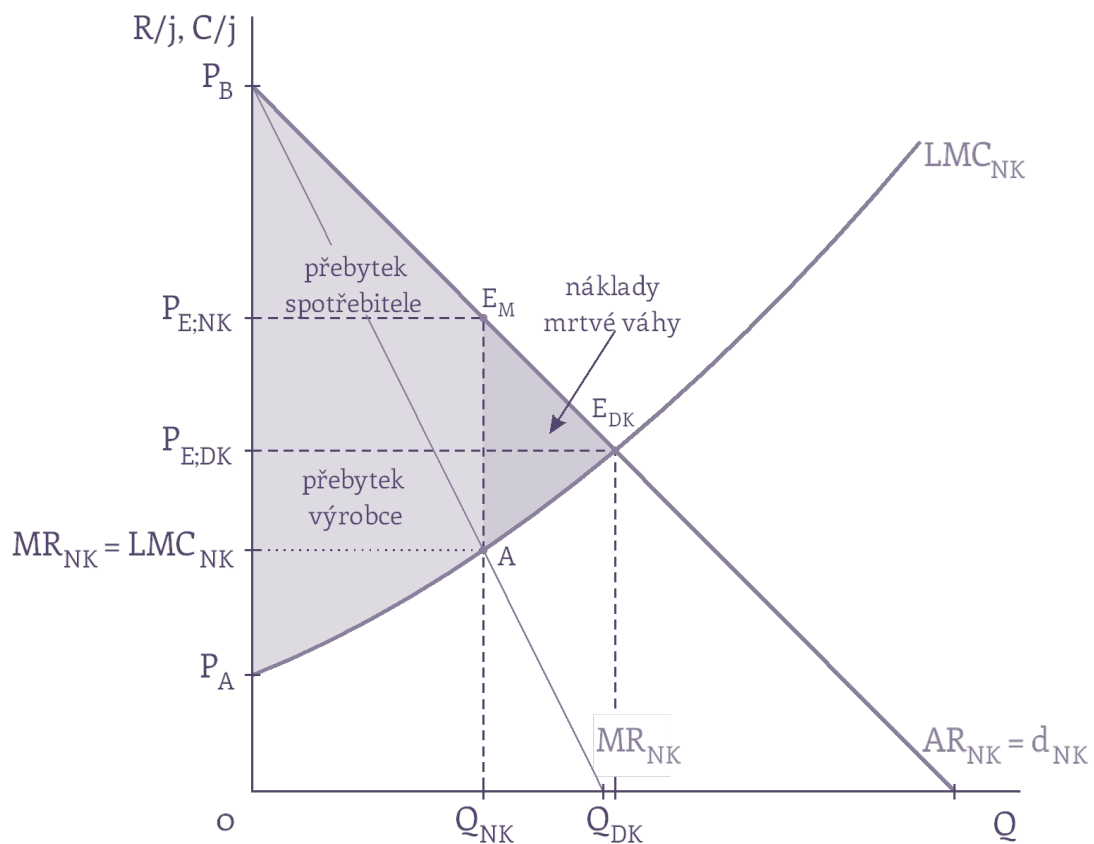
OBRÁZEK 3-14: VÝSTUP MONOPOLNĚ KONKURENČNÍ FIRMY MAXIMALIZUJÍCÍ ZISK (A) VE SROVNÁNÍ S MONOPOLEM (B)

OBRÁZEK 3-15: VÝSTUP MONOPOLNĚ KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM (A) A DLOUHÉM OBDOBÍ (B)

OBRÁZEK 3-16: NEEFECTIVNOST NEDOKONALE KONKURENČNÍ FIRMY

4 TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ

ROVNICE

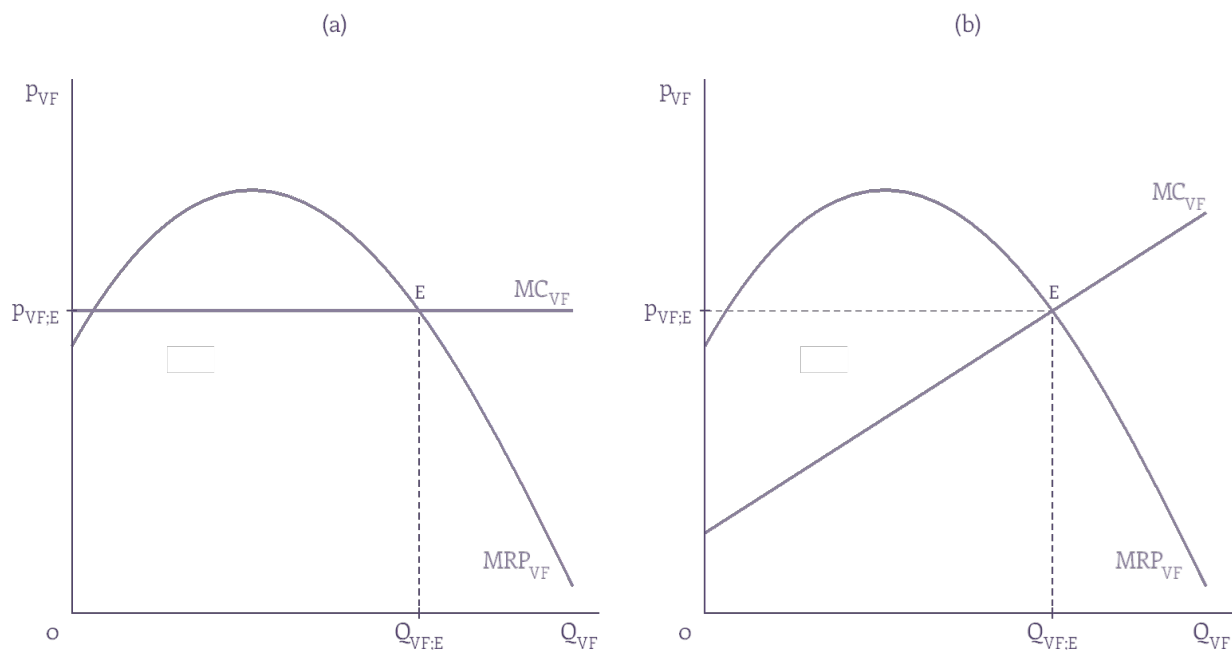
$$MC_{VF} = MRP_{VF} \quad (4.1)$$

$$MC_{VF} = p_{VF} \quad (4.2)$$

$$MC_{VF} = p_{VF} = MRP_{VF} \quad (4.3)$$

$$MC_{VF} = p_{VF} = D_{VF} \quad (4.4)$$

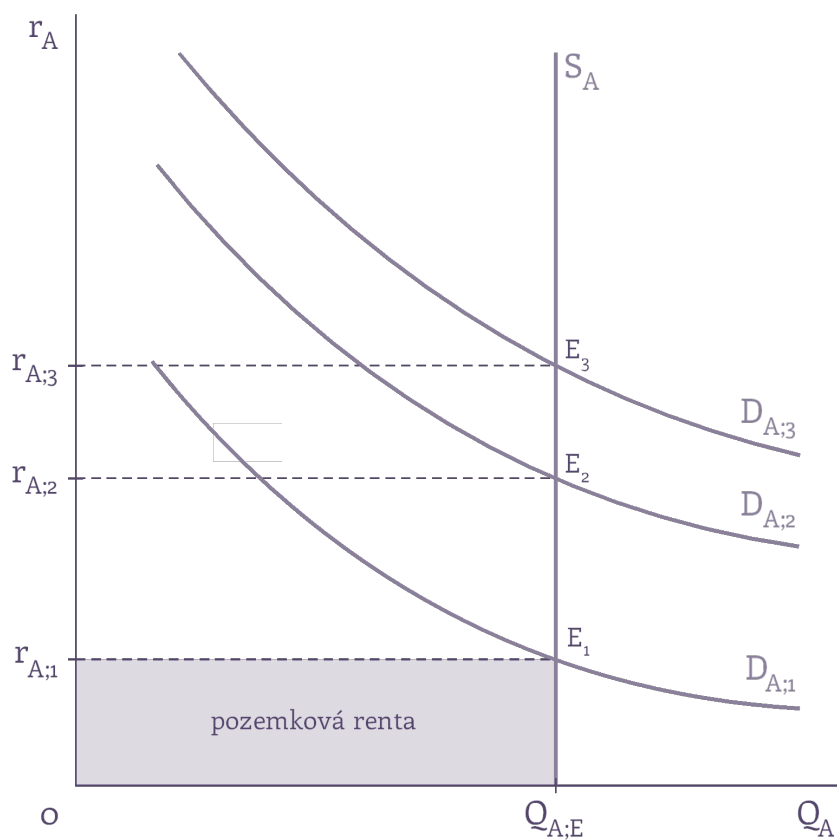
OBRÁZEK 4-1: VZTAH PŘÍJMU Z MEZNÍHO PRODUKTU VÝROBNÍHO FAKTORU A MEZNÍCH NÁKLADŮ NA VÝROBNÍ FAKTOR V DOKONALE KONKURENČNÍM (A) A NEDOKONALE KONKURENČNÍM (B) PROSTŘEDÍ

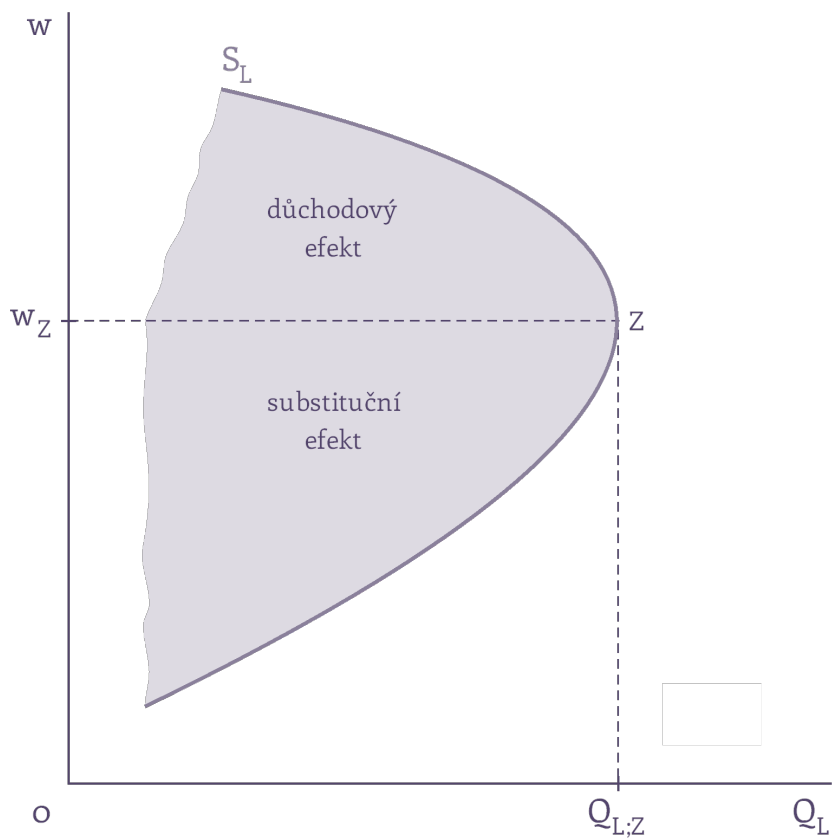
ROVNICE

$$\frac{MRP_A}{p_A} = \frac{MRP_L}{p_L} = \frac{MRP_K}{p_K} \quad (4.5)$$

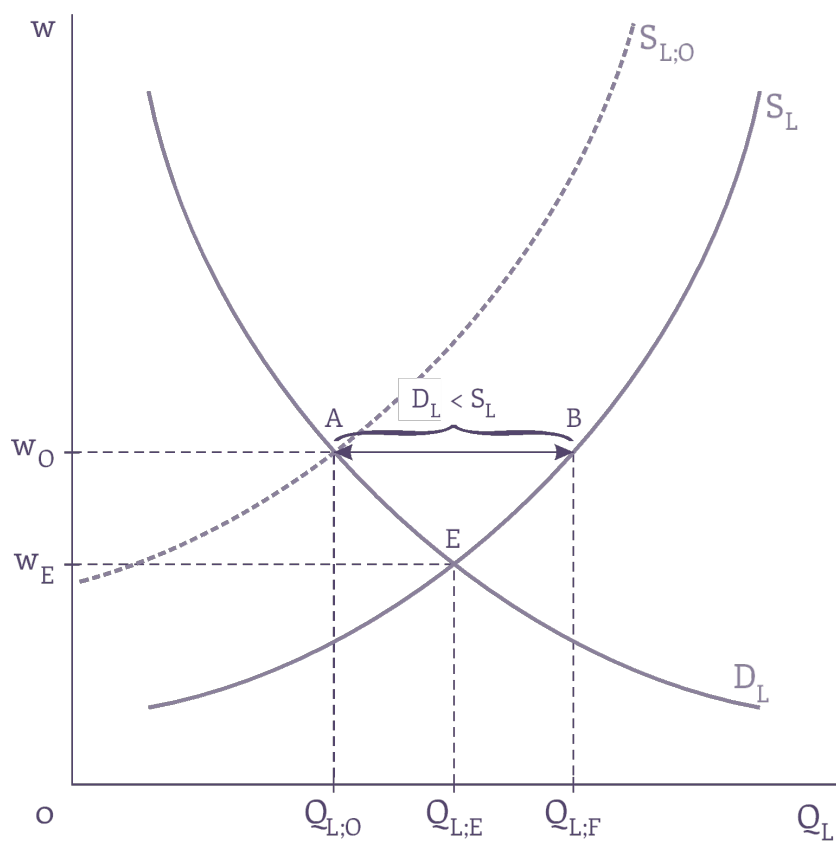
OBRÁZEK 4-2: POZEMKOVÁ RENTA

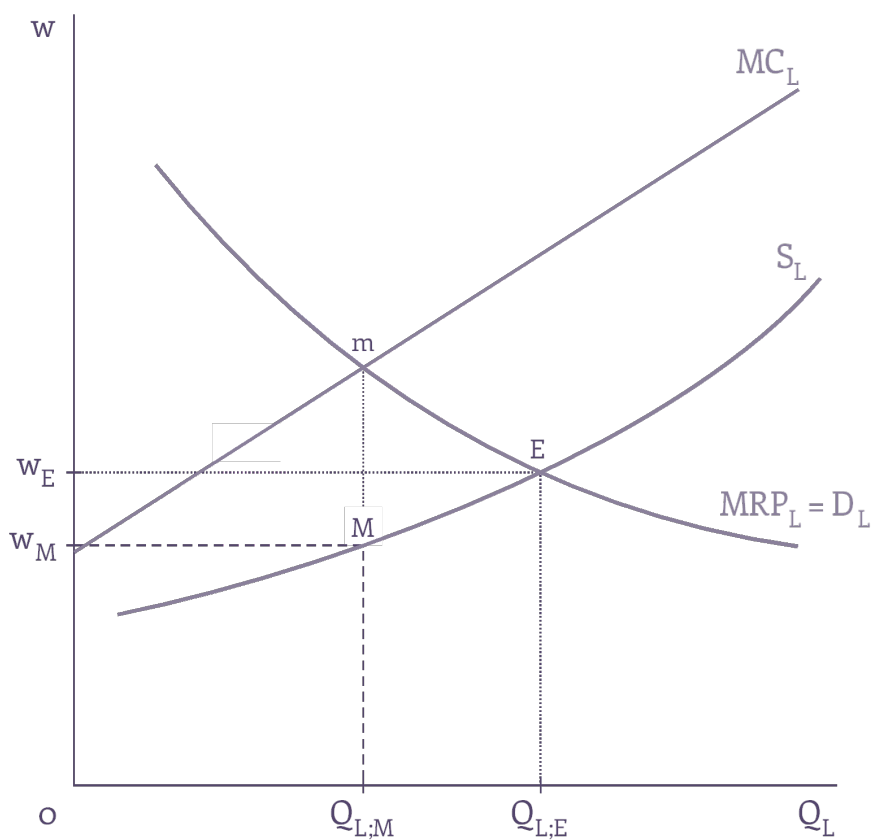
OBRÁZEK 4-3: INDIVIDUÁLNÍ NABÍDKA PRÁCE A SUBSTITUČNÍ A DŮCHODOVÝ EFEKT

OBRÁZEK 4-4: VLIV ODBORŮ NA ROVNOVÁHU NA TRHU PRÁCE – SNÍŽENÍ NABÍDKY PRÁCE ODBORY

OBRÁZEK 4-5: MONOPSON

ROVNICE

$$I_B = I_R + I_N \quad (4.6)$$

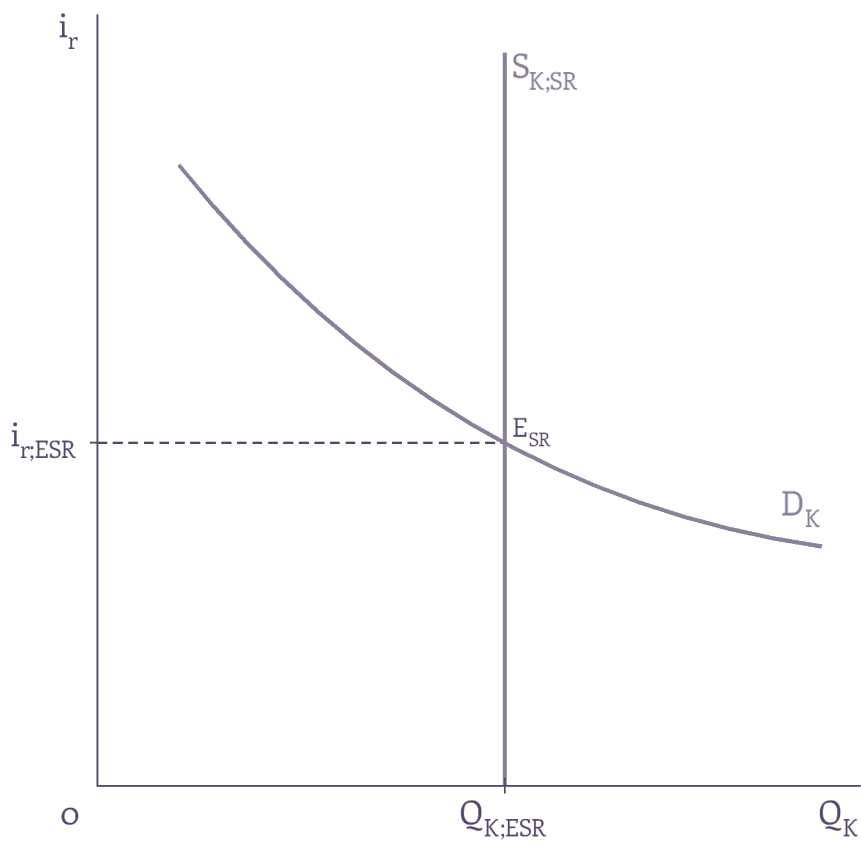
$$i_R = \frac{\Delta S_i}{S_i} \cdot 100 \quad (4.7)$$

$$S_1 = (1 + i_r) \cdot S_0 \quad (4.8)$$

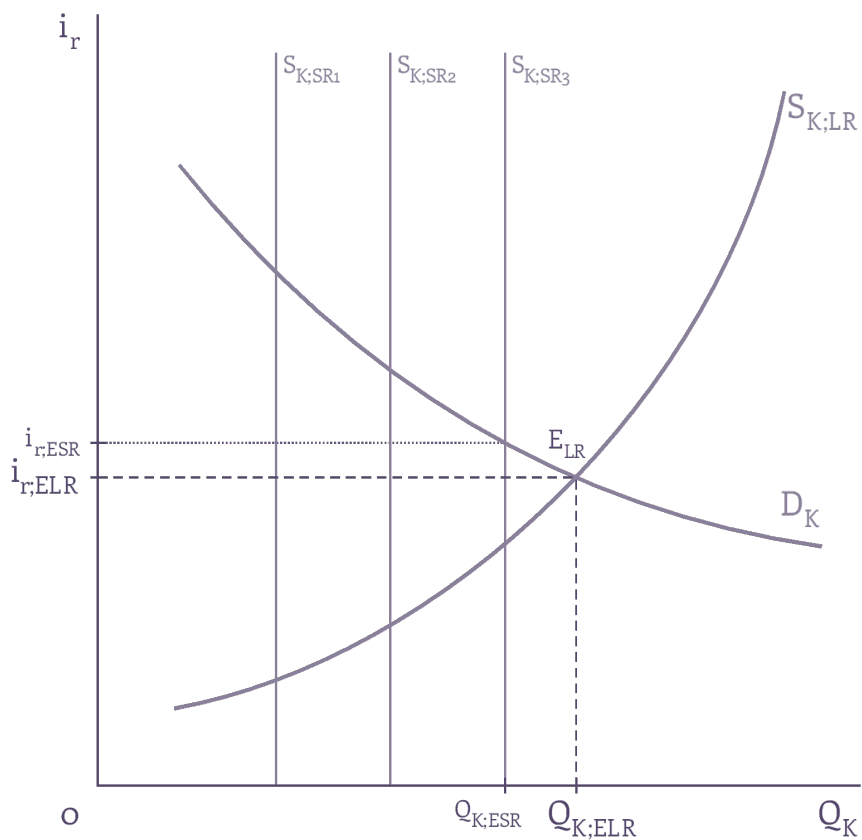
$$S_n = (1 + i_r)^n \cdot S_0 \quad (4.9)$$

$$S_0 = \frac{S_n}{(1 + i_r)^n} \quad (4.10)$$

OBRÁZEK 4-6: URČENÍ ROVNOVÁŽNÉ ÚROKOVÉ MÍRY V KRÁTKÉM OBDOBÍ

OBRÁZEK 4-7: URČENÍ ROVNOVÁŽNÉ ÚROKOVÉ MÍRY V DLOUHÉM OBDOBÍ

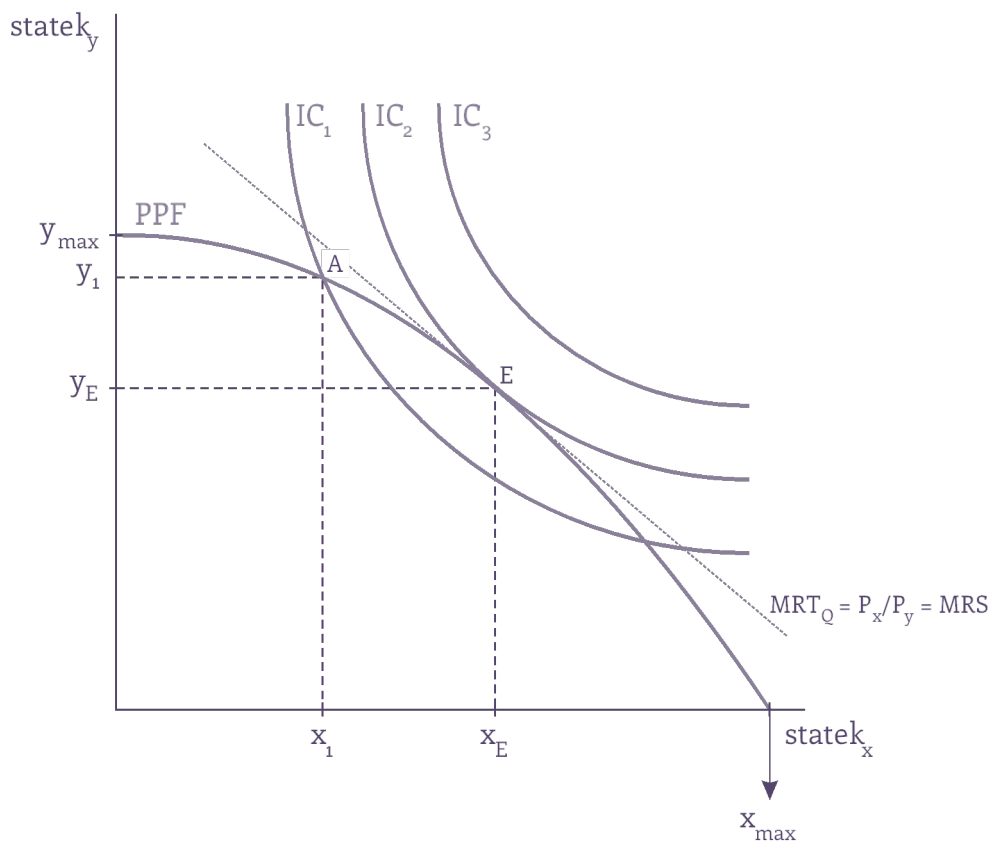

ROVNICE

$$SH = \frac{S_1}{(1 + i_r)} + \frac{S_2}{(1 + i_r)^2} + \dots + \frac{S_n}{(1 + i_r)^n} \quad (4.11)$$

5 TRŽNÍ SELHÁNÍ A MIKROEKONOMICKÁ ROLE STÁTU

OBRÁZEK 5-1: MONOPOLNÍ SÍLA A EFEKTIVNOST

ROVNICE

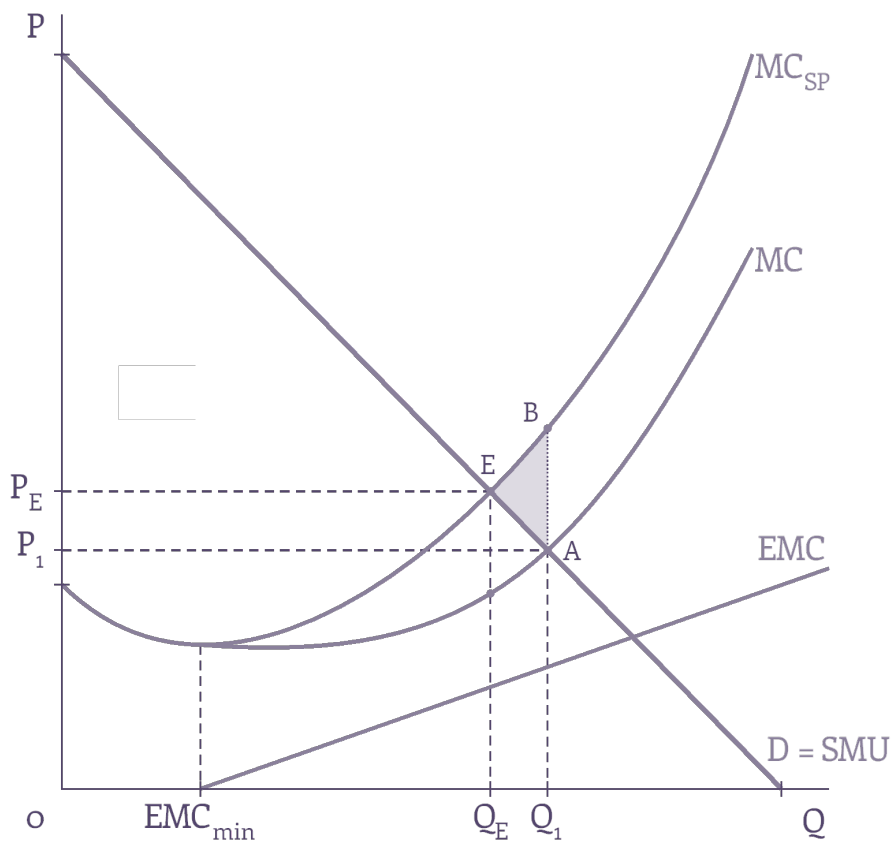
$$SMRT_Q = MRT_Q \quad (5.1)$$

$$SMRS = MRS \quad (5.2)$$

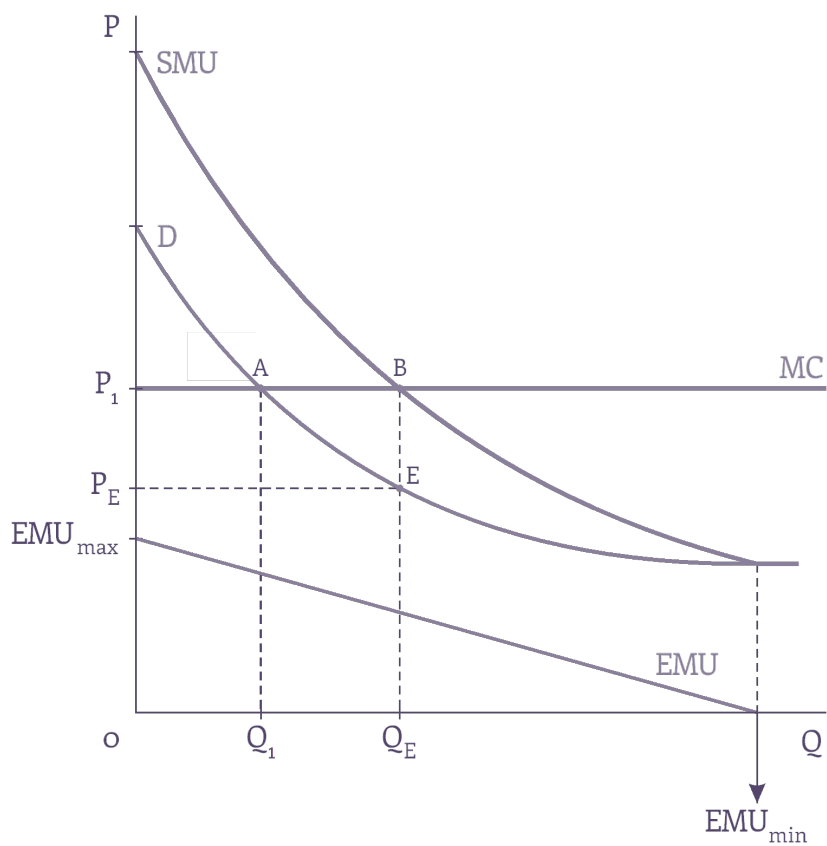
$$SMRT_Q = \frac{MC_{SP;x}}{MC_{SP;y}} \quad (5.3)$$

$$MRT_Q = \frac{MC_x}{MC_y} \quad (5.4)$$

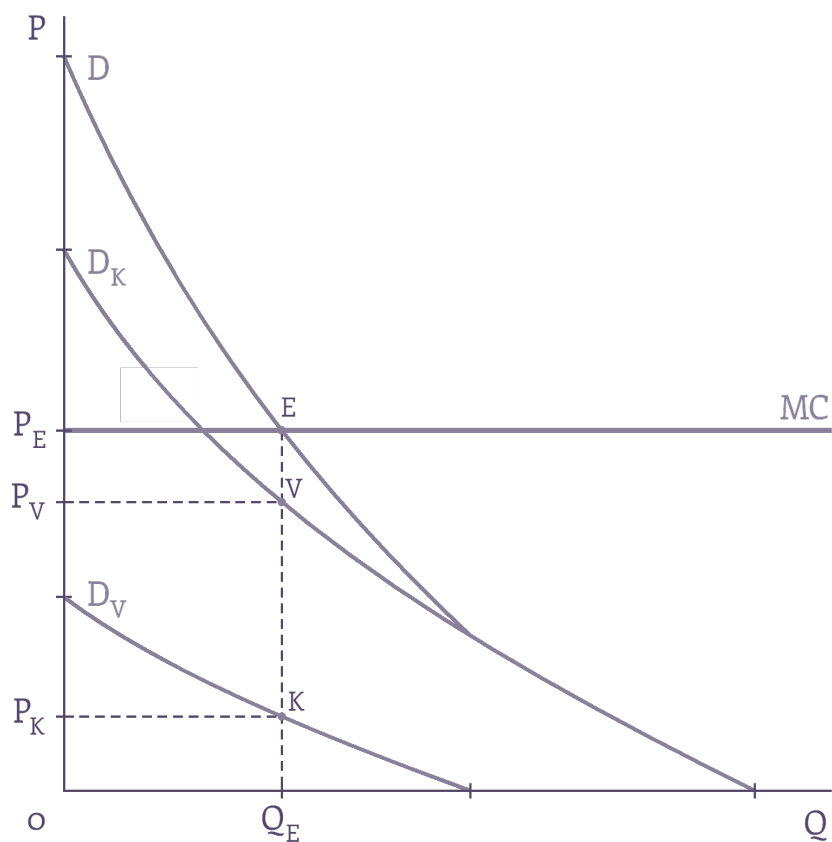
OBRÁZEK 5-2: EXTERNÍ NÁKLADY

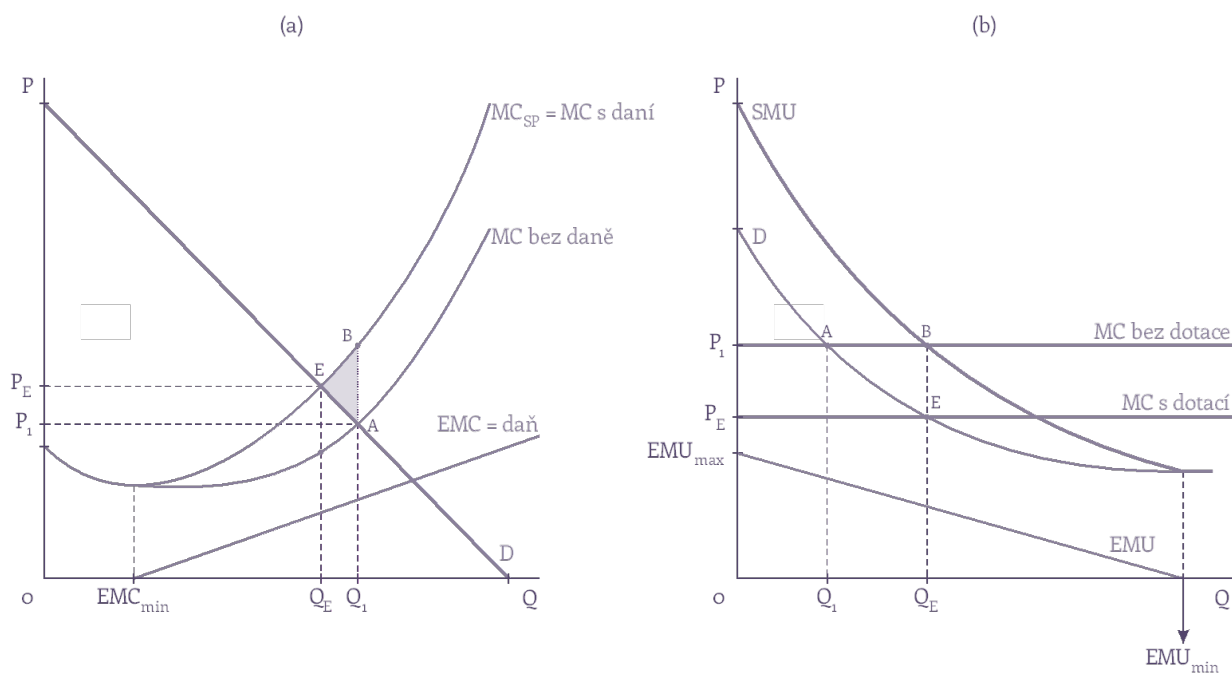
OBRÁZEK 5-3: EXTERNÍ UŽITEK

OBRÁZEK 5-4: OPTIMÁLNÍ MNOŽSTVÍ VEŘEJNÉHO STATKU

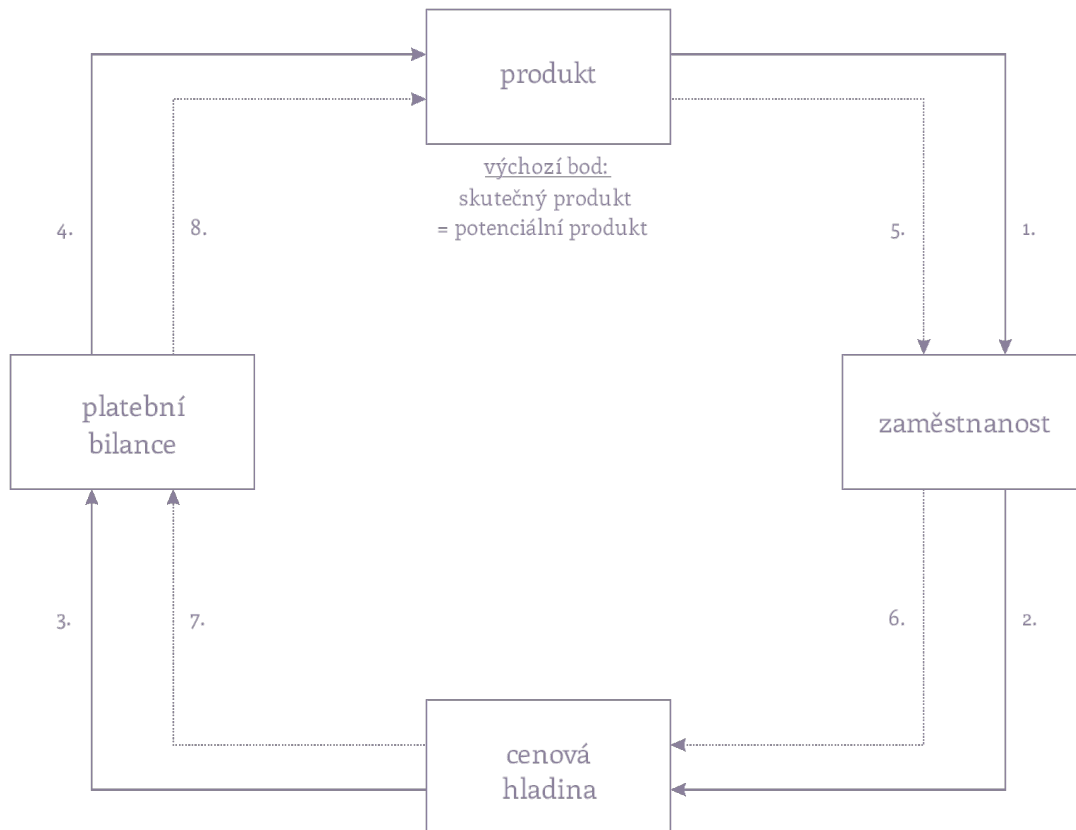

OBRÁZEK 5-5: ZDANĚNÍ ZÁPORNÝCH (A) A DOTOVÁNÍ Kladných (B) EXTERNALIT STÁTEM

6 ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE

OBRÁZEK 6-1: PROCES PROHLUBOVÁNÍ (ZMENŠOVÁNÍ) VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ EKONOMICKÉ ROVNOVÁHY

ROVNICE

$$HPH = \check{C}PH + SFK \quad (6.1)$$

$$HDP = HPH + \check{C}DV \quad (6.2)$$

$$\check{C}PD = HDP - SFK \quad (6.3)$$

$$HDP_t = \sum_{n=1}^{\infty} Q_{n;t} \cdot P_{n;t} \quad (6.4)$$

$$HDP_{KC} = C + G_C + G_I + I_f + I_s + EX - IM \quad (6.5a)$$

$$HDP_{KC} = C + G + I_g + EX - IM \quad (6.5b)$$

$$HDP_{KC} = C + G + I_g + NX \quad (6.6)$$

$$HDP_{ZC} = C + G + I_g + NX - \check{C}DV \quad (6.7)$$

$$HDP_{KC} = w + spz + T_{PIM} - VD + SFK + z + i + r_o + sz \quad (6.8a)$$

$$HDP_{KC} = NZ + T_{PIM} - VD + SFK + \check{C}PP \quad (6.8b)$$

$$HND = HDP_{KC} + \check{C}D_F \quad (6.9)$$

$$\check{C}ND = HND - SFK \quad (6.10)$$

$$HND_D = HND + \check{C}TR_F \quad (6.11)$$

$$HND_D = C + NS_g \quad (6.12)$$

$$\check{C}ND_D = HND_D - SFK \quad (6.13)$$

$$HDP_{ZC} = \sum_{n=1}^m HPH_n \quad (6.14)$$

$$HDP_{KC} = \sum_{n=1}^m HPH_n + \check{C}DV \quad (6.15)$$

$$g_{HDP;p} = \frac{HDP_{p;t+1} - HDP_{p;t}}{HDP_{p;t}} \cdot 100 \quad (6.16)$$

$$GAP = \frac{HDP - HDP_p}{HDP_p} \cdot 100 \quad (6.17)$$

7 ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ MODELY

ROVNICE

$$AE = C + I_g \quad (7.1)$$

$$I_g = I_p + I_u \quad (7.2)$$

$$AD \equiv AE_p \quad (7.3a)$$

$$AD = C + I_p \quad (7.3b)$$

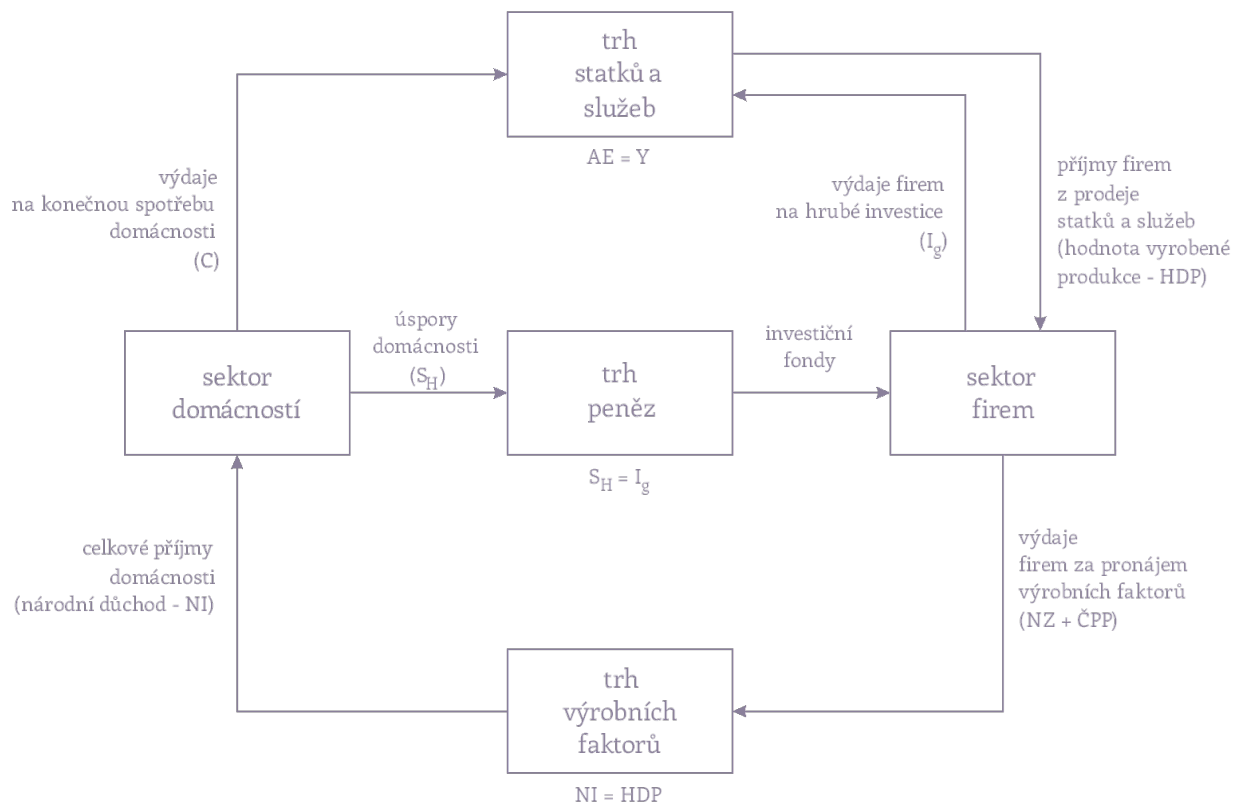
$$Y \equiv AE \quad (7.4)$$

$$Y = C + I_g \quad (7.5a)$$

$$Y = C + (I_p + I_u) \quad (7.5b)$$

$$Y = C + I_p \quad (7.6)$$

OBRÁZEK 7-1: MODEL DVOUSEKTOROVÉ EKONOMIKY

ROVNICE

$$AE = C + I_g \quad (7.7)$$

$$C_+ = f(Y_+) \quad (7.8)$$

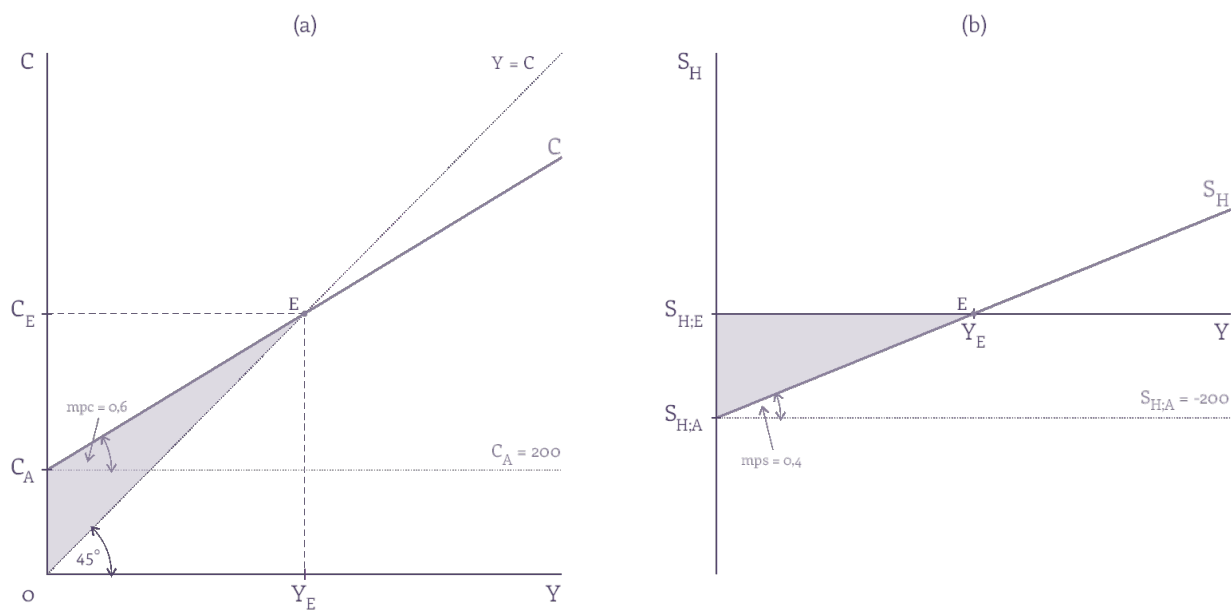
$$mpc = \frac{\Delta C_I}{\Delta Y} \quad (7.9)$$

$$C_I = mpc \cdot Y \quad (7.10)$$

$$C = C_A + C_I \quad (7.11a)$$

$$C = C_A + mpc \cdot Y \quad (7.11b)$$

OBRÁZEK 7-2: SPOTŘEBNÍ FUNKCE (A) A FUNKCE ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ (B) V DVOUSEKTOROVÉ EKONOMICE

ROVNICE

$$S_H = Y - C \quad (7.12)$$

$$S_H = Y - (C_A + mpc \cdot Y) \quad (7.13a)$$

$$S_H = -C_A + (1 - mpc) \cdot Y \quad (7.13b)$$

$$-C_A = S_{H;A} \quad (7.14)$$

$$mps = 1 - mpc \quad (7.15)$$

$$mps = \frac{\Delta S_H}{\Delta Y} \quad (7.16)$$

$$S_H = S_{H;A} + mps \cdot Y \quad (7.13c)$$

$$S_{H;I} = mps \cdot Y \quad (7.17)$$

$$S_H = S_{H;A} + S_{H;I} \quad (7.13d)$$

$$S_H = f(Y) \quad (7.18)$$

$$I_p = S_H \quad (7.19)$$

$$I_p = I_A \quad (7.20)$$

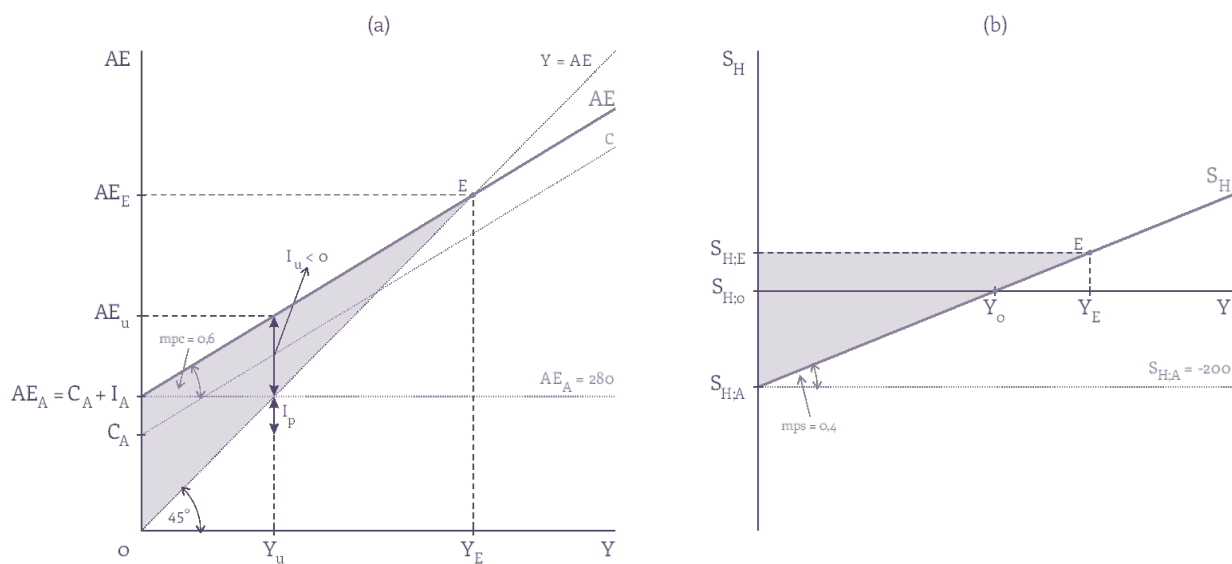
$$AE_p = C + I_p \quad (7.21a)$$

$$AE_p = (C_A + mpc \cdot Y) + I_A \quad (7.21b)$$

$$AE_A = C_A + I_A \quad (7.22)$$

$$AE_p = AE_A + mpc \cdot Y \quad (7.21c)$$

OBRÁZEK 7-3: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V DVOUSEKTOROVÉ EKONOMICE

ROVNICE

$$Y = C + I_p + I_u \quad (7.6b)$$

$$Y = C + I_p \quad (7.23a)$$

$$Y = AE_p \quad (7.23b)$$

$$Y = AE_A + mpc \cdot Y \quad (7.24a)$$

$$Y - mpc \cdot Y = AE_A \quad (7.24b)$$

$$Y_E = \frac{1}{1 - mpc} \cdot AE_A \quad (7.24c)$$

$$\Delta Y_E = \frac{1}{1 - mpc} \cdot \Delta AE_A \quad (7.25)$$

$$k_2 = \frac{1}{1 - mpc} = \frac{\Delta Y_E}{\Delta AE_A} \quad (7.26)$$

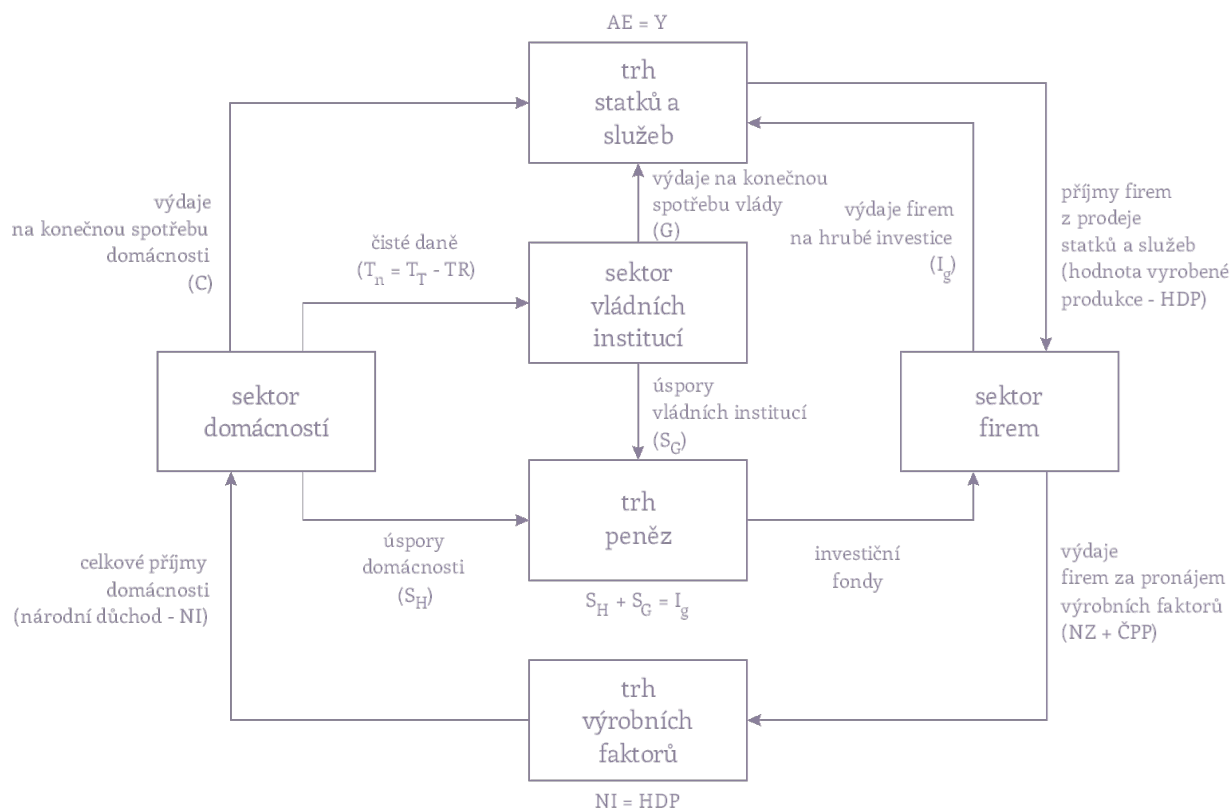
$$AE = C + G + I_g \quad (7.27)$$

$$Y = C + G + I_g \quad (7.28a)$$

$$Y = C + G + (I_p + I_u) \quad (7.28b)$$

$$G = G_A \quad (7.29)$$

OBRÁZEK 7-4: MODEL TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMIKY

ROVNICE

$$T_n = T_T - TR \quad (7.30)$$

$$TR = TR_A \quad (7.31)$$

$$T_T = T_A + T_Y \quad (7.32a)$$

$$T_Y = t \cdot Y \quad (7.33)$$

$$Y_D = Y - T_n \quad (7.34)$$

$$Y_D = C + S_H \quad (7.35)$$

$$C = f(Y_D) \quad (7.36)$$

$$C = C_A + mpc \cdot Y_D \quad (7.37a)$$

$$C = C_A + mpc \cdot (Y - T_A - t \cdot Y + TR_A) \quad (7.36b)$$

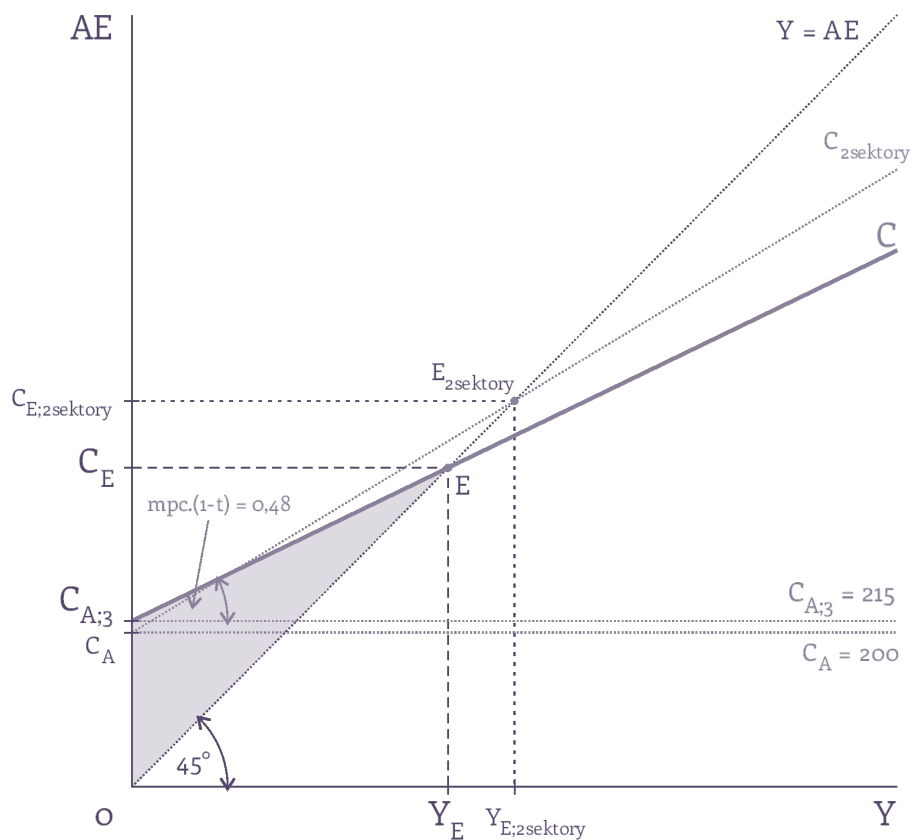
$$C = C_A - mpc \cdot T_A + mpc \cdot TR_A + (1 - t) \cdot mpc \cdot Y \quad (7.36c)$$

$$C_{A;3} = C_A - mpc \cdot T_A + mpc \cdot TR_A \quad (7.38)$$

$$C = C_{A;3} + (1 - t) \cdot mpc \cdot Y \quad (7.36d)$$

$$(1 - t) \cdot mpc = \frac{\Delta C_I}{\Delta Y} \quad (7.39)$$

OBRÁZEK 7-5: SPOTŘEBNÍ FUNKCE V TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMICE

ROVNICE

$$S_H = f(Y_D) \quad (7.40)$$

$$S_H = YD - C \quad (7.41a)$$

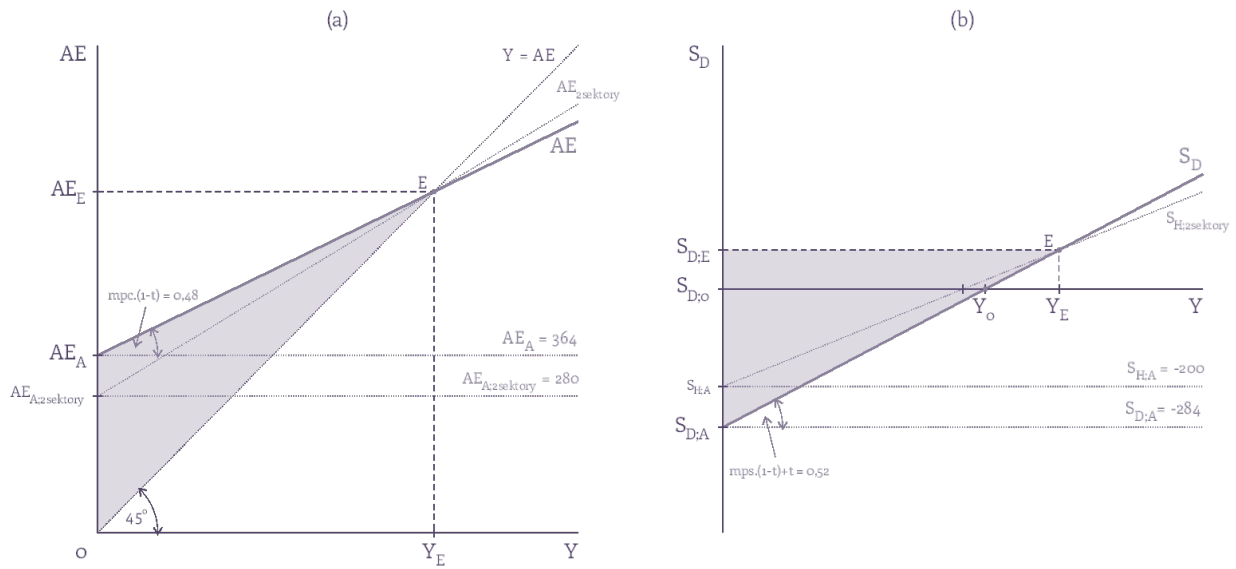
$$S_H = Y - T_A - t \cdot Y + TR_A - C_A - mpc \cdot Y + mpc \cdot T_A + mpc \cdot t \cdot Y - mpc \cdot TR_A \quad (7.41b)$$

$$S_H = (1 - t) \cdot (1 - mpc) \cdot Y - C_A - (1 - mpc) \cdot T_A + (1 - mpc) \cdot TR_A \quad (7.41c)$$

$$S_H = (1 - t) \cdot mps \cdot Y - C_A - mps \cdot T_A + mps \cdot TR_A \quad (7.41d)$$

$$S_G = T_n - G_A \quad (7.42)$$

OBRÁZEK 7-6: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V TŘÍSEKTOROVÉ EKONOMICE

ROVNICE

$$S_D = S_H + S_G \quad (7.43a)$$

$$S_D = (1 - t) \cdot mps \cdot Y - C_A - mps \cdot T_A + mps \cdot TR_A + T_A + t \cdot Y - TR_A - G_A \quad (7.43b)$$

$$S_D = -C_A + mpc \cdot T_A - mpc \cdot TR_A - G_A + [(1 - t) \cdot mps + t] \cdot Y \quad (7.43c)$$

$$S_D = S_{H;A} + mpc \cdot T_A - mpc \cdot TR_A - G_A + [(1 - t) \cdot mps + t] \cdot Y \quad (7.43d)$$

$$S_{D;A} = S_{H;A} + mpc \cdot T_A - mpc \cdot TR_A - G_A \quad (7.44)$$

$$S_D = S_{D;A} + [(1 - t) \cdot mps + t] \cdot Y \quad (7.43e)$$

$$I_p = S_D \quad (7.45a)$$

$$I_p = S_H + S_G \quad (7.44b)$$

$$Y = AE_p \quad (7.46)$$

$$Y = C_A - mpc \cdot T_A + mpc \cdot TR_A + (1 - t) \cdot mpc \cdot Y + I_A + G_A \quad (7.47a)$$

$$AE_A = C_A - mpc \cdot T_A + mpc \cdot TR_A + I_A + G_A \quad (7.48)$$

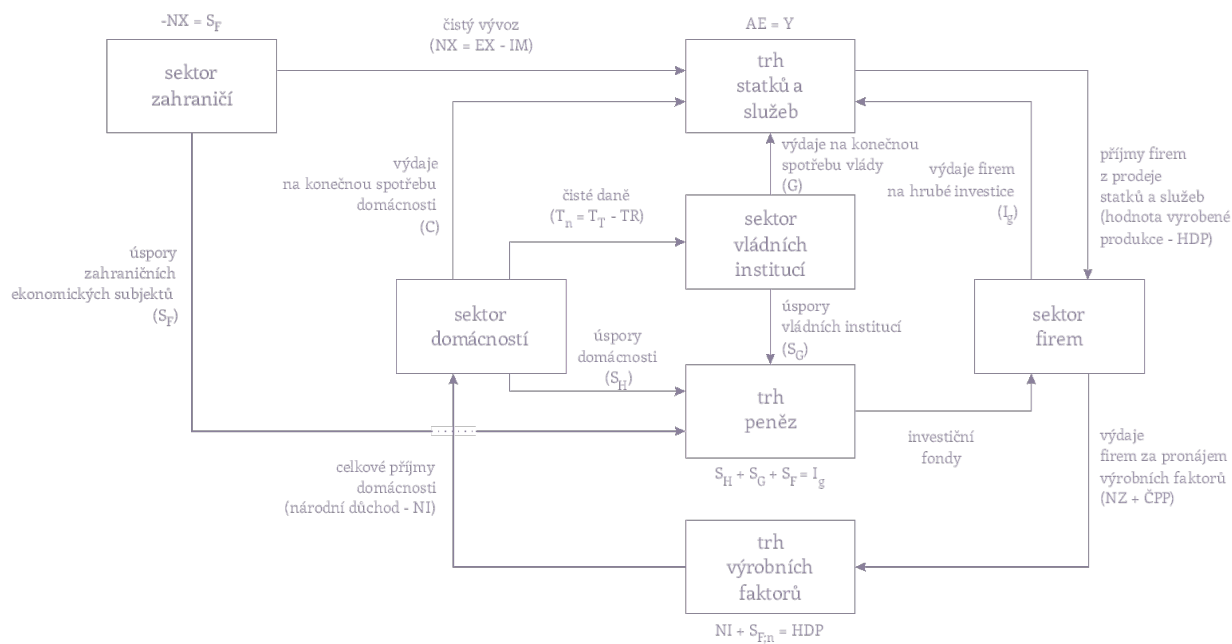
$$Y = AE_A + (1 - t) \cdot mpc \cdot Y \quad (7.47b)$$

$$Y_E = \frac{1}{1 - mpc \cdot (1 - t)} \cdot AE_A \quad (7.49)$$

$$k_3 = \frac{1}{1 - mpc \cdot (1 - t)} = \frac{\Delta Y_E}{\Delta AE_A} \quad (7.50)$$

$$\frac{1}{1 - mpc} > \frac{1}{1 - mpc \cdot (1 - t)} \quad (7.51)$$

OBRÁZEK 7-7: MODEL ČTYŘSEKTOROVÉ EKONOMIKY

ROVNICE

$$AE = C + G + I_g + NX \quad (7.52)$$

$$Y = C + G + I_g + NX \quad (7.53a)$$

$$Y = C + G + (I_p + I_u) + NX \quad (7.53b)$$

$$NX = EX - IM \quad (7.54a)$$

$$EX = EX_A \quad (7.55)$$

$$IM = IM_A + IM_I \quad (7.56a)$$

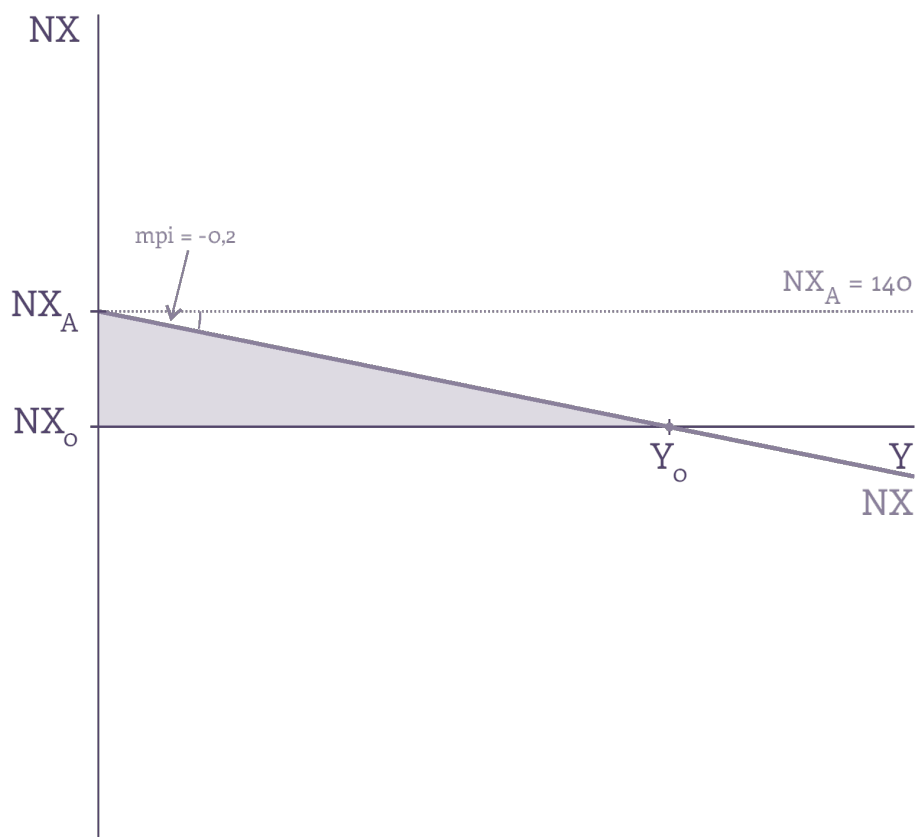
$$IM_I = mpi \cdot Y \quad (7.57)$$

$$mpi = \frac{\Delta IM_I}{\Delta Y} \quad (7.58)$$

$$IM = IM_A + mpi \cdot Y \quad (7.56b)$$

$$NX = EX_A - IM_A - mpi \cdot Y \quad (7.54b)$$

OBRÁZEK 7-8: FUNKCE ČISTÉHO EXPORTU

ROVNICE

$$NX_A = EX_A - IM_A \quad (7.59)$$

$$NX = NX_A - mpi \cdot Y \quad (7.54c)$$

$$NX = f(Y) \quad (7.60)$$

$$S_F = -NX \quad (7.61a)$$

$$S_F = -NX_A + mpi \cdot Y \quad (7.61b)$$

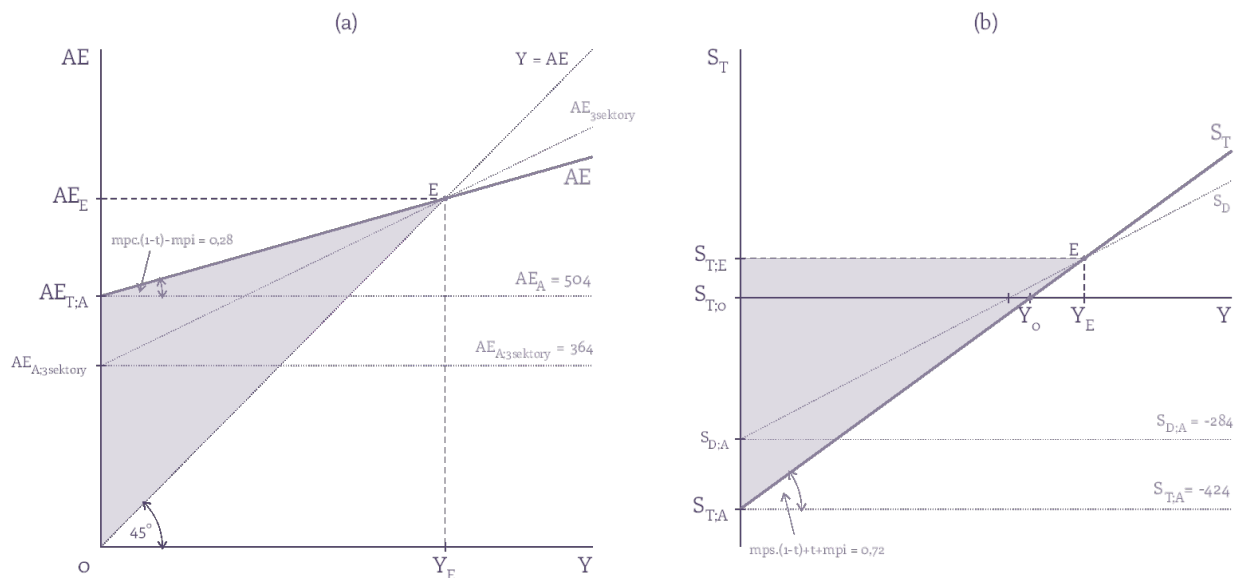
$$S_T = S_D + S_F \quad (7.62a)$$

$$S_T = S_{D;A} + [(1-t) \cdot mps + t] \cdot Y - NX_A + mpi \cdot Y \quad (7.62b)$$

$$S_{F;A} = -NX_A \quad (7.63)$$

$$S_T = S_{D;A} + S_{F;A} + \{[(1-t) \cdot mps + t] + mpi\} \cdot Y \quad (7.62c)$$

OBRÁZEK 7-9: CELKOVÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE (A) A ÚSPORY (B) V ČTYŘSEKTOROVÉ EKONOMICE

ROVNICE

$$S_{T;A} = S_{D;A} + S_{F;A} \quad (7.64)$$

$$S_T = S_{T;A} + \{[(1-t) \cdot mps + t] + mpi\} \cdot Y \quad (7.62d)$$

$$I_p = S_T \quad (7.65a)$$

$$I_p = S_H + S_G + S_F \quad (7.65b)$$

$$Y = AE_p \quad (7.66)$$

$$Y = AE_A + (1-t) \cdot mpc \cdot Y + NX_A - mpi \cdot Y \quad (7.67a)$$

$$AE_{T;A} = AE_A + NX_A \quad (7.68)$$

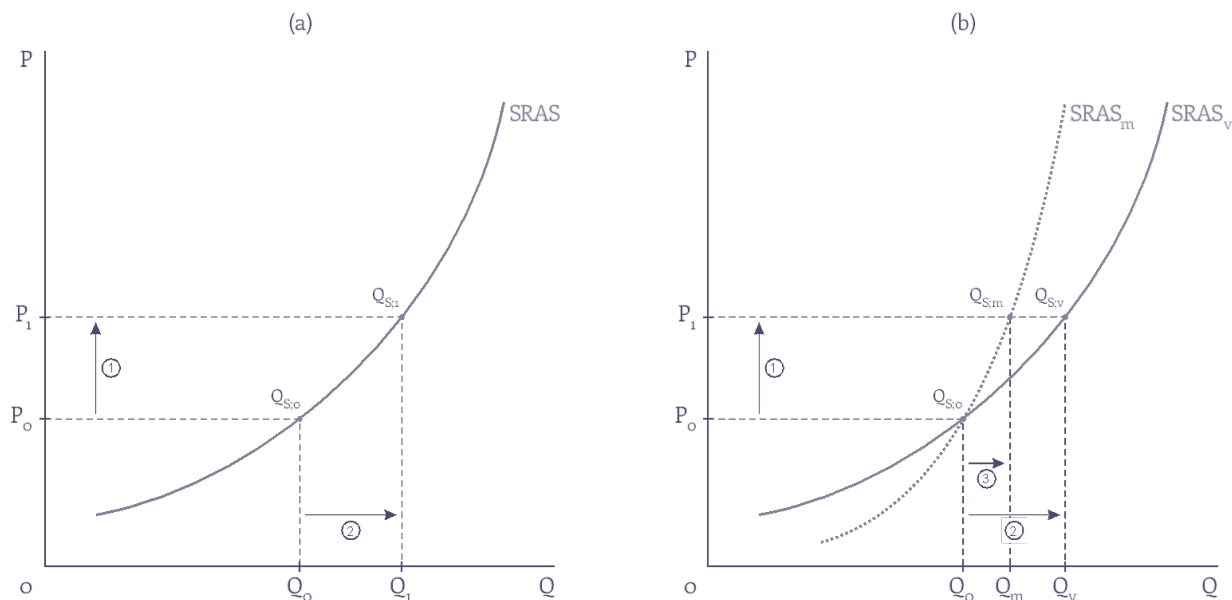
$$Y_E = \frac{1}{1 - mpc \cdot (1-t) + mpi} \cdot AE_{T;A} \quad (7.69)$$

$$k_A = \frac{1}{1 - mpc \cdot (1-t) + mpi} = \frac{\Delta Y_E}{\Delta AE_{T;A}} \quad (7.70)$$

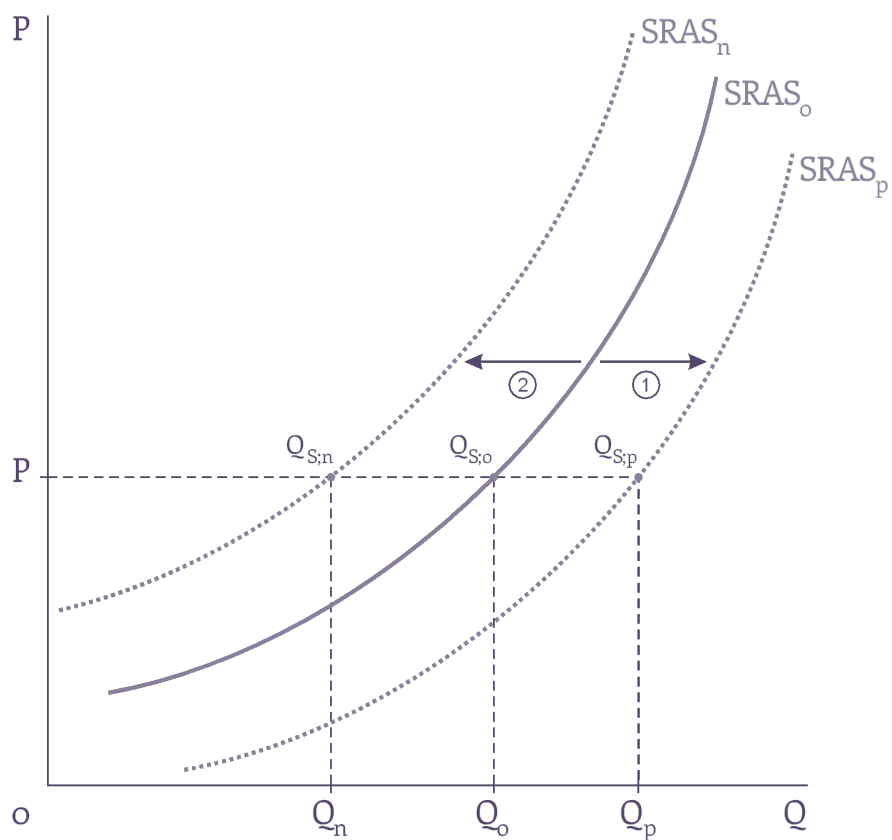
$$\frac{1}{1 - mpc \cdot (1-t)} > \frac{1}{1 - mpc \cdot (1-t) + mpi} \quad (7.71)$$

$$Q_S = f(P) \quad (7.72)$$

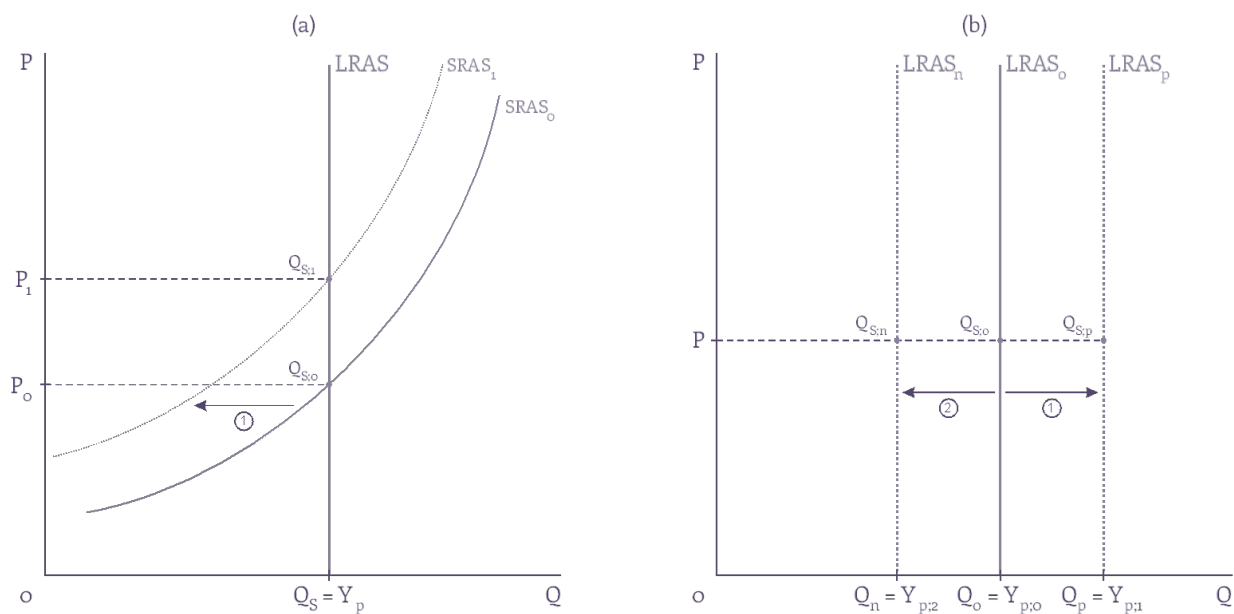
OBRÁZEK 7-10: AGREGÁTNÍ NABÍDKA V KRÁTKÉM OBDOBÍ (A) A SKLON KŘÍVKY SRAS (B)

OBRÁZEK 7-11: KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY V KRÁTKÉM OBDOBÍ A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ NABÍDKOVÉ ŠOKY

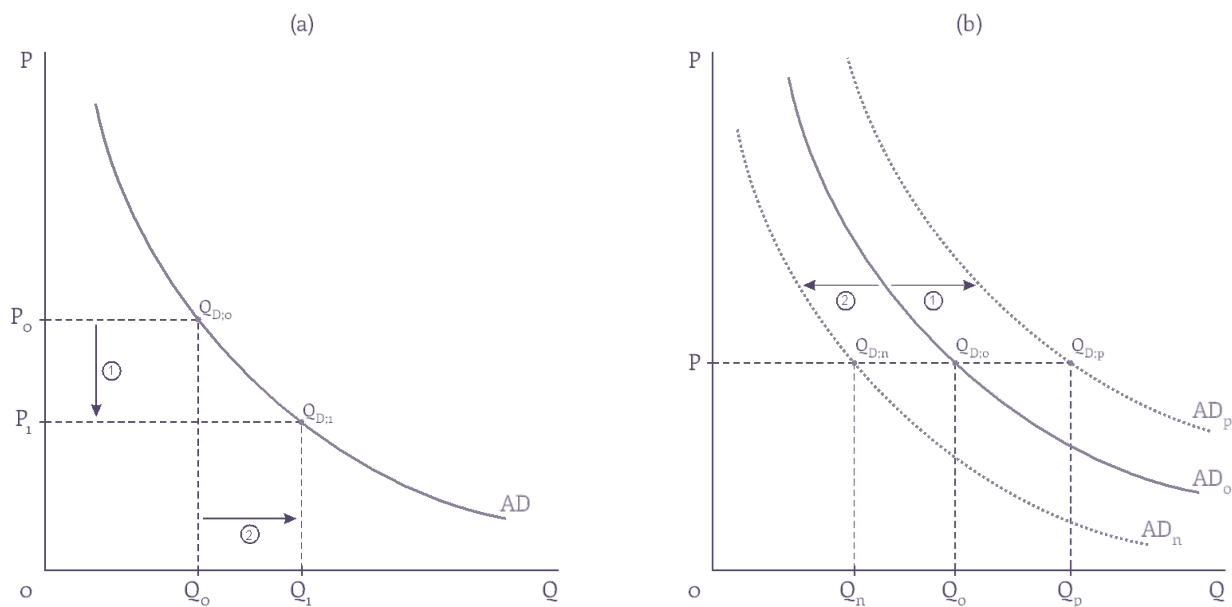
OBRÁZEK 7-12: KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY V DLOUHÉM OBDOBÍ (A) A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ REÁLNÉ NABÍDKOVÉ ŠOKY (B)

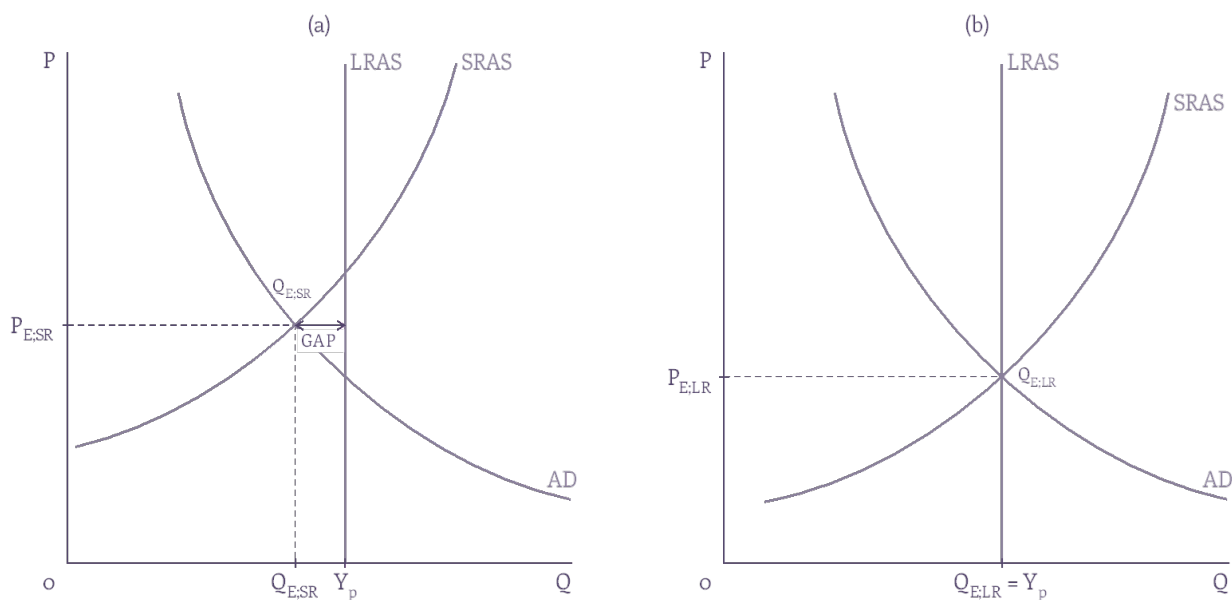
ROVNICE

$$Q_D = f(P) \quad (7.73)$$

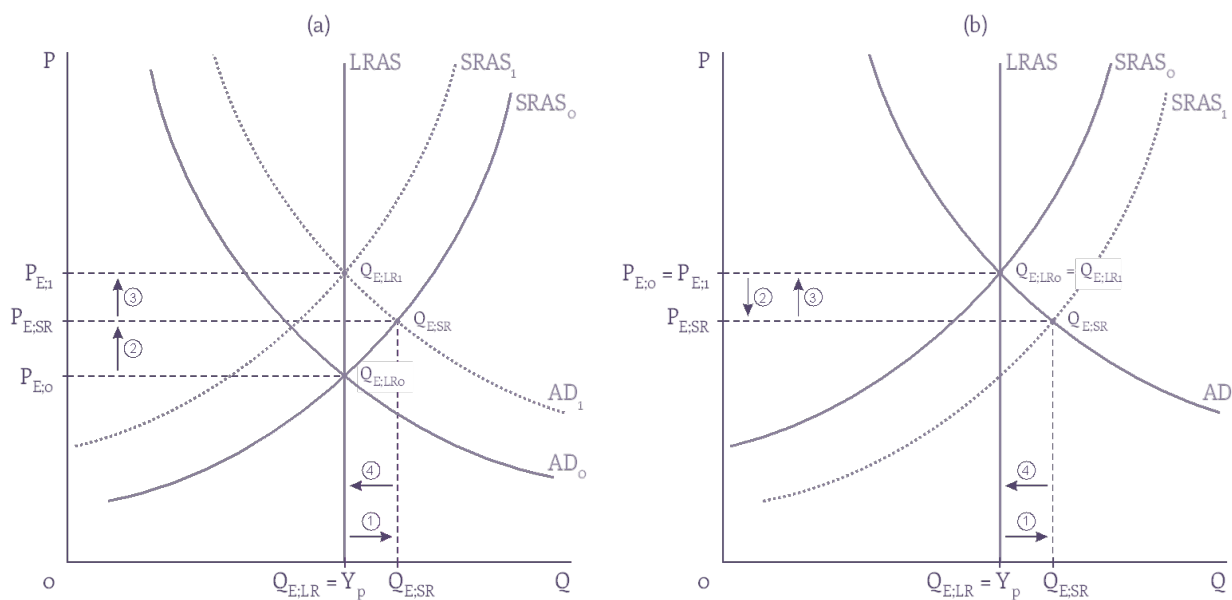
OBRÁZEK 7-13: KŘIVKA AGREGÁTNÍ POPTÁVKY (A) A POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ POPTÁVKOVÉ ŠOKY (B)

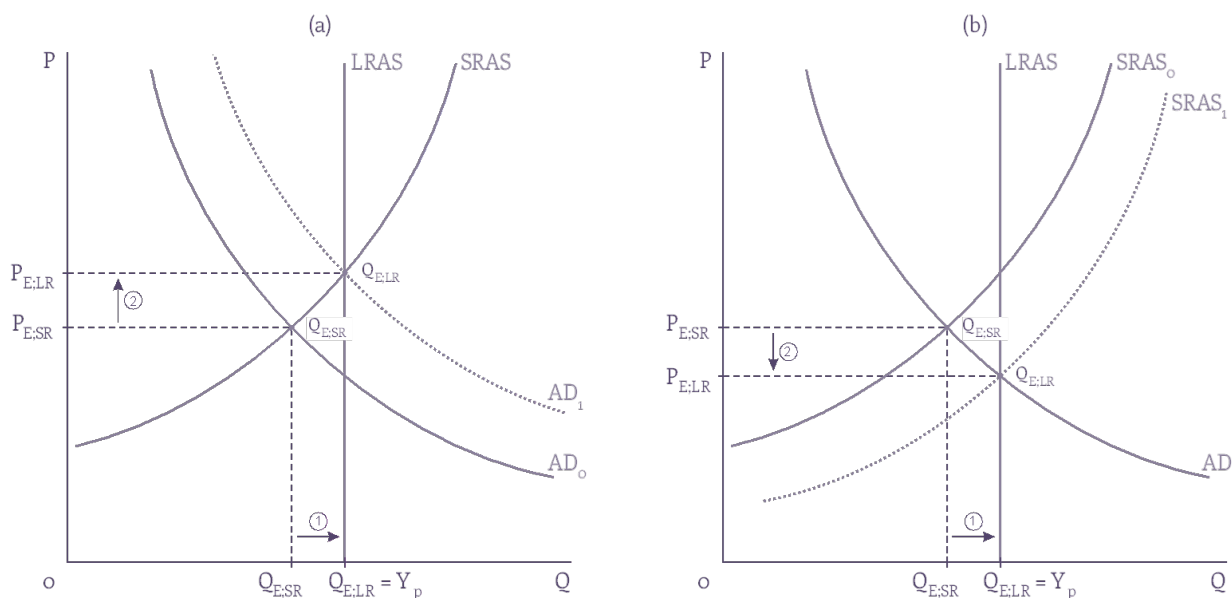
OBRÁZEK 7-14: KRÁTKODOBÁ (A) A DLOUHODOBÁ (B) MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA V MODELU AS-AD

OBRÁZEK 7-15: UTVÁŘENÍ MAKROEKONOMICKÉ ROVNOVÁHY V NEOKLASICKÉM MODELU AS-AD V PŘÍPADĚ POZITIVNÍHO POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B)

OBRÁZEK 7-16: UTVÁŘENÍ MAKROEKONOMICKÉ ROVNOVÁHY V (NEO)KEYNESIÁNSKÉM MODELU AS-AD V PŘÍPADĚ POZITIVNÍHO POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B)

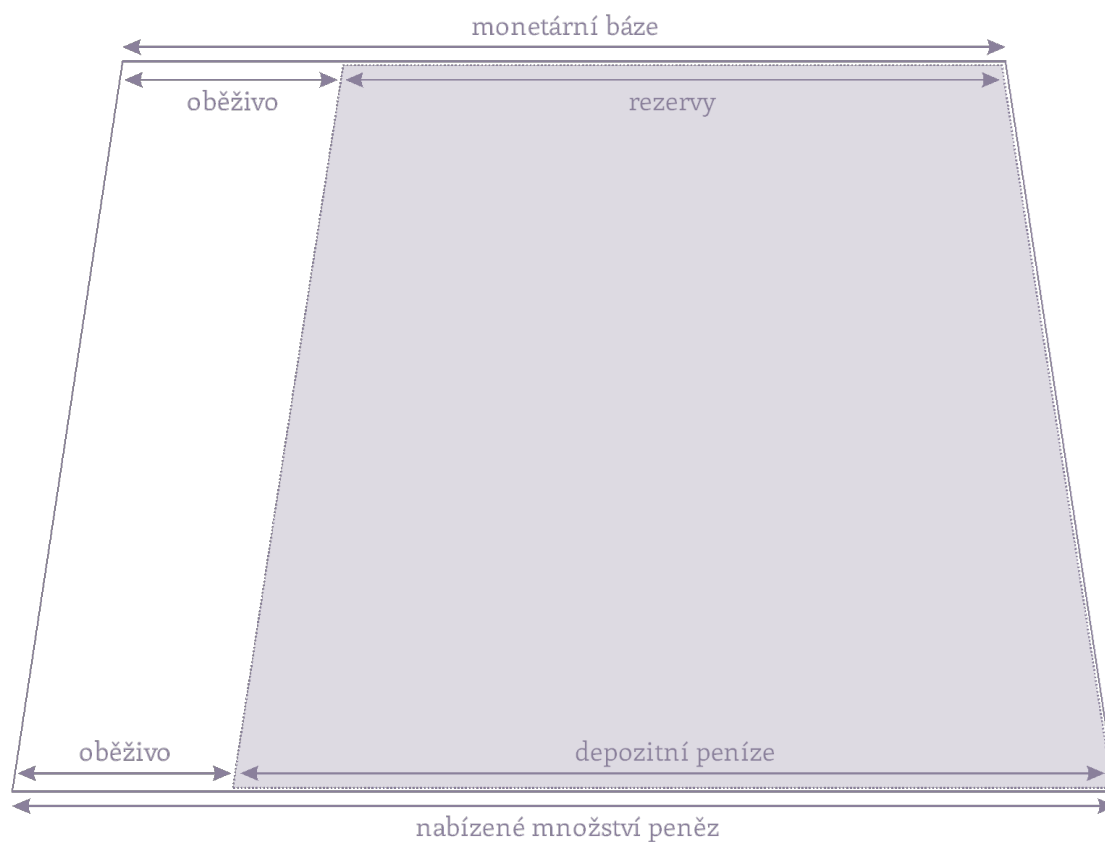
8 PENÍZE A CENOVÁ STABILITA

ROVNICE

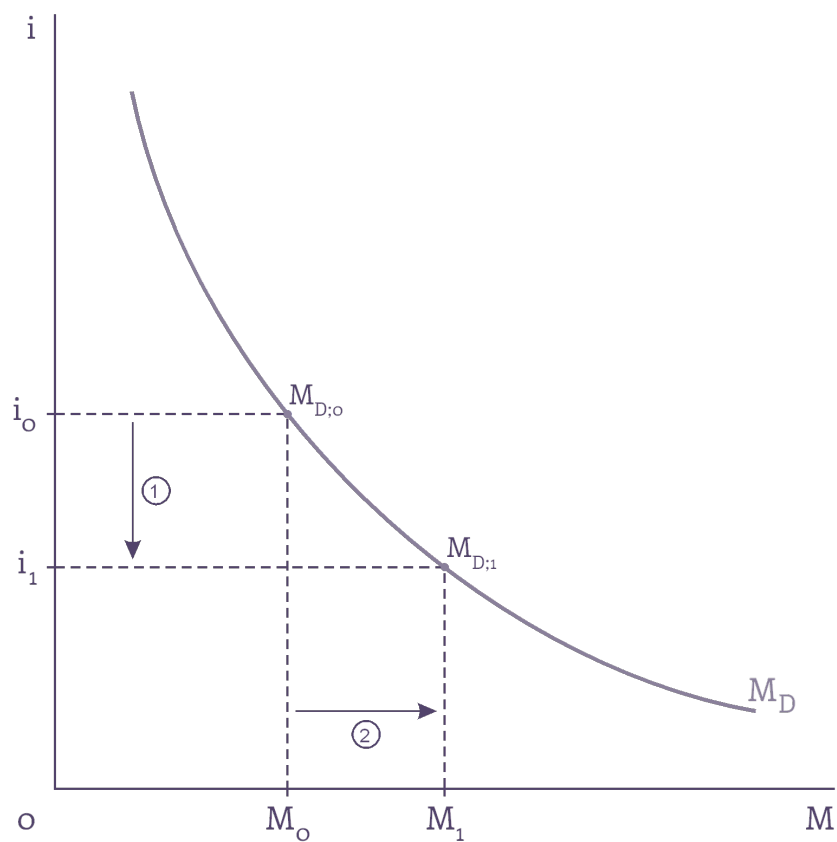
$$m = \frac{1}{r} \quad (8.1)$$

$$\Delta D = m \cdot \Delta R \quad (8.2)$$

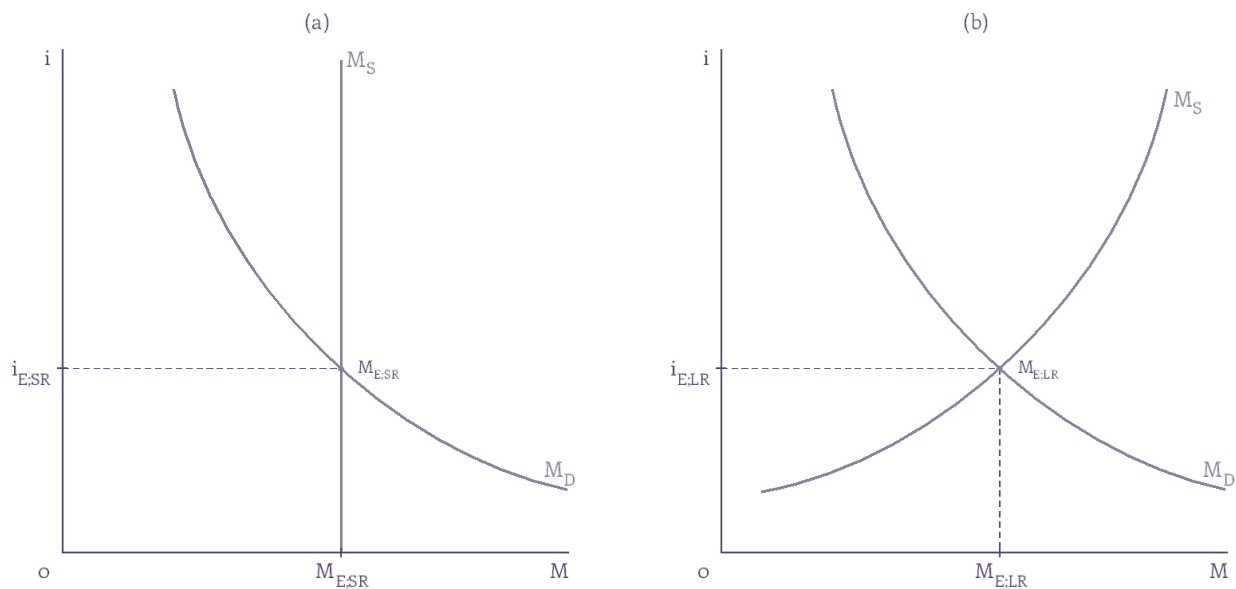
OBRÁZEK 8-1: VZTAH MONETÁRNÍ BÁZE A NABÍDKY PENĚŽ

OBRÁZEK 8-2: POPTÁVKA PO PENĚŽÍCH

OBRÁZEK 8-3: ROVNOVÁHA NA TRHU PENĚŽ V KRÁTKÉM (A) A V DLOUHÉM OBDOBÍ (B)

ROVNICE

$$M \cdot V = P \cdot Y_r \quad (8.3)$$

$$M = \frac{P \cdot Y_r}{V} \quad (8.4)$$

$$V = \frac{P \cdot Y_r}{M} \quad (8.5)$$

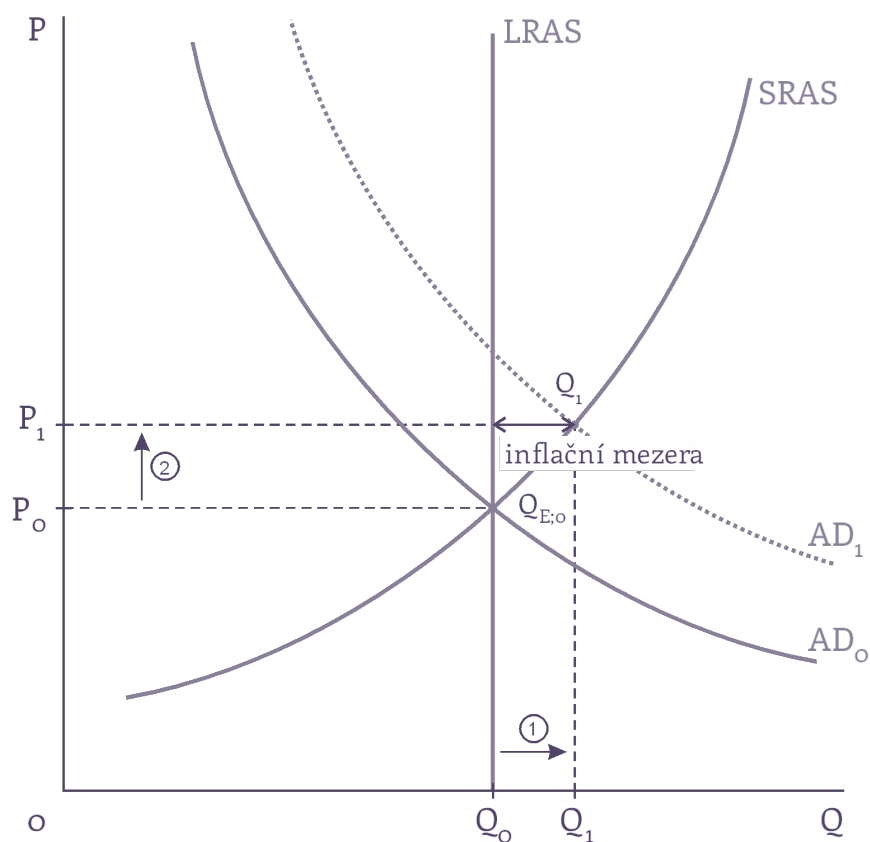
$$M = P \quad (8.6)$$

$$M = k_M \cdot P \cdot Y_r \quad (8.7)$$

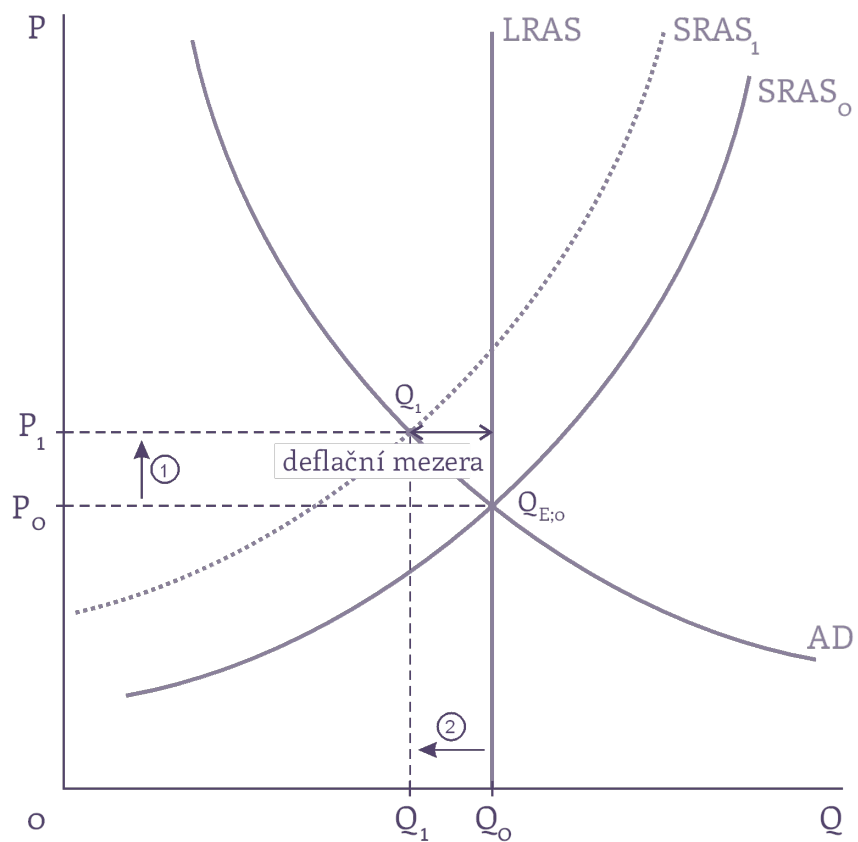
$$k_M = \frac{1}{V} \quad (8.8)$$

$$M = k_M \cdot Y_n \quad (8.9)$$

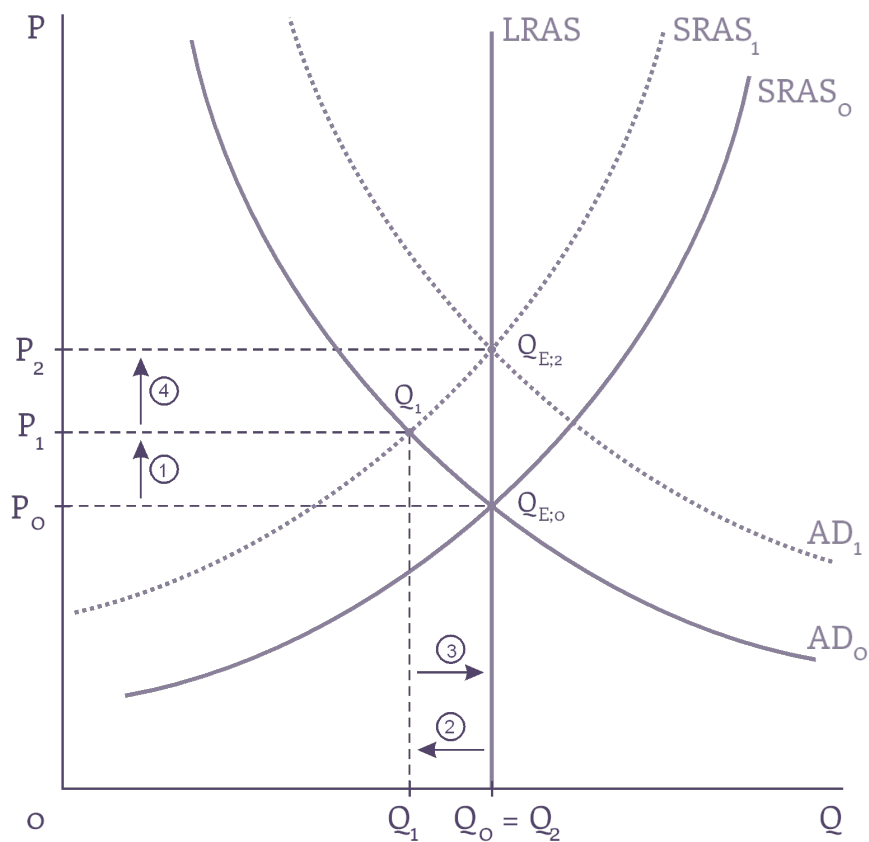
OBRÁZEK 8-4: INFLACE TAŽENÁ POPTÁVKOU

OBRÁZEK 8-5: INFLACE TAŽENÁ NÁKLADY

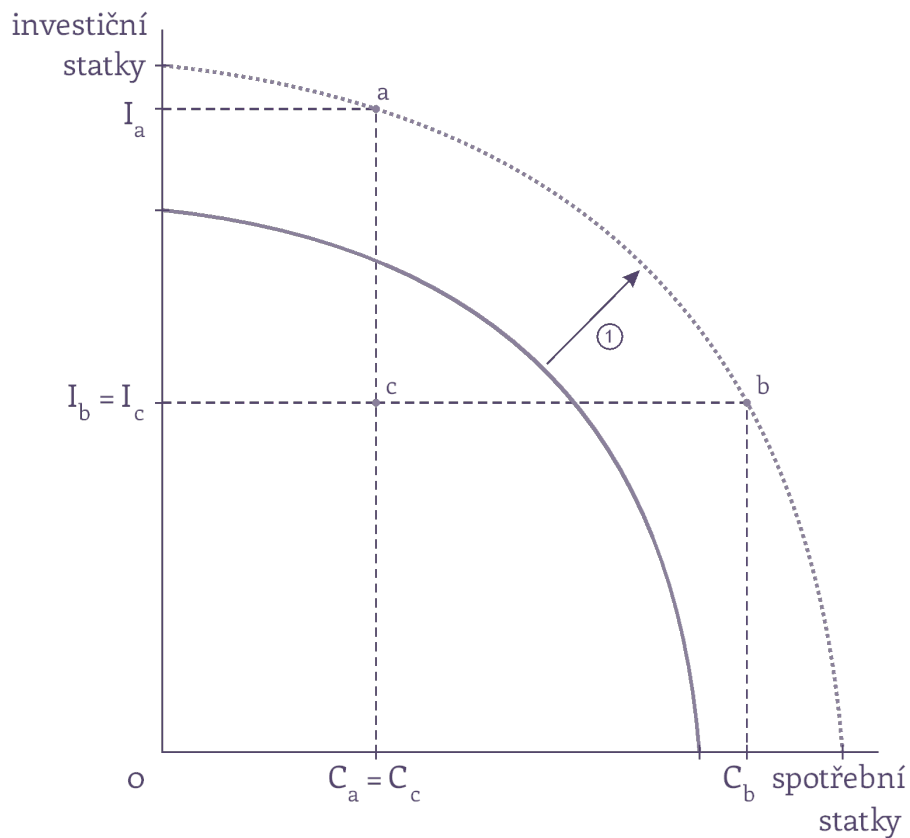

OBRÁZEK 8-6: INFLAČNÍ SPIRÁLA

9 TRH PRÁCE A NEZAMĚSTANOST

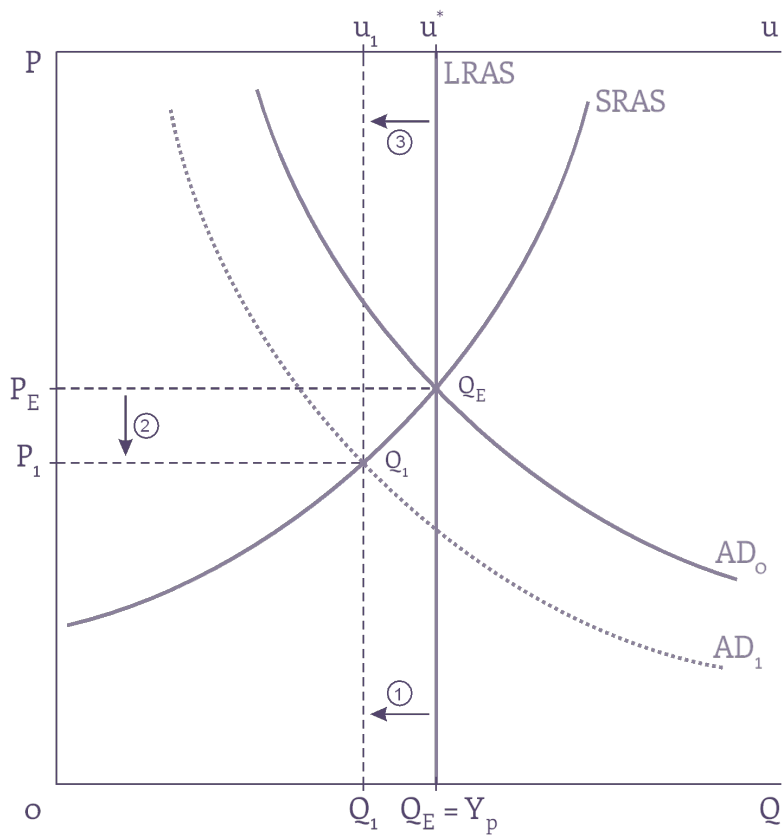
OBRÁZEK 9-1: PRODUKČNÍ MOŽNOSTI A RŮST PRACOVNÍ SÍLY

ROVNICE

$$u = \frac{U_D}{E_{VSPS} + E_{CP} + E_{CZO} + U_D} \cdot 100 \quad (9.1)$$

OBRÁZEK 9-2: CYKLICKÁ NEZAMĚSTNANOST A ZMĚNY AGREGÁTNÍ POPTÁVKY

ROVNICE

$$E_s = E_f, \text{ resp. } u = u^*, \text{ pak } Y_s = Y_p \text{ a } \frac{Y_s}{Y_p} = 1 \quad (9.2)$$

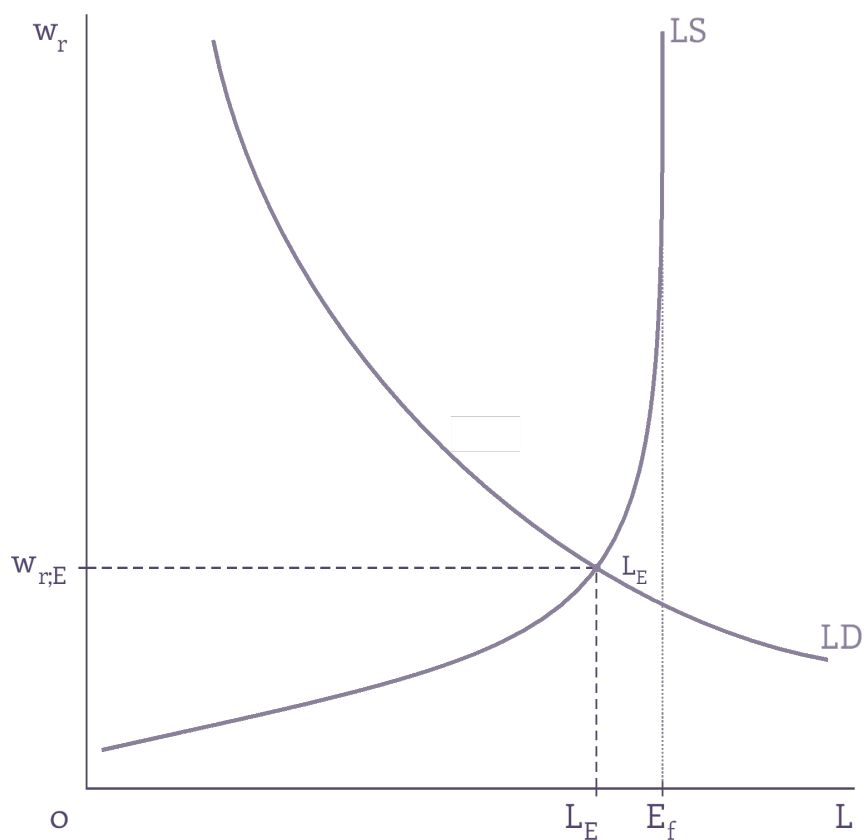
$$E_s < E_f, \text{ resp. } u > u^*, \text{ pak } Y_s < Y_p \text{ a } \frac{Y_s}{Y_p} < 1 \quad (9.3)$$

$$E_s > E_f, \text{ resp. } u < u^*, \text{ pak } Y_s > Y_p \text{ a } \frac{Y_s}{Y_p} > 1 \quad (9.4)$$

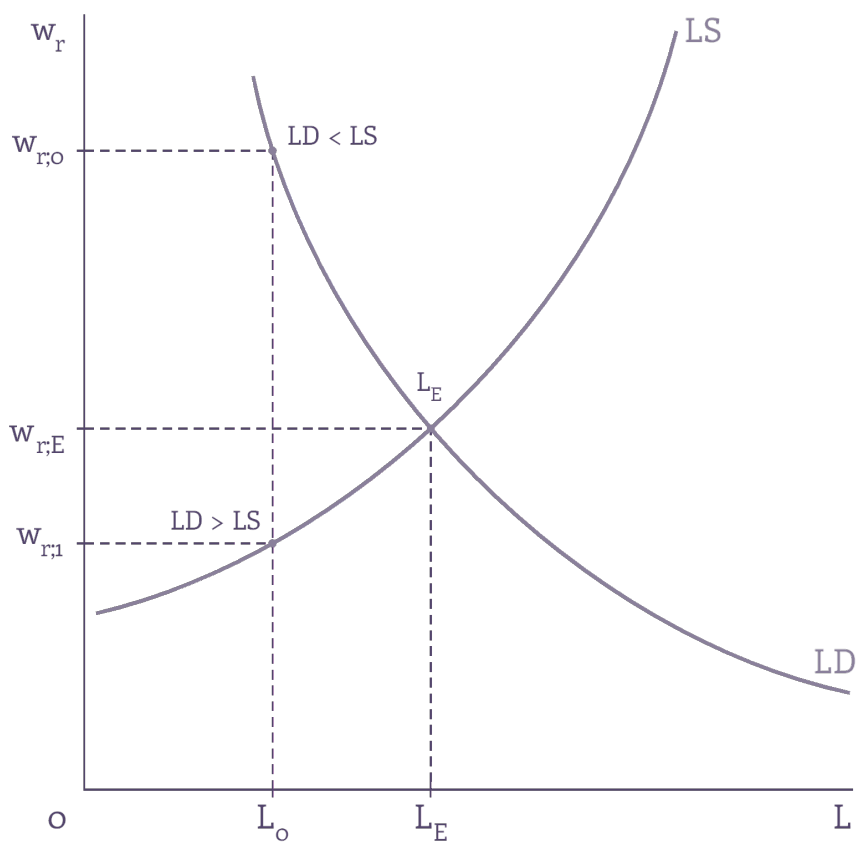
$$\frac{Y_s}{Y_p} = 1 + 0,0225 \cdot (u^* - u) \quad (9.5)$$

$$LD(w_{r;E}) = E_f = LS(w_{r;E}) \quad (9.6)$$

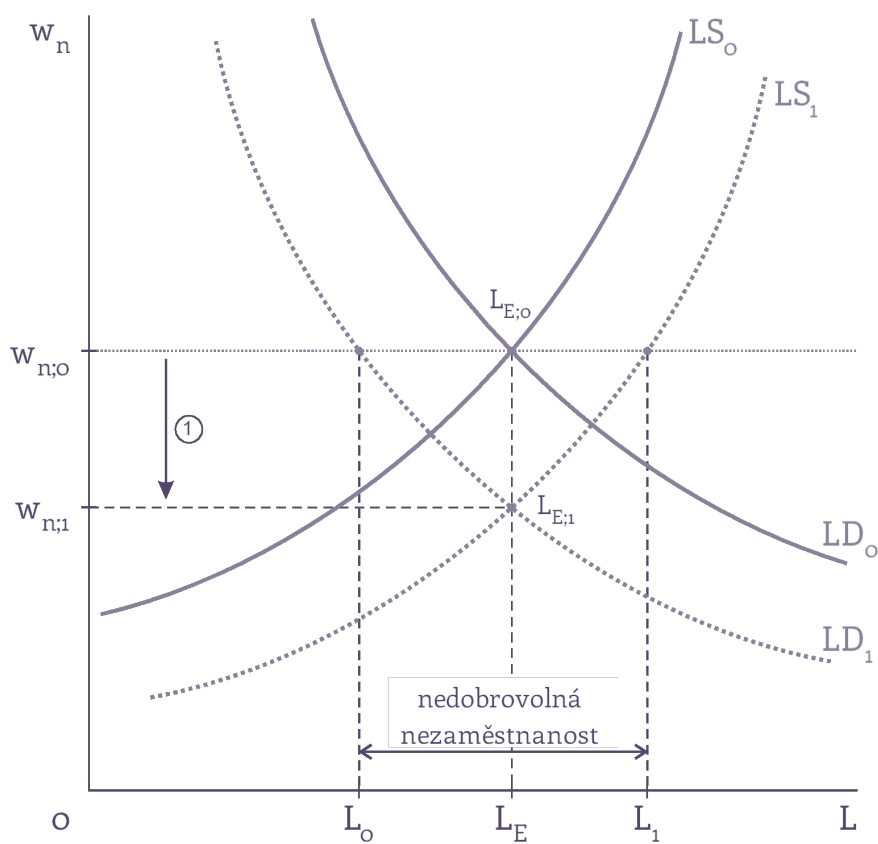
OBRÁZEK 9-3: ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

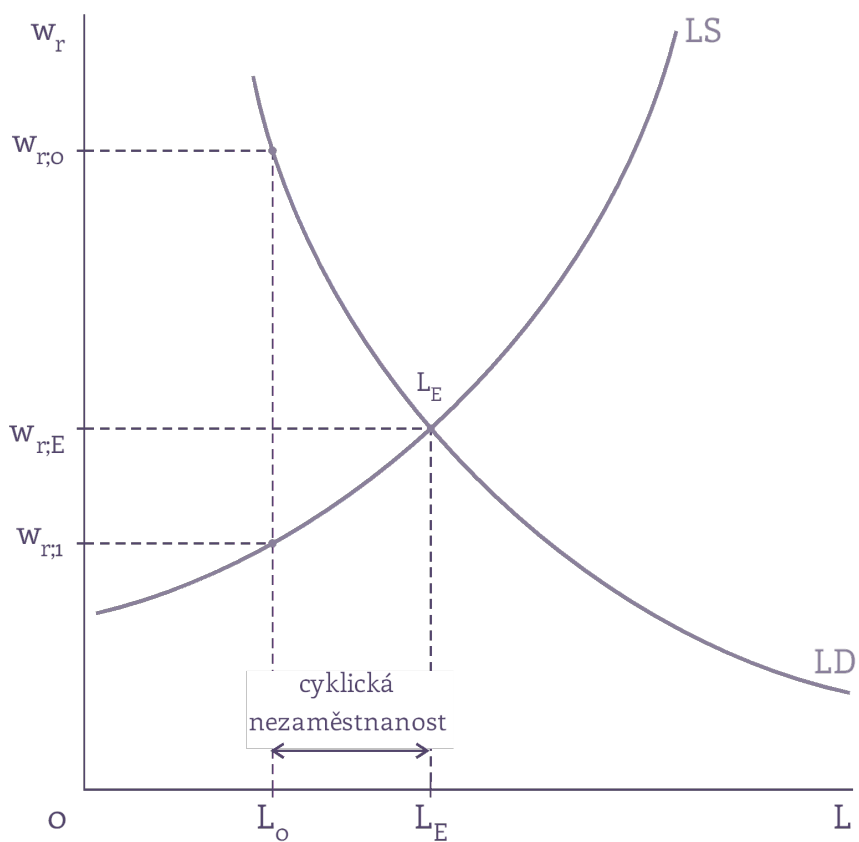
OBRÁZEK 9-4: NEROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

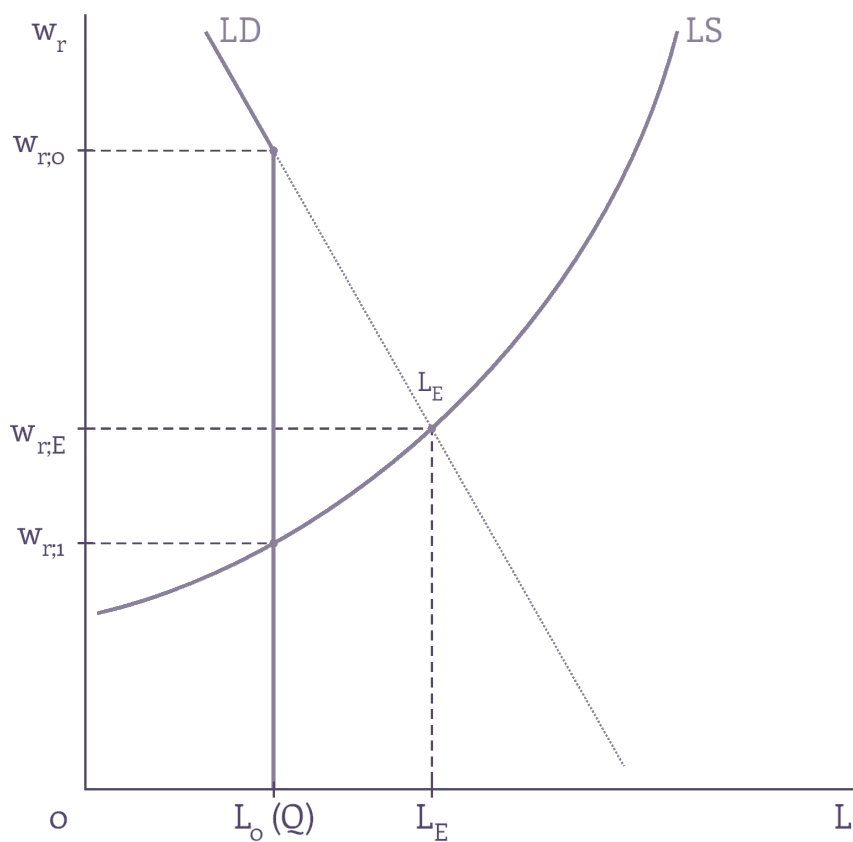
OBRÁZEK 9-5: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V PŘÍPADĚ NEPRUŽNÝCH NOMINÁLNÍCH MEZD

OBRÁZEK 9-6: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V MONETARISTICKÉM POJETÍ

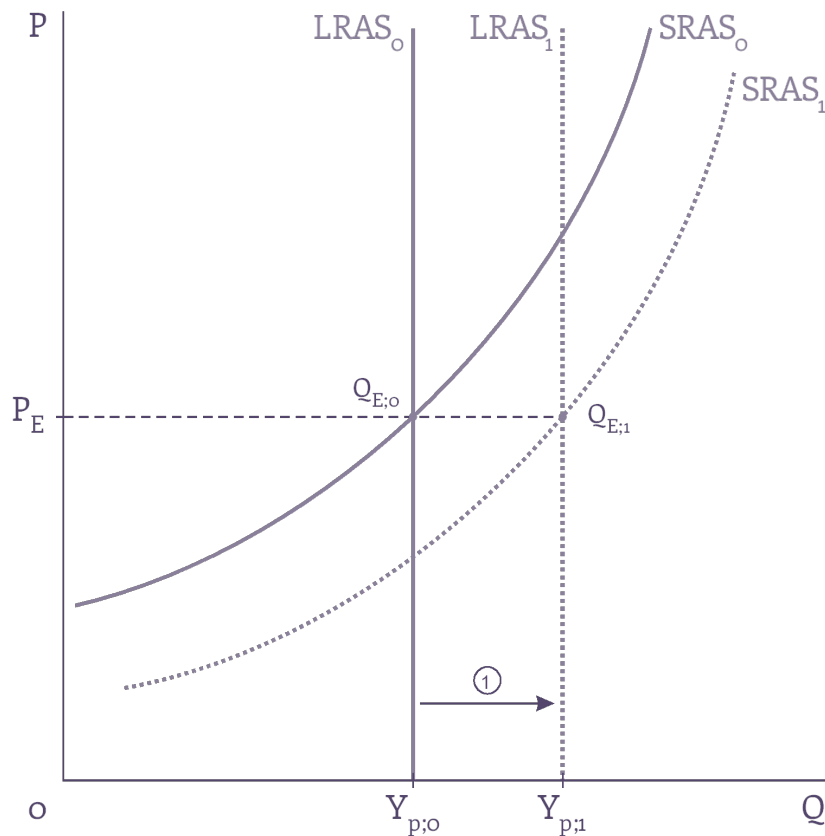

OBRÁZEK 9-7: TRH PRÁCE SE ZALOMENOU KŘIVKOU POPTÁVKY PO PRACOVNÍ SÍLE

10 EKONOMICKÝ RŮST, EKONOMICKÝ CYKLUS A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

OBRÁZEK 10-1: EKONOMICKÝ RŮST V SOUVISLOSTI S POSUNY KŘIVEK AGREGÁTNÍ NABÍDKY

ROVNICE

$$g_{Y,r} = \frac{Y_{r;t+1} - Y_{r;t}}{Y_{r;t}} \cdot 100 \quad (10.1)$$

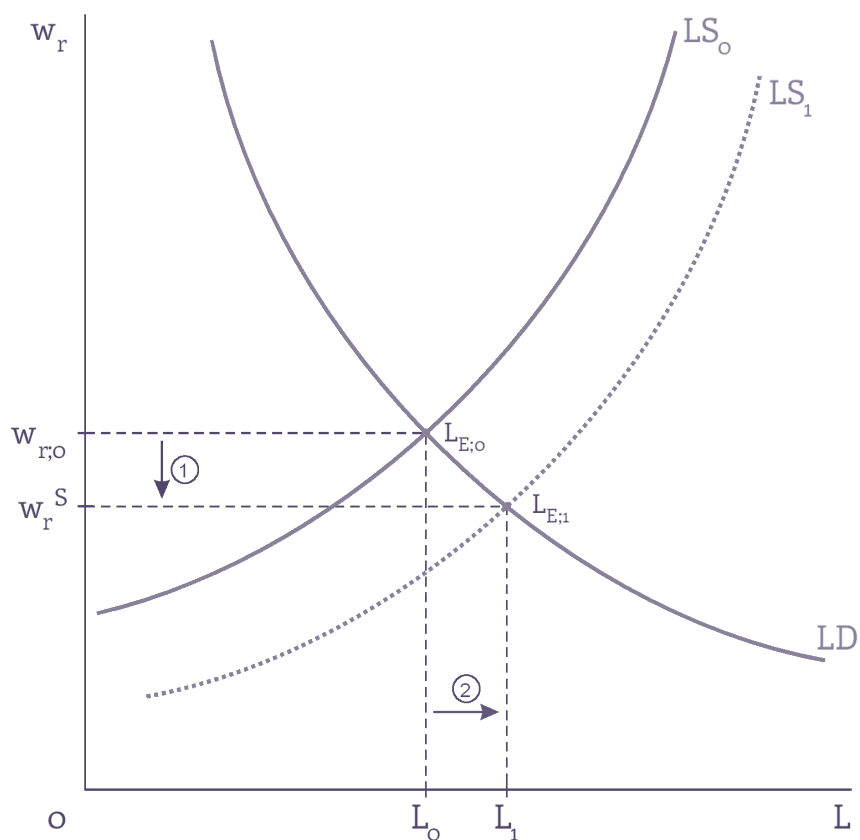
$$G_{Y,r} = \frac{Y_{r;t+1}}{Y_{r;t}} \cdot 100 \quad (10.2)$$

$$g_{Y/O} = \frac{\frac{Y_{t+1}}{O_{t+1}} - \frac{Y_t}{O_t}}{\frac{Y_t}{O_t}} \cdot 100 \quad (10.3)$$

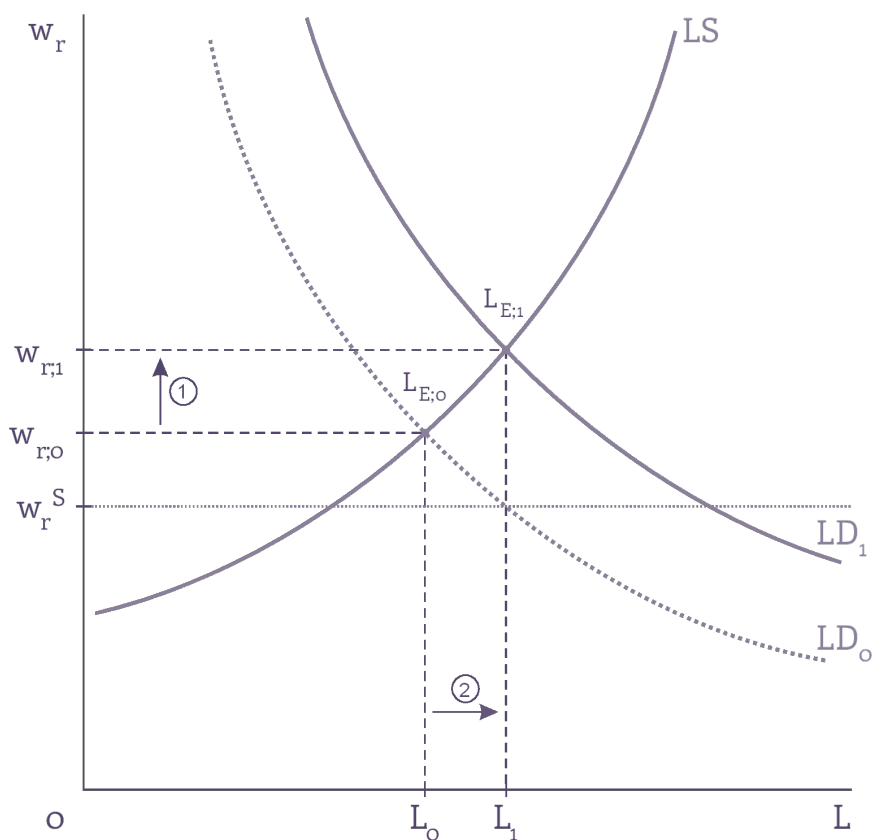
$$Y = f(L, K, A, T) \quad (10.4)$$

$$Y = T \cdot K^\alpha \cdot L^\beta \quad (10.5)$$

OBRÁZEK 10-2: KLASICKÝ STACIONÁRNÍ STAV V KRÁTKÉM A DLOUHÉM OBDOBÍ

OBRÁZEK 10-3: VLIV TECHNOLOGICKÉHO POKROKU NA EKONOMICKÝ RŮST

ROVNICE

$$\frac{1}{s} \cdot \Delta I = \frac{1}{k} \cdot I \quad (10.6)$$

$$\frac{\Delta Y}{Y}(g_w) = \frac{s}{k} \quad (10.7)$$

$$\Delta Y(g_n) = \frac{\Delta L}{l} \quad (10.8)$$

$$g_s = g_w = g_n \quad (10.9)$$

$$Y_t = f(K_t, L_t) \quad (10.10)$$

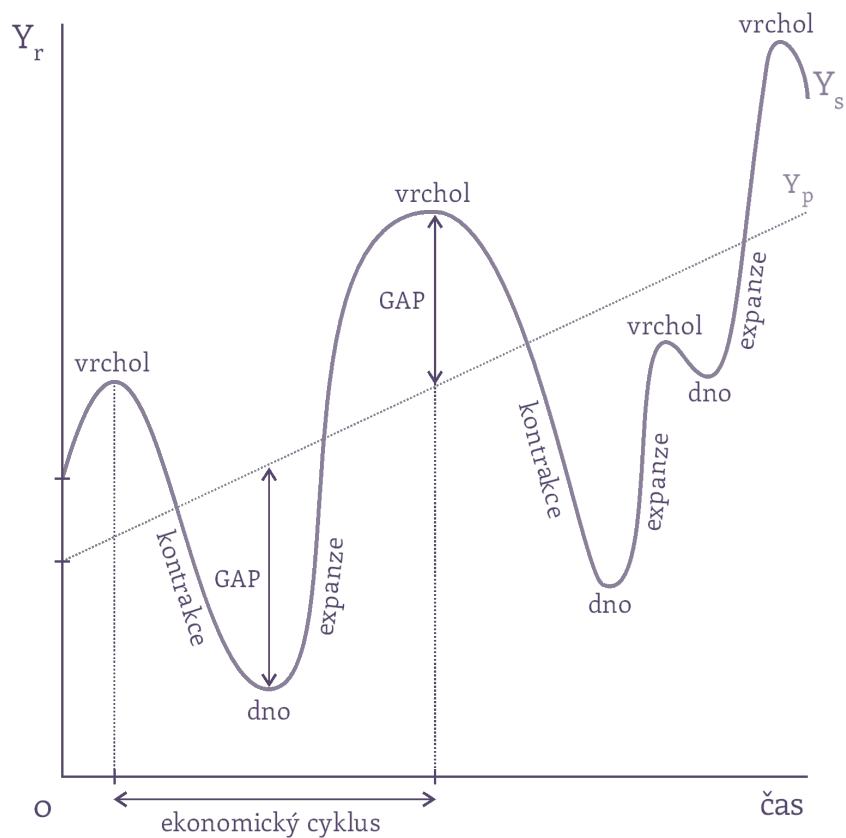
$$I_t = aps \cdot Y_t \quad (10.11)$$

$$L_t = n \cdot L_0 \quad (10.12)$$

$$\frac{Y(t)}{L(t)} = f\left(\frac{K_t}{L_t}, \frac{L_t}{L_t}\right) \quad (10.13)$$

$$y_t = f(k_t) \quad (10.14)$$

OBRÁZEK 10-4: EKONOMICKÝ CYKLUS

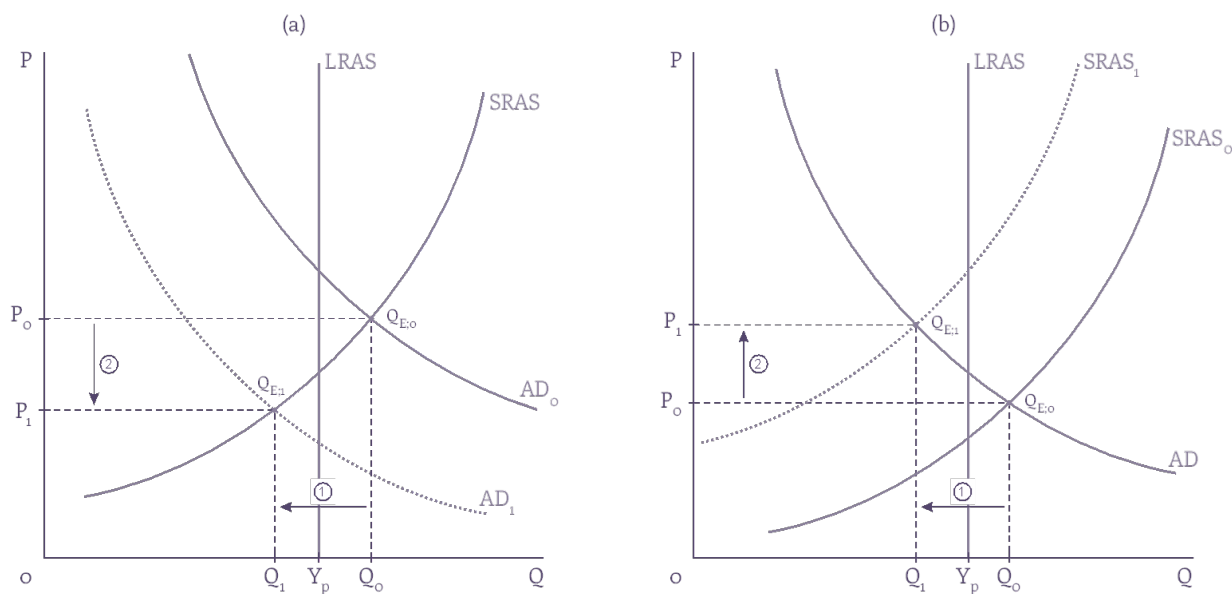

ROVNICE

$$\Delta Y_r = \frac{Y_{r;t+1} - Y_{r;t}}{Y_{r;t}} \cdot 100 \quad (10.15)$$

$$\Delta Y = Y_{r;t+1} - Y_{r;t} \quad (10.16)$$

OBRÁZEK 10-5: KONTRAKCE V MODELU AS-AD JAKO DŮSLEDEK POPTÁVKOVÉHO (A) A NABÍDKOVÉHO ŠOKU (B)

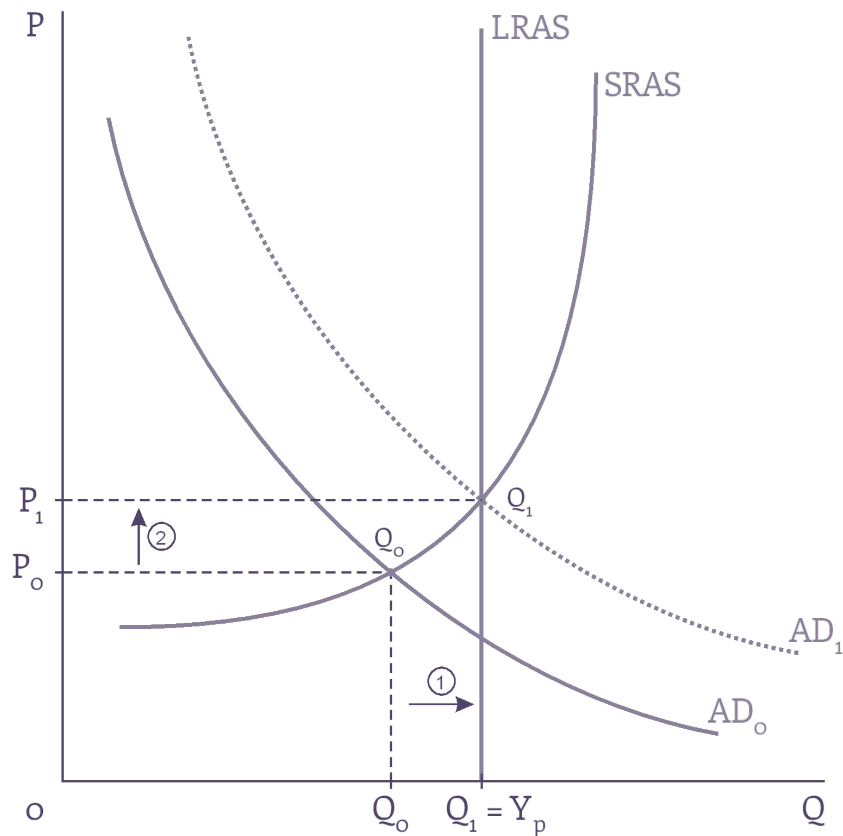
ROVNICE

$$I_g = I_r + I_n \quad (10.17)$$

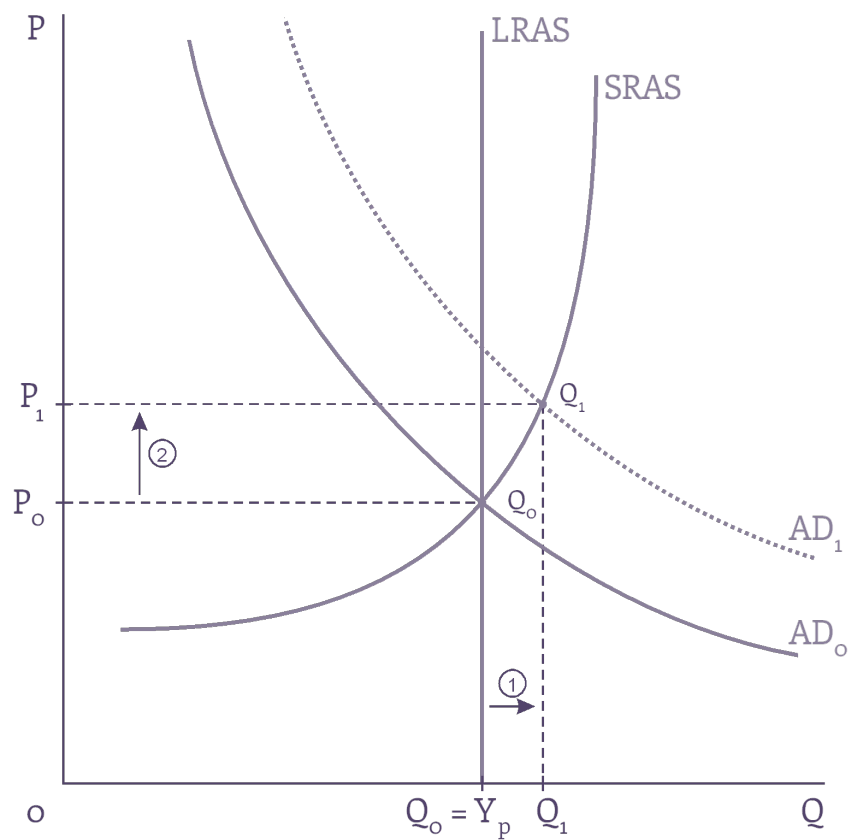
$$I_g = I_r + a \cdot \Delta Y \quad (10.18)$$

11 FISKÁLNÍ POLITIKA

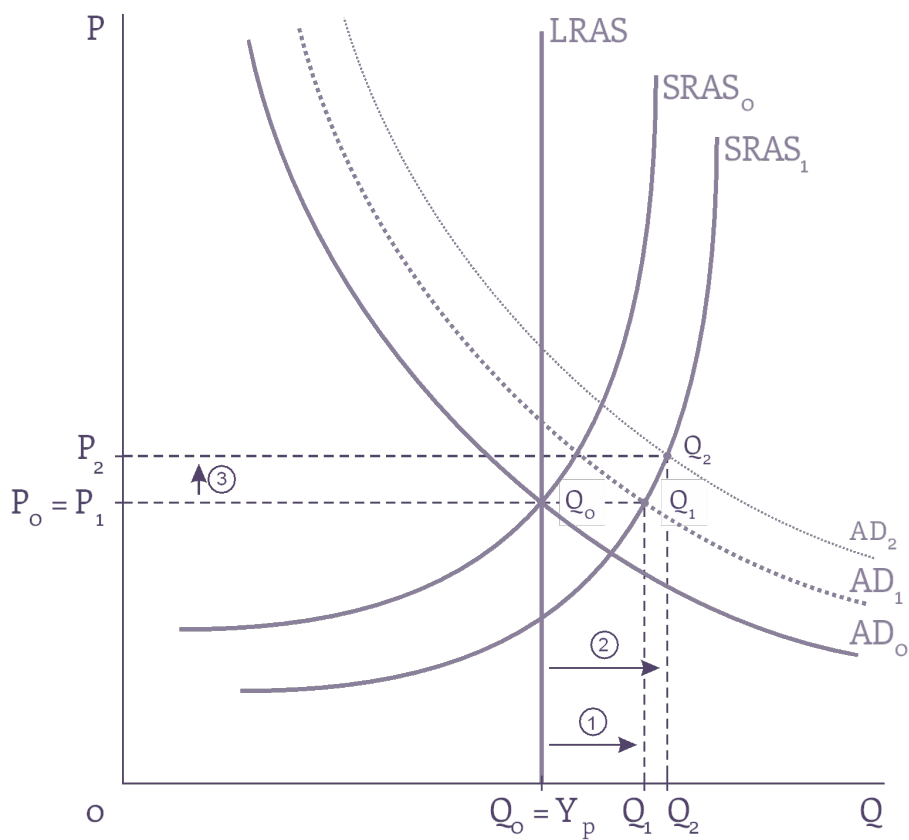
OBRÁZEK 11-1: EXPANZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ NEVYUŽITÝCH ZDROJŮ

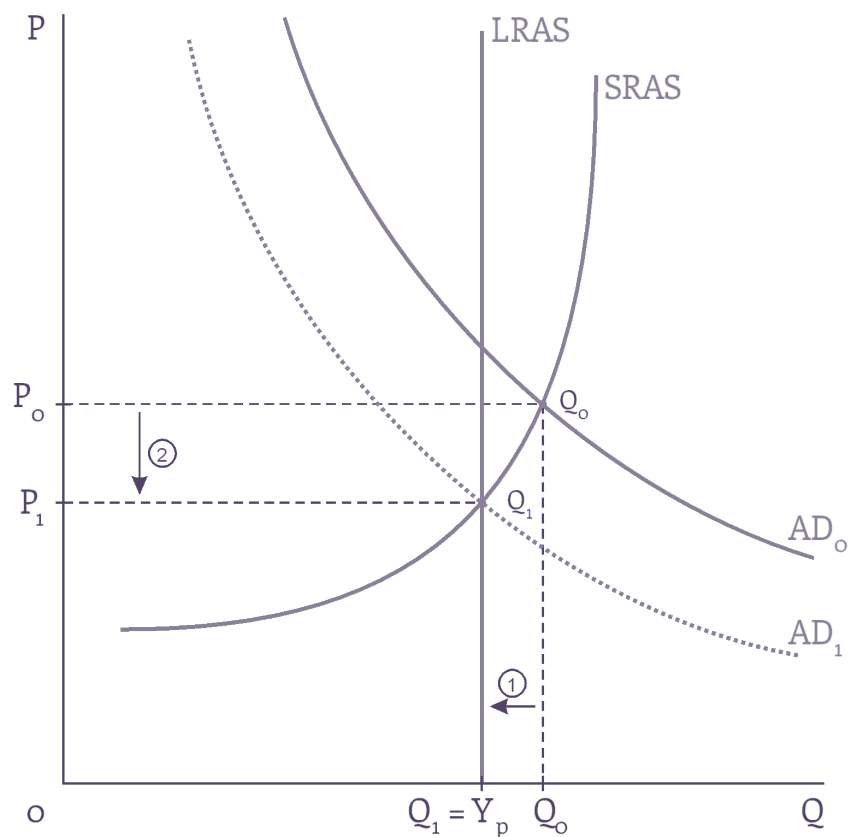
OBRÁZEK 11-2: EXPANZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ PLNĚ VYUŽITÝCH ZDROJŮ

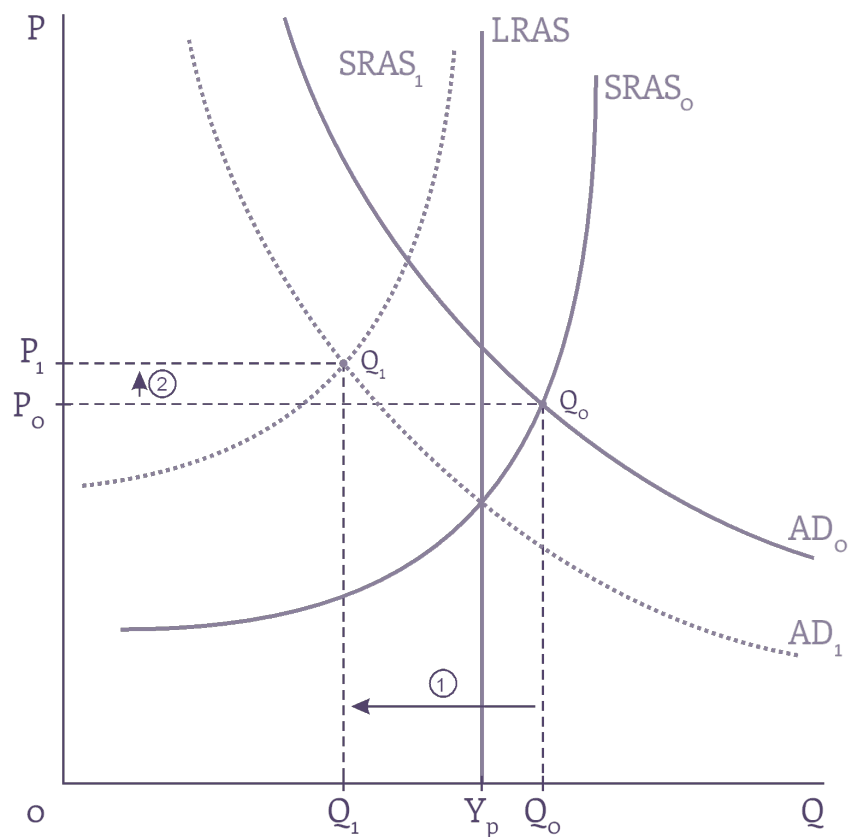
OBRÁZEK 11-3: EXPANZIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ SNÍŽENÍ DANÍ

OBRÁZEK 11-4: RESTRIKTIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ SNÍŽENÍ VLÁDNÍCH VÝDAJŮ

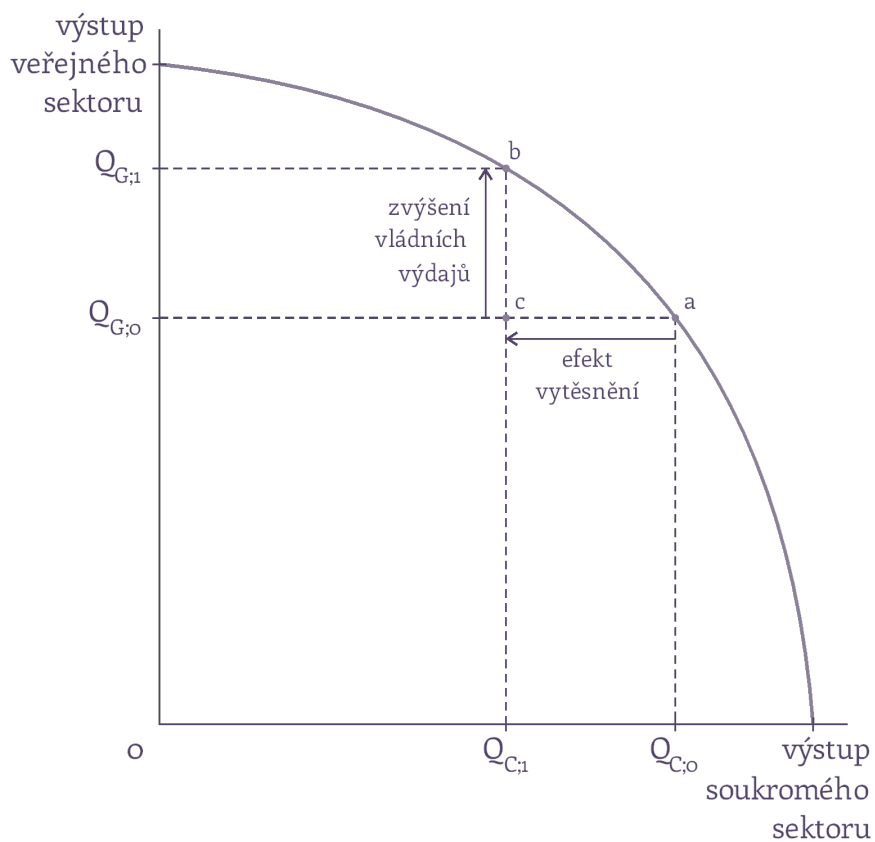
OBRÁZEK 11-5: RESTRIKTIVNÍ FISKÁLNÍ POLITIKA V PŘÍPADĚ ZVÝŠENÍ DANÍ

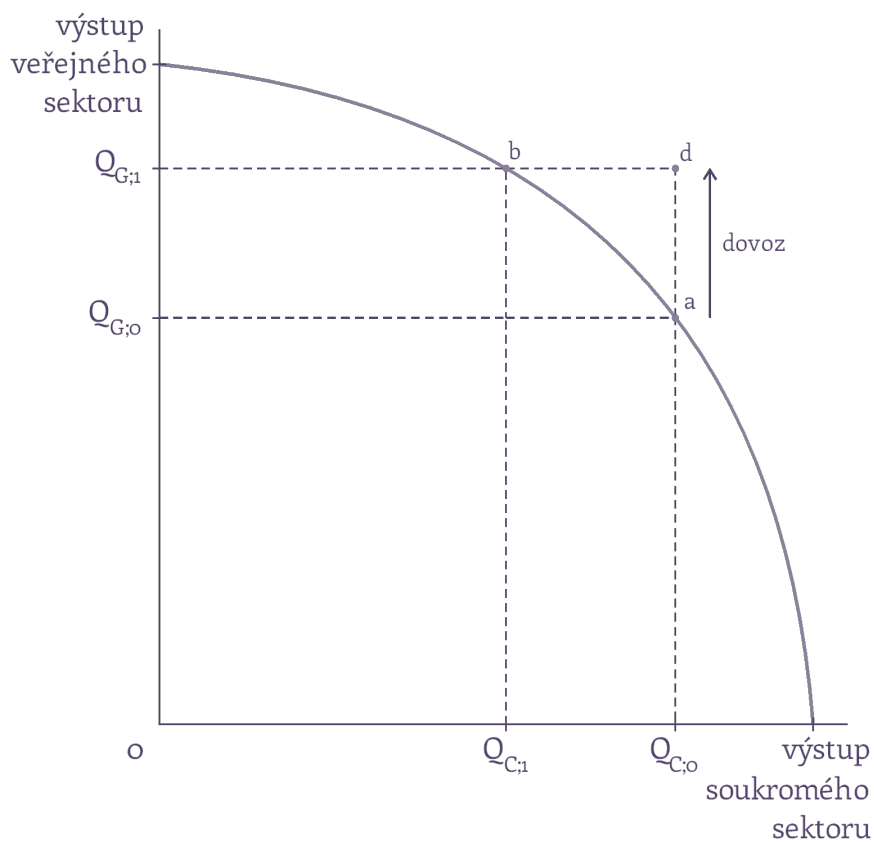
ROVNICE

$$BS = T_T - (G + TR) \quad (11.1)$$

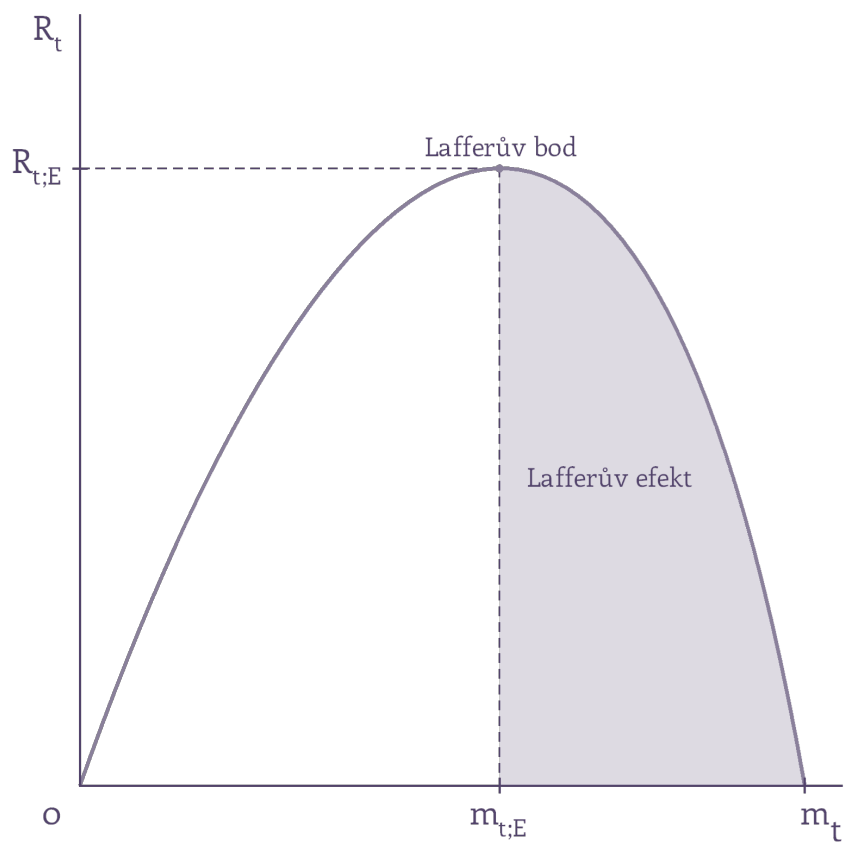
OBRÁZEK 11-6: VYTĚŠŇOVACÍ EFEKT A HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

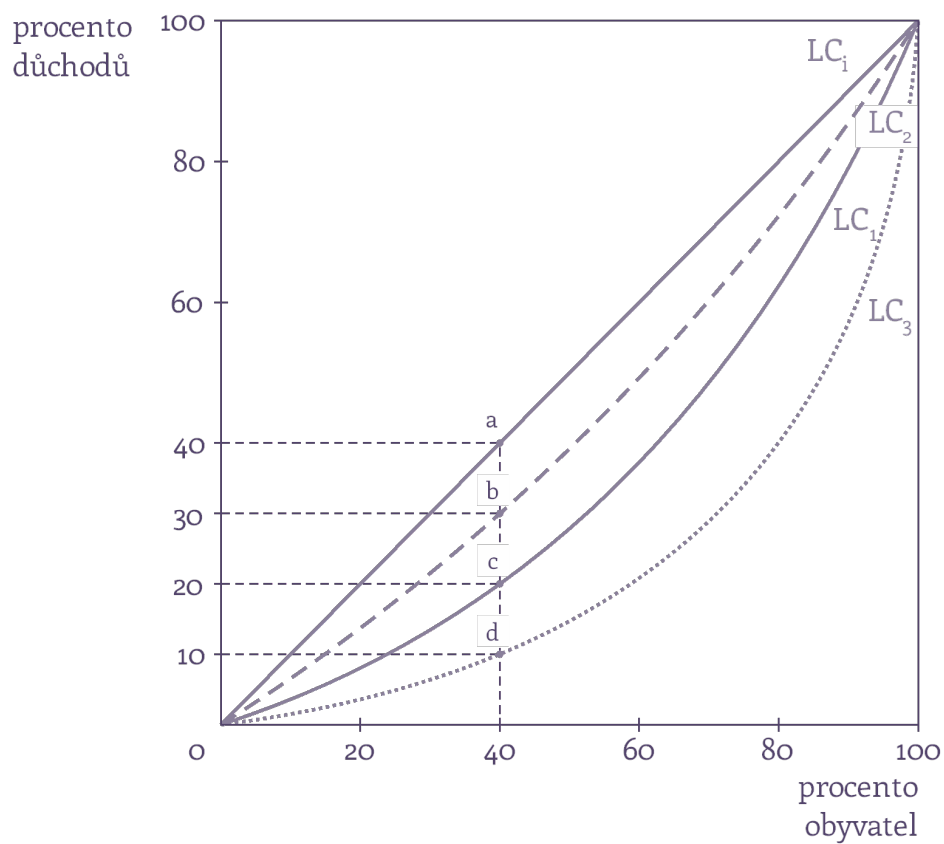
OBRÁZEK 11-7: VNĚJŠÍ DLUH A HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

OBRÁZEK 11-8: LAFFEROVA KŘIVKA

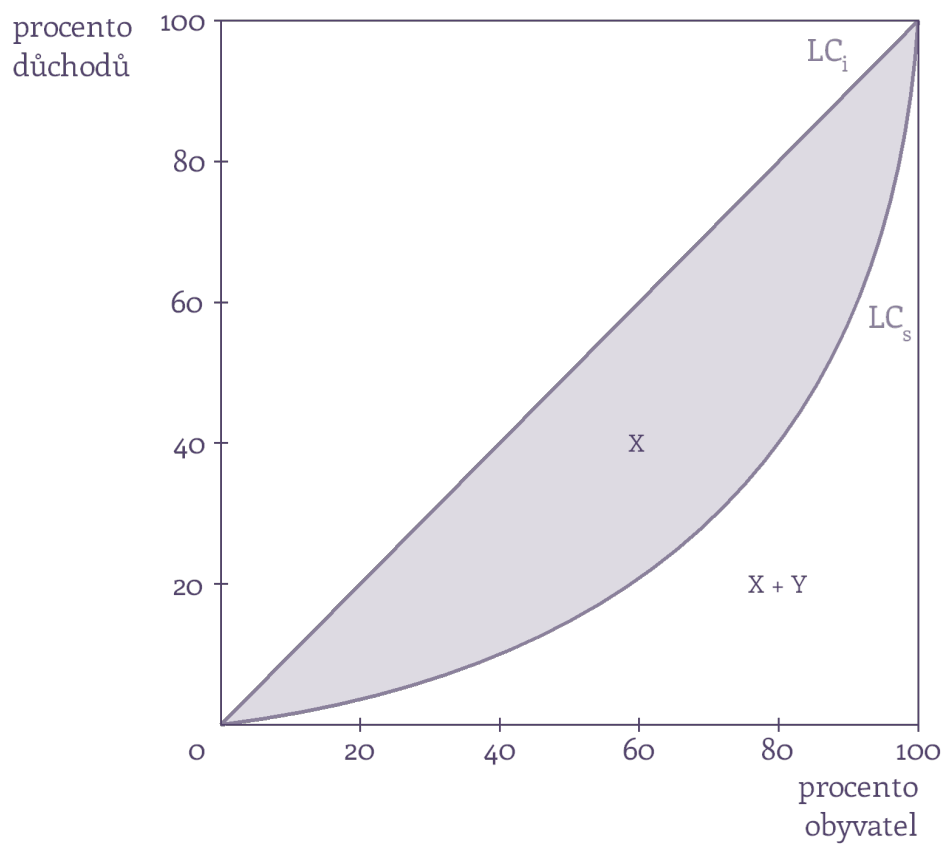
OBRÁZEK 11-9: LORENZOVA KŘIVKA

ROVNICE

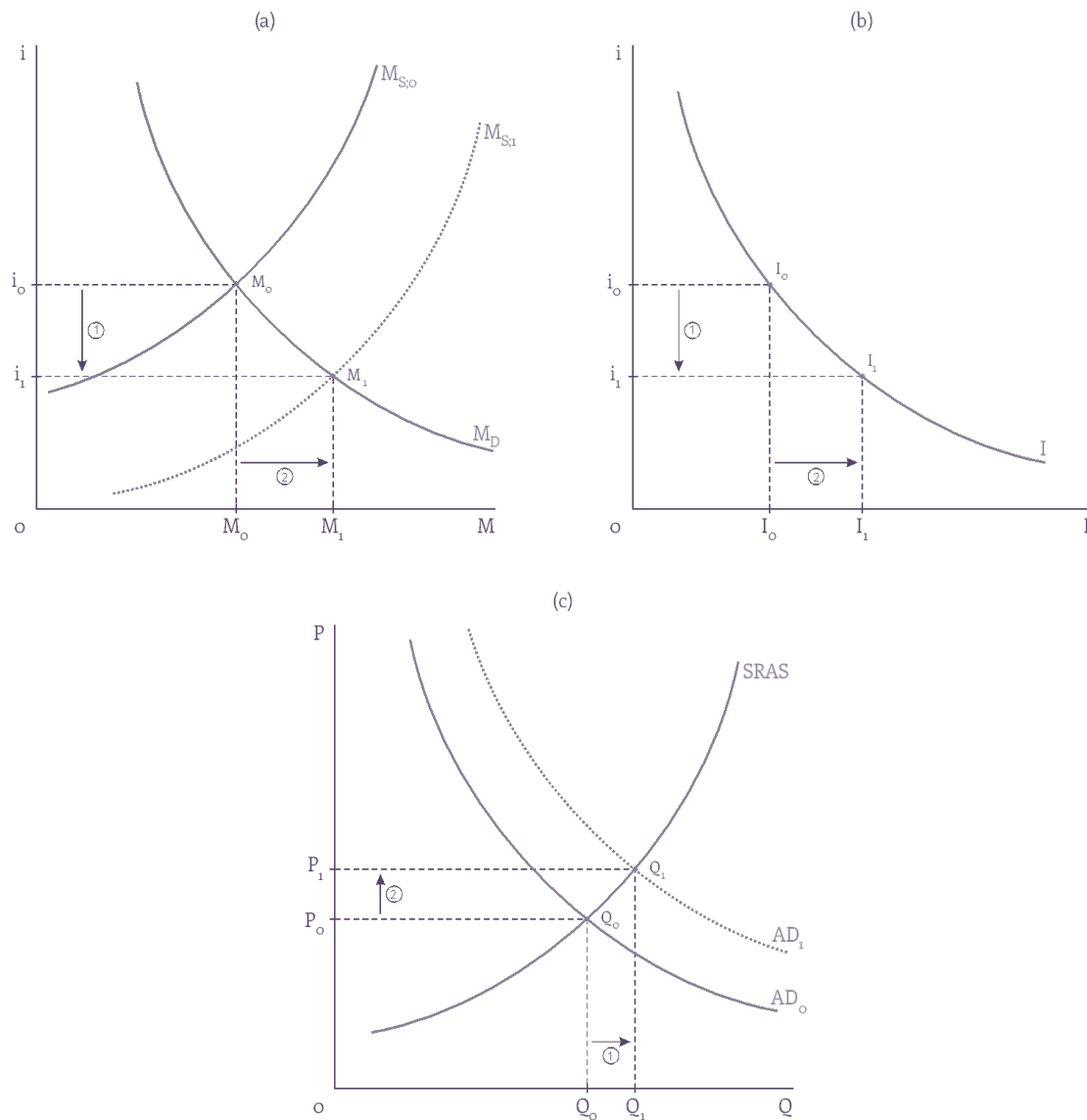
$$G_c = \frac{X}{X + Y} \cdot 100 \quad (11.2)$$

OBRÁZEK 11-10: GINIHO KOEFICIENT V GRAFICKÉM VYJÁDŘENÍ

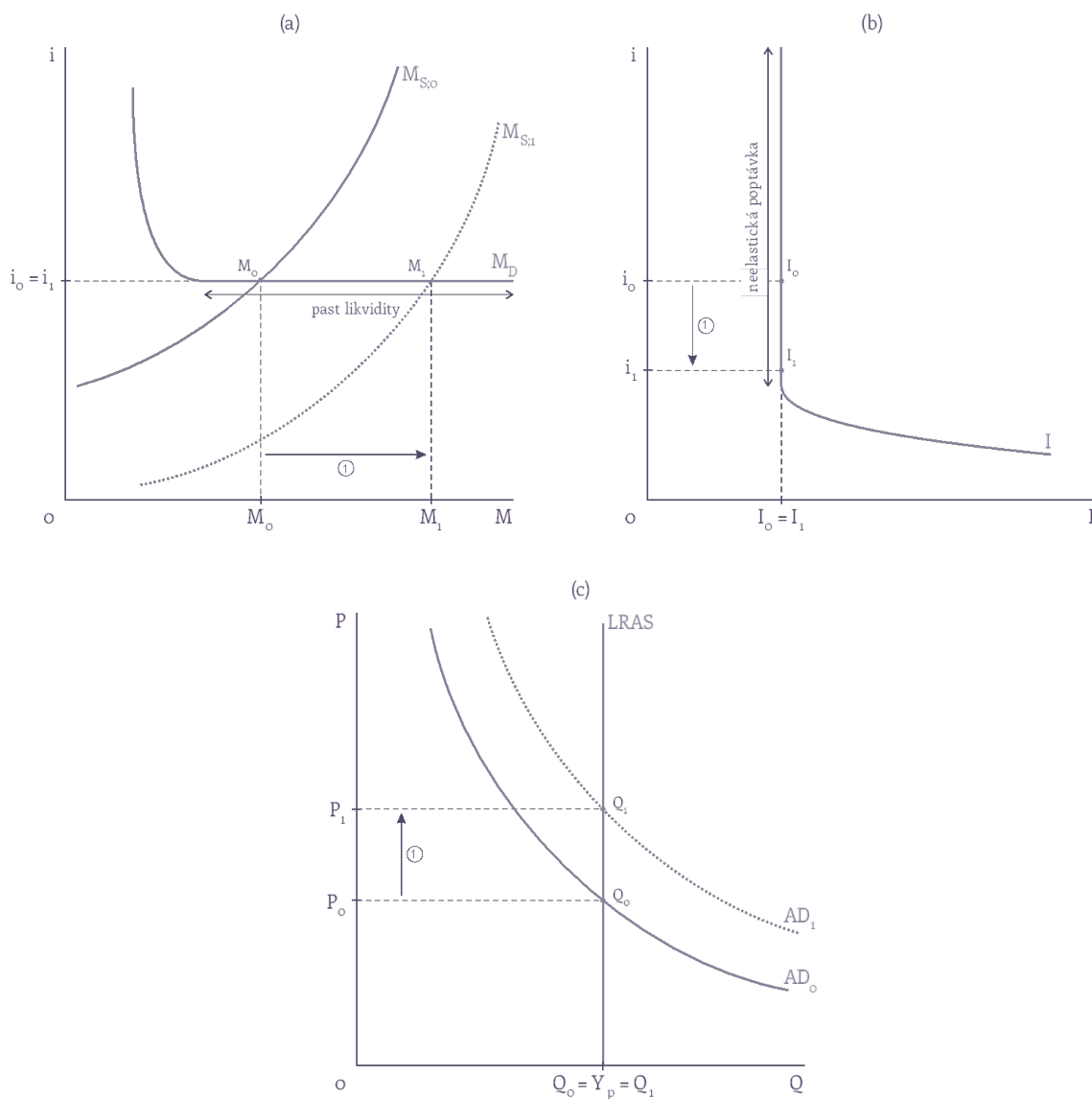

12 MONETÁRNÍ POLITIKA

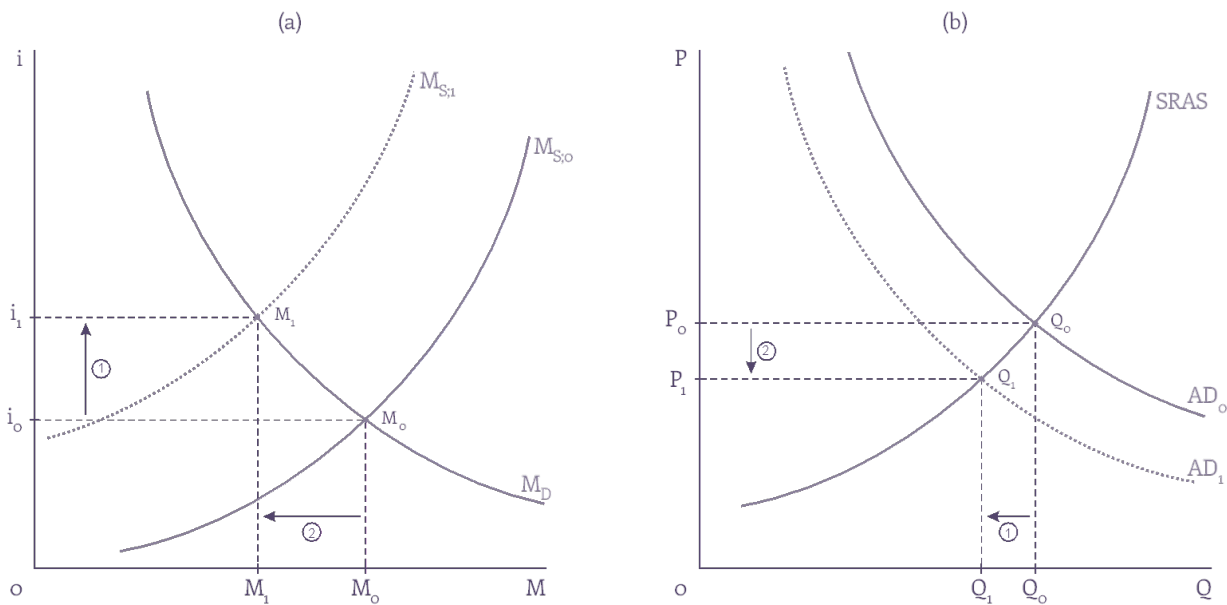
OBRÁZEK 12-1: DOPADY ZVÝŠENÍ NABÍDKY PENĚŽ NA AGREGÁTNÍ POPTÁVKU

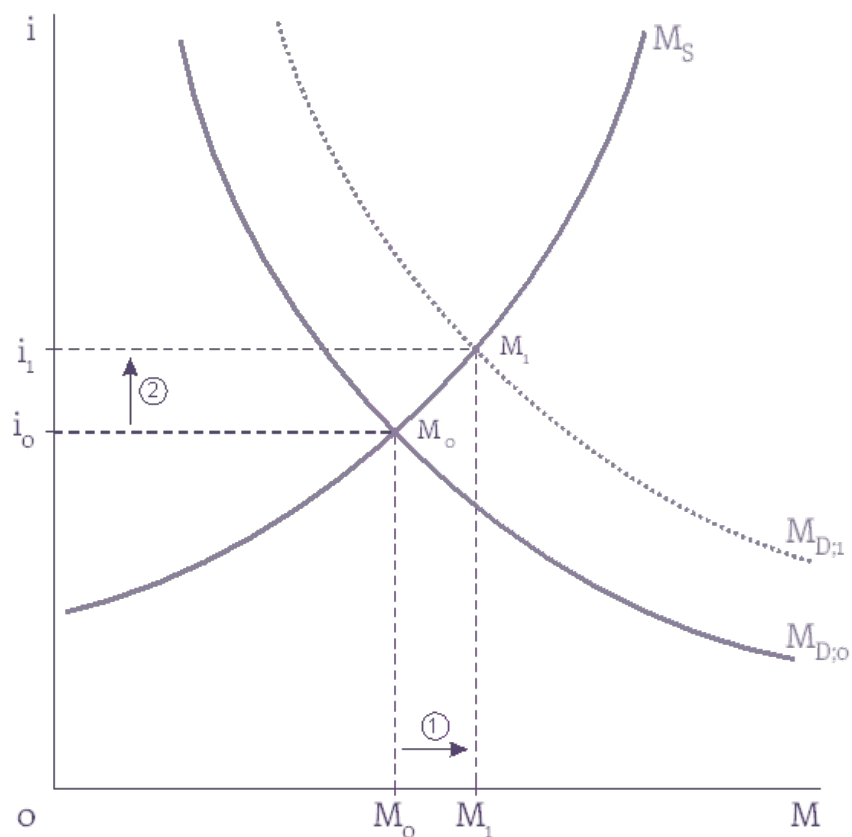
OBRÁZEK 12-2: FAKTORY OSLABUJÍCÍ ÚČINKY MONETÁRNÍ EXPANZE

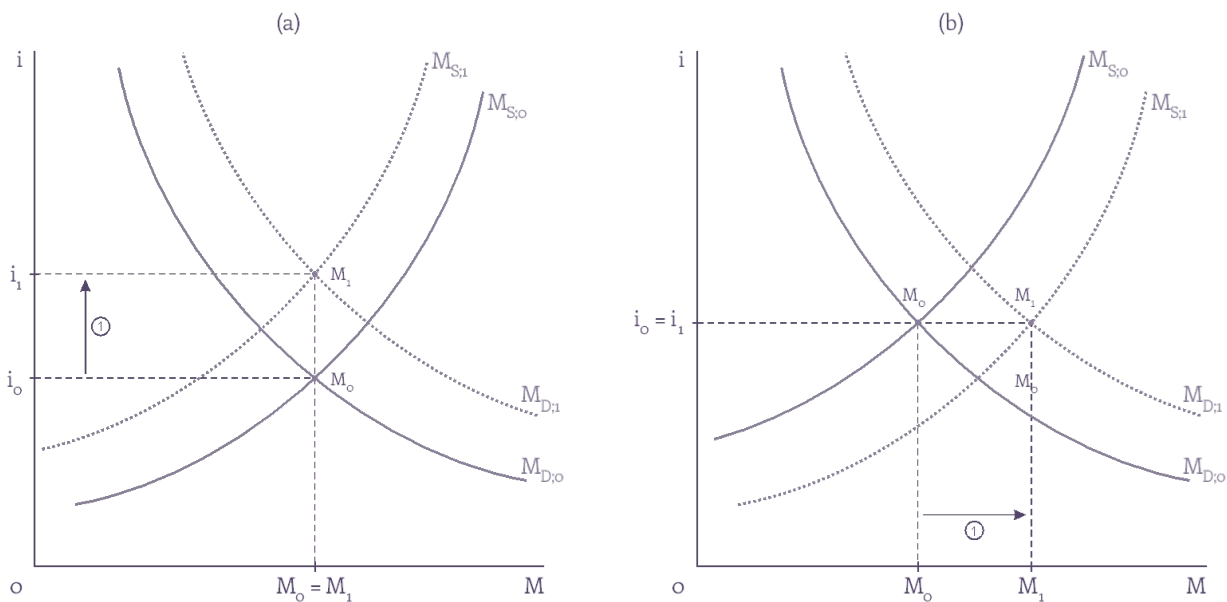
OBRÁZEK 12-3: ÚČINKY RESTRIKTIVNÍ MONETÁRNÍ POLITIKY

OBRÁZEK 12-4: VZRŮST POPTÁVKY PO PENĚŽÍCH A NEAKTIVISTICKÁ POLITIKA CENTRÁLNÍ BANKY

OBRÁZEK 12-5: DILEMA CENTRÁLNÍ BANKY

ROVNICE

$$\Delta M_S \rightarrow \Delta i \rightarrow \Delta I(C, G) \rightarrow \Delta AD \rightarrow \Delta L, \Delta P, \Delta Y \quad (12.1)$$

$$i_r = i_n - \pi \quad (12.2)$$

$$i_n = i_r + \pi \quad (12.3)$$

13 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA A MĚŘENÍ JEJÍ ÚSPĚŠNOSTI

ROVNICE

$$MI = \pi + u \quad (13.1)$$

$$MI_A = 0,5 \cdot \pi + 0,5 \cdot u \quad (13.2)$$

$$UPI = \pi - 3 \cdot g_{HDP;r} \quad (13.3)$$

$$UPI = \pi + 6,75 \cdot u \quad (13.4)$$

$$UPI_A = 0,13 \cdot \pi + 0,87 \cdot u \quad (13.5)$$

$$g_{HDP;n} = g_{HDP;r} + \pi \quad (13.6)$$

$$SPI = \pi - g_{HDP;r} \quad (13.7)$$

$$SPI = \pi - 2,25 \cdot u \quad (13.8)$$

$$SPI_A = 0,30 \cdot \pi + 0,70 \cdot u \quad (13.9)$$

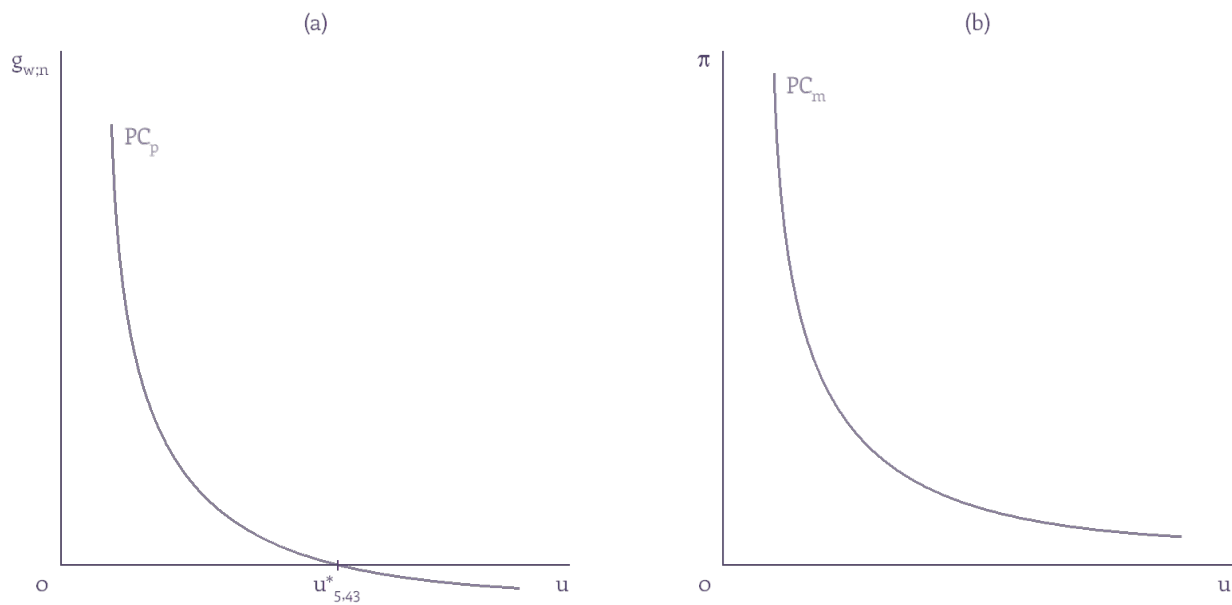
$$g_{w;n} + 0,9 = 9,64 \cdot u^{-1,39} \quad (13.10)$$

$$g_{w;n} = \frac{w_{n;t+1} - w_{n;t}}{w_n} \cdot 100 \quad (13.11)$$

$$g_{w;n} = -f(u-u^*) \quad (13.12)$$

$$\pi = \pi_s - \varepsilon \cdot (u - u^*) \quad (13.13)$$

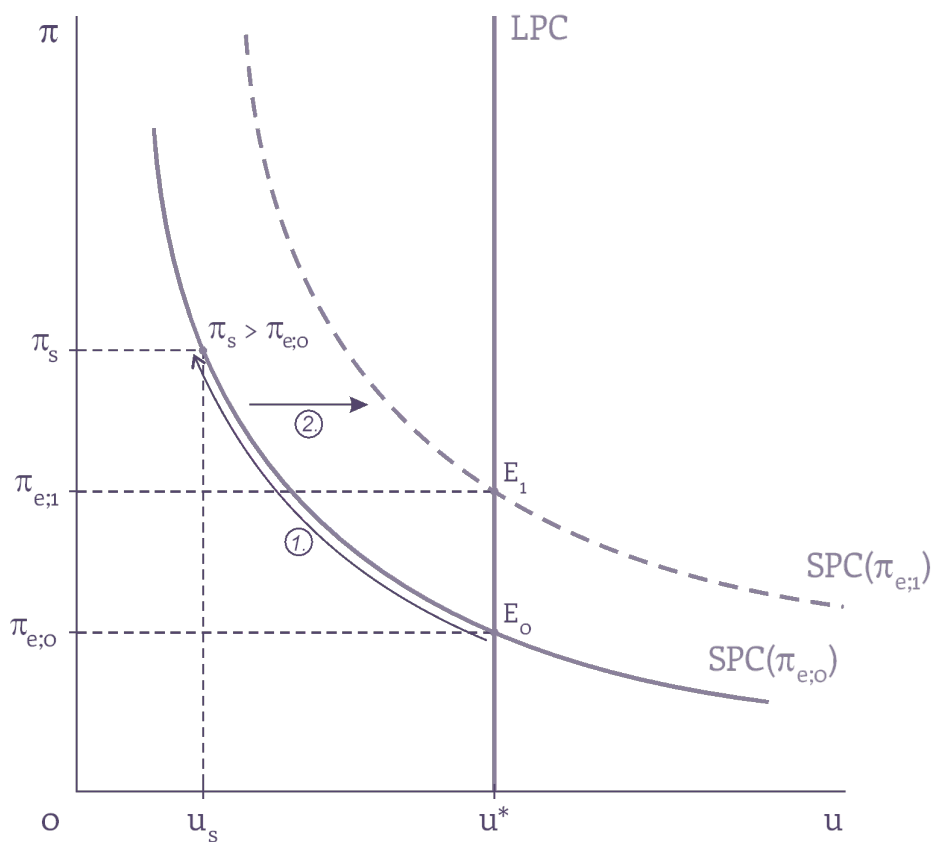
OBRÁZEK 13-1: PŮVODNÍ VERZE PHILLIPSOVY KŘIVKY (A) A JEJÍ MODIFIKOVANÁ VERZE (B)

ROVNICE

$$u = u^* - \varphi \cdot (\pi - \pi_e) \quad (13.14)$$

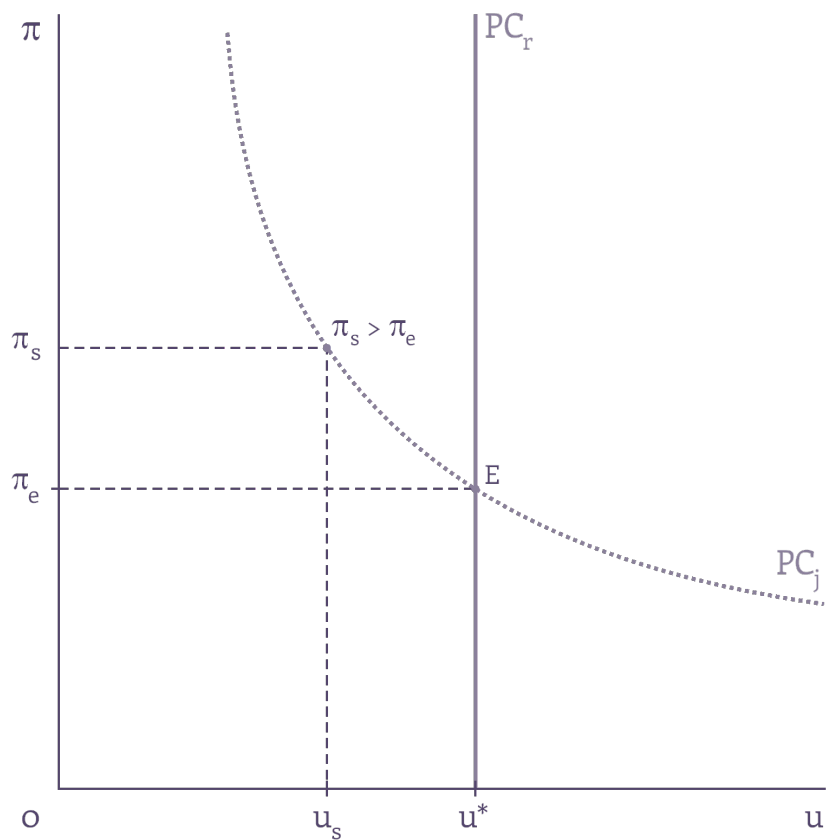
OBRÁZEK 13-2: KRÁTKODOBÁ A DLOUHODOBÁ PHILLIPSOVA KŘIVKA

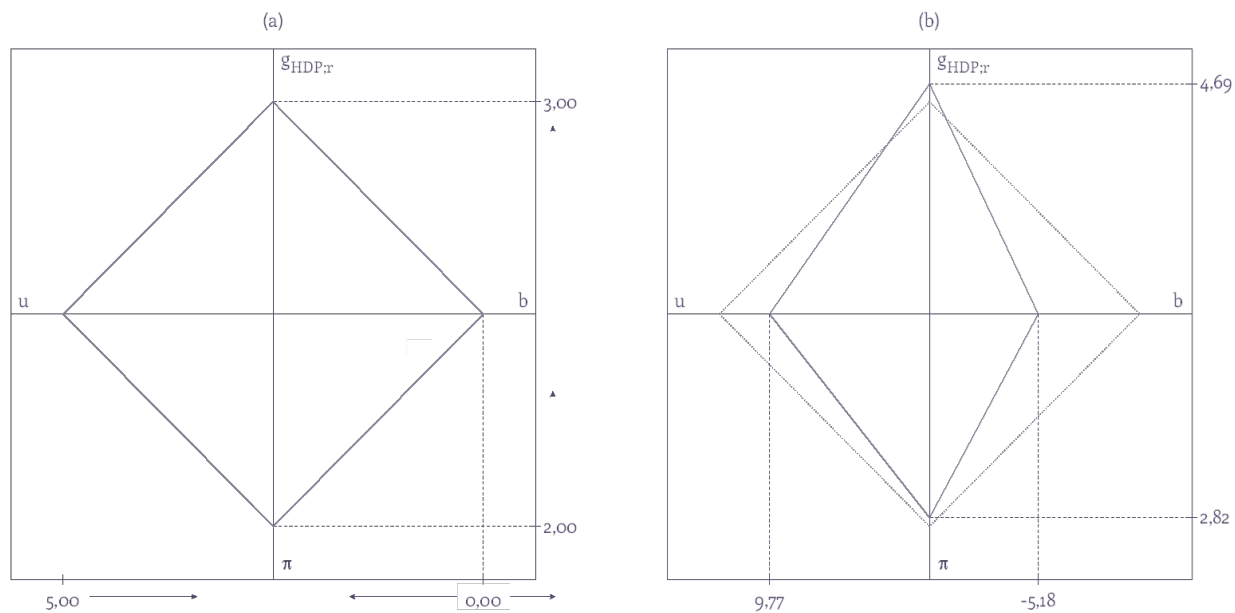
ROVNICE

$$\pi = \pi_e + \chi \cdot (Y - Y_p) \quad (13.15)$$

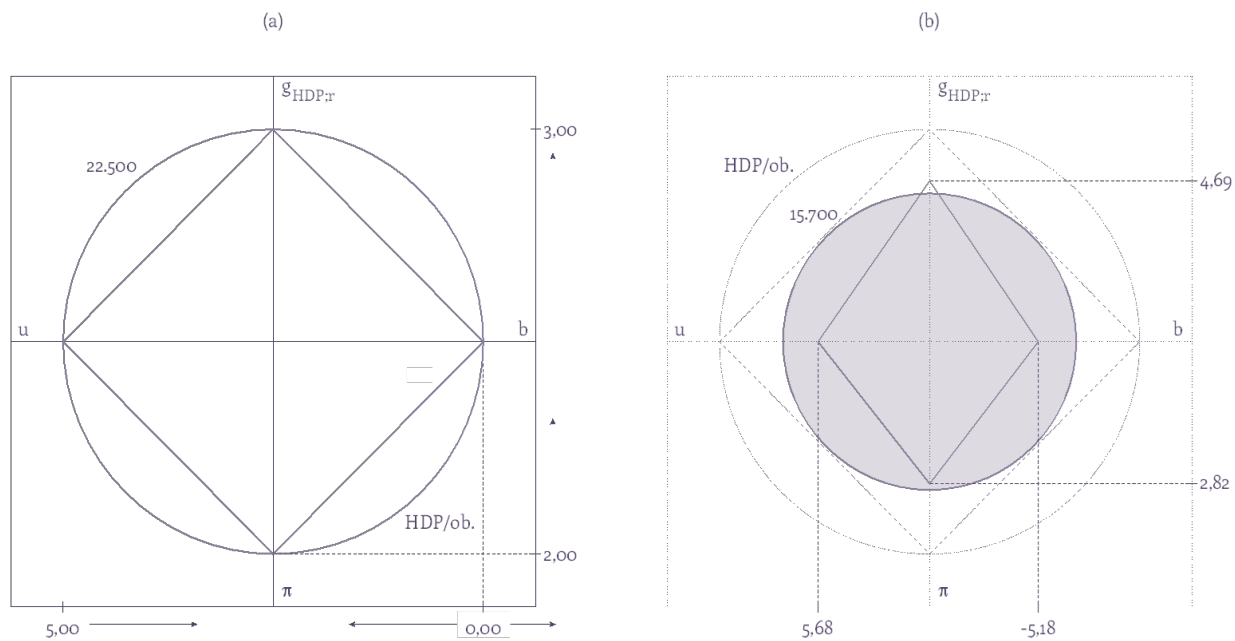
OBRÁZEK 13-3: PRAVDIVÁ A JEVOVÁ PHILLIPSOVA KŘIVKA

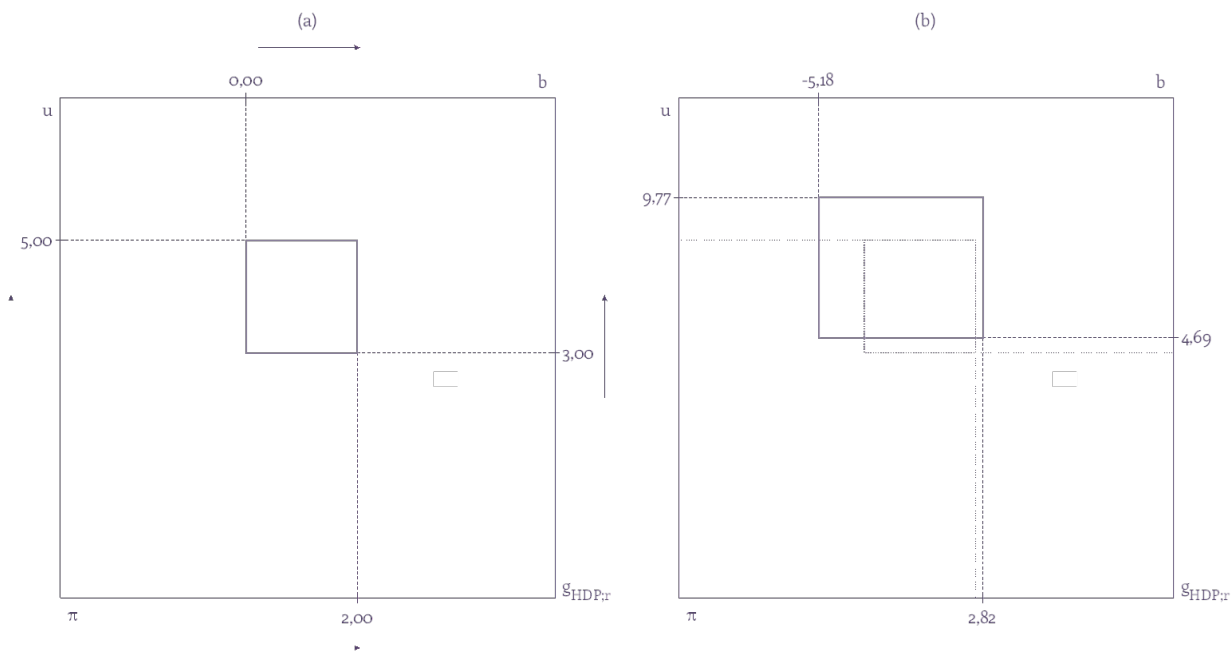
OBRÁZEK 13-4: OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK (A) A MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK PRO ČESKOU REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B)

OBRÁZEK 13-5: OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK DOPLNĚNÝ O MEZIKRUŽÍ (A) A MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK DOPLNĚNÝ O MEZIKRUŽÍ PRO ČESKOU REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B)

OBRÁZEK 13-6: NETRADIČNĚ POJATÝ OPTIMÁLNÍ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK (A) A NETRADIČNĚ POJATÝ MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK PRO ČESKO REPUBLIKU ZA ROK 2004 (B)

SEZNAM ZKRATEK

a	– akcelerátor (koeficient akcelerace)
A	– půda
AC	– průměrné náklady
AD	– agregátní poptávka
AE	– agregátní výdaje na produkci
AE _A	– autonomní agregátní výdaje na produkci
AE _p	– plánované agregátní výdaje na produkci
AE _{T;A}	– celkové autonomní výdaje na produkci v čtyřsektorové ekonomice
AFC	– průměrné fixní náklady
aps	– průměrný sklon k úsporám
AP _{VF(L)(K)}	– průměrný produkt výrobního faktoru (práce)(kapitálu)
AR	– průměrné příjmy
AS	– agregátní nabídka
AVC	– průměrné variabilní náklady
b	– podíl salda běžného účtu platební bilance na hrubém domácím produktu
b.c.	– běžné ceny
BK _L	– bilance dlouhodobého kapitálu
BK _S	– bilance krátkodobého kapitálu
BL	– linie rozpočtu
BS	– bilance služeb
BS	– rozpočtové saldo
BÚ	– běžný účet
BV	– bilance výnosů
C	– konečná spotřeba domácností
C/j	– náklady na jednotku
C _A	– výdaje na autonomní konečnou spotřebu domácností
C _{A,3}	– výdaje na autonomní konečnou spotřebu v třísektorové ekonomice
CC _C	– smluvní křivka směny
CC _Q	– smluvní křivka výroby
C _I	– výdaje na indukovanou konečnou spotřebu domácností
CL	– izokosta (izonákladová křivka)
CPI	– index spotřebitelských cen
ČD _F	– čisté vlastnické důchody ze zahraničí
ČDP	– čistý domácí produkt
ČDV	– čisté daně z výrobků

ČND	- čistý národní důchod
ČND _D	- čistý národní disponibilní důchod
ČPH	- čistá přidaná hodnota
ČPP	- čistý provozní přebytek
ČTR _F	- čisté transfery ze zahraničí
D	- přírůstek depozit
d	- individuální poptávka
D	- tržní poptávka
d _{M(MK)(d)}	- poptávka po produkci monopolní firmy (monopolně konkurenční firmy)(dominantní firmy)
D _O	- tržní poptávka po produkci oligopolu
DP	- dospělá populace
DPH	- daň z přidané hodnoty
d _{SR(LR)}	- poptávka v krátkém období (dlouhém období)
DT	- tlak na straně poptávky
D _{VF(L)(K)}	- poptávka po výrobním faktoru (práci)(kapitálu)
E	- zaměstnaní
E	- bod rovnováhy
e	- reálný devizový kurz
EA	- ekonomicky aktivní obyvatelstvo
ecd	- křížová elasticita poptávky
E _{CP}	- zaměstnaní cizinci
E _{CS}	- zaměstnaní v civilním sektoru
E _{CZO}	- cizinci s živnostenským oprávněním
E _{DK(NK)}	- rovnováha v dokonalé konkurenci (nedokonalé konkurenci)
E _{EX}	- exportní výkonnost
E _f	- plná zaměstnanost
e _{ID}	- důchodová elasticita poptávky
EMC	- externí mezní náklady
EMU	- externí mezní užitek
ENA	- ekonomicky neaktivní obyvatelstvo
e _{PD}	- cenová elasticita poptávky
EPI	- index cen vývozu
e _{PS}	- cenová elasticita nabídky
ER	- devizový kurz
ERDI	- index kurzové odchylky
E _s	- skutečná zaměstnanost
E _{VSPS}	- zaměstnaní z výběrového šetření pracovních sil
EX	- vývoz (export)

EX_A	– výdaje na autonomní vývoz (export)
$f(\dots)$	– vyjádření funkčního vztahu
FC	– fixní náklady
FCO	– franko ceny hranice
FD	– zahraniční zadluženost
FD_g	– hrubá zahraniční zadluženost
FD_n	– čistá zahraniční zadluženost
FÚ	– finanční účet
G	– konečná spotřeba vlády (výdaje vlády za statky a služby)
G	– změna zůstatku rezerv
G_A	– výdaje na autonomní konečnou spotřebu vlády
GAP	– produkční mezera
G_C	– výdaje vlády na nákup spotřebních statků a služeb
G_c	– Giniho koeficient
$g_{HDP;n}$	– tempo růstu nominálního HDP
$g_{HDP;p}$	– tempo růstu potenciálního HDP
$g_{HDP;r}$	– tempo růstu reálného HDP
G_I	– investiční výdaje vlády
g_n	– přirozené tempo růstu
g_s	– skutečné tempo růstu
g_w	– zaručené tempo růstu
$g_{w;n}$	– tempo růstu nominálních mezd (mzdová inflace)
G_y	– koeficient růstu
$g_{Y/O}$	– tempo růstu reálného produktu na obyvatele
$g_{Y;r}$	– tempo růstu reálného produktu
HDP	– hrubý domácí produkt
HDP_{KC}	– hrubý domácí produkt v kupních cenách
HDP_{MP}	– hrubý domácí produkt v tržních cenách
HDP_n	– nominální hrubý domácí produkt
HDP_p	– potenciální hrubý domácí produkt
$HDP_{p;t}$	– potenciální hrubý domácí produkt v čase t
HDP_r	– reálný hrubý domácí produkt
HDP_{ZC}	– hrubý domácí produkt v základních cenách
HND	– hrubý národní důchod
HND_D	– hrubý národní disponibilní důchod
HNP	– hrubý národní produkt
HPH	– hrubá přidaná hodnota
CHOKR	– chyby a opomenutí, kurzové rozdíly

i	– úrok
I	– důchod spotřebitele
I	– investice
I_A	– výdaje firem na autonomní investice
I_B	– hrubá (brutto) investice
IC	– indifferenční křivka
I_f	– tvorba hrubého fixního kapitálu (investice do fixního kapitálu)
I_g	– tvorba fixního kapitálu (hrubé investice)
I_L	– Lernerův index
ILC	– index životních nákladů
IM	– dovoz (import)
IM_A	– výdaje na autonomní dovoz (import)
IM_I	– výdaje na indukovaný dovoz (import)
I_n	– čisté investice
i_n	– nominální úroková míra
I_N	– čistá (netto) investice
I_p	– plánované investiční výdaje
IPD	– implicitní cenový deflátor (deflátor HDP)
IPI	– index cen dovozu
IPP_T	– index produktivity práce v domácí ekonomice
IPP_Z	– index produktivity práce v zahraničí
IQ	– izokvanta (izoproduktové křivka)
IQ_{EX}	– index fyzického objemu vývozu
I_r	– obnovovací investice
i_r	– reálná úroková míra
I_R	– obnovovací (restituční) investice
i_r	– úroková sazba (míra)
I_s	– investice do zásob
I_u	– neplánované investiční výdaje
k	– koeficient pružnosti kapitálu
K	– kapitál
K_o	– kapitál, jako fixní výrobní faktor
k_2	– multiplikátor agregátních výdajů ve dvousektorové ekonomice
k_3	– multiplikátor agregátních výdajů v třísektorové ekonomice
k_4	– multiplikátor otevřené ekonomiky
k_m	– Marshallův koeficient
$KÚ$	– kapitálový účet
l	– koeficient pružnosti práce

L	- práce (pracovní síla)
LAC	- průměrné náklady v dlouhém období
LC	- Lorenzova křivka
LD	- poptávka po práci (pracovní síle)
LEP	- stezka expanze firmy v dlouhém období
LMC	- mezní náklady v dlouhém období
$\ln(x)$	- přirozený logaritmus proměnné x
LPC	- dlouhodobá Phillipsova křivka
LR	- dlouhé období
LRAS	- agregátní nabídka v dlouhém období
LS	- nabídka práce
LTC	- celkové náklady v dlouhém období
LVC	- variabilní náklady v dlouhém
M	- množství peněz
m	- jednoduchý peněžní multiplikátor
m	- rozpočtové omezení spotřebitele
MC	- mezní náklady
MC _{SP}	- společenské mezní náklady
MC _{VF}	- mezní náklady na výrobní faktor
MC _{x(y)}	- mezní náklady výroby statku x(y)
M _D	- poptávka po penězích
MEI	- makroekonomický výkonnostní index
MI	- index sklíčenosti (mizérie)
MI _A	- absolutní index sklíčenosti
MOE	- míra otevřenosti ekonomiky
mpc	- mezní sklon ke spotřebě
mpi	- mezní sklon k dovozu
mps	- mezní sklon k úsporám
MP _{VF(L)(K)}	- mezní produkt výrobního faktoru (práce)(kapitálu)
MR	- mezní příjmy
MRP _{VF(L)(K)(A)}	- příjem z mezního produktu výrobního faktoru (práce)(kapitálu)(půdy)
MRS	- mezní míra substituce
MRS _C	- mezní míra substituce ve spotřebě
MRS _E	- mezní míra substituce ve směně
MRT _Q	- mezní míra transformace produktu
MRTS _{LK}	- mezní míra technické substituce kapitálu prací
MS	- mezipotřeba
M _S	- nabídka peněz

m_t	- míra zdanění
$MU_{x(y)}$	- mezní užitek ze spotřeby statku $x(y)$
n	- tempo růstu pracovních sil
NAIRU	- míra nezaměstnanosti neakcelerující inflaci
NS_g	- hrubé národní úspory
NT	- tlak na straně nákladů (nabídky)
NU	- nově hlášení uchazeči o práci
NUM	- neumístění uchazeči o práci
NX	- čistý vývoz (export), saldo zahraničního obchodu
NZ	- náhrady zaměstnancům
O	- počet obyvatel
OB	- obchodní bilance
OBJP	- ostatní běžné jednostranné převody
P	- cena, cenová hladina
$P_{A(B)}$	- cena statku v zemi A (B)
$P_{A(B)}$	- cenová hladina v zemi A (zemi B)
PB	- platební bilance
PC	- Phillipsova křivka
PCC	- cenová spotřební křivka
PC_m	- modifikovaná Phillipsova křivka
PC_p	- původní Phillipsova křivka
P_E	- rovnovážná cenová hladina
PE	- rovnovážná cena
PH	- přidaná hodnota
PI	- cenový index
$PI_{A(B)}$	- cenový index země A (země B) pro vybraný koš statků a služeb
PI_{ex}	- explicitní cenový index
PPF	- hranice produkčních možností
PPI	- index cen průmyslových výrobců
PPP	- parita kupní síly měny
PS	- pracovní síla
$P_{VF(L)(K)(A)}$	- cena výrobního faktoru (práce)(kapitálu)(půdy)
$P_{x(y)}$	- cena statku $x(y)$
Q	- objem výstupu (produkce)
$Q_{A(B)}$	- statek v zemi A (B)
Q_C	- výdaje domácností
$Q_{D(S)}$	- poptávané (nabízené) množství produkce
Q_E	- rovnovážný produkt (rovnovážné množství produkce)

Q_f	- produkční funkce
Q_G	- výdaje vlády
r	- podíl rezerv z depozit
R	- přírůstek rezerv
R/j	- příjmy na jednotku
r_A	- pozemková renta
r_E	- ekonomická renta
r_{EA}	- míra ekonomické aktivity (míra participace)
r_n	- míra získání zaměstnání
r_o	- jiný důchod z kapitálu
r_s	- výnosy z rozsahu
R_t	- příjmy do státního rozpočtu
r_t	- technologická renta
r_z	- míra ztráty zaměstnání
s	- sklon k úsporám
S	- tržní nabídka
s	- individuální nabídka
$s.c.$	- stálé ceny
S_o	- současná hodnota úspory
$S_{i(n)}$	- budoucí hodnota úspory v čase $t+1(t+n)$
S_A	- autonomní úspory domácností
SAC	- průměrné náklady v krátkém období
SD	- smíšený důchod
S_D	- celkové domácí úspory
$S_{D:A}$	- celkové domácí autonomní úspory
SDR	- Zvláštní práva čerpání
S_F	- úspory zahraničních ekonomických subjektů
$S_{F:A}$	- autonomní úspory zahraničních ekonomických subjektů
S_G	- úspory vládních institucí
S_H	- úspory domácností
SH	- současná hodnota budoucích výnosů
SH_N	- čistá současná hodnota budoucích výnosů
S_I	- indukované úspory domácností
S_i	- úspora
S_{ko}	- nabídka konkurenčního lemu
SMC	- mezní náklady v krátkém období
$SMRS_Q$	- společenská mezní míra substituce
$SMRT_Q$	- společenská míra transformace produktu

SMU	– společenský mezní užitek
SOPR	– stejné období předchozího roku
SPC	– krátkodobá Phillipsova křivka
SPI	– index stabilizační politiky
SPI _A	– absolutní index stabilizační politiky
spz	– sociální příspěvek od zaměstnavatele
SR	– krátké období
SRAS	– agregátní nabídka v krátkém období
S _T	– celkové úspory v čtyřsektorové ekonomice
S _{T;A}	– celkové autonomní úspory v čtyřsektorové ekonomice
STC	– celkové náklady v krátkém období
S _{VF(L)(K)}	– nabídka výrobního faktoru (práce)(kapitálu)
t	– důchodová sazba daně (daňová sazba)
T	– daně
t	– technologie
T _A	– autonomní daně
TC	– celkové náklady
TC _E	– celkové ekonomické náklady
TC _{ex}	– celkové náklady explicitní
TC _{im}	– celkové náklady implicitní
TIP	– důchodová politika založená na daních
T _n	– čisté daně
TP	– celkový produkt
T _{PIM}	– daně z výroby a z dovozu
TR	– vládní transferové platby
TR	– celkový příjem
TR _A	– vládní autonomní transferové platby
TR _{DK}	– celkové příjmy dokonale konkurenční firmy
TR _{N DK}	– celkové příjmy nedokonale konkurenční firmy
TT	– reálné směnné relace
T _T	– celkové daně
TT _D	– důchodové směnné relace
TT _F	– jednoduché faktorální směnné relace
TT _{FF}	– dvojnásobné faktorální směnné relace
TT _N	– čisté barterové směnné relace
TT _n	– čisté barterové směnné relace
TU _{x(y)}	– celkový užitek ze spotřeby statku x(y)
U	– nezaměstnaní (nezaměstnanost)

u	- míra nezaměstnanosti
$u(x)$	- užitek ze spotřeby statku x
$u(y)$	- užitek ze spotřeby statku y
u^*	- přirozená míra nezaměstnanosti
U_D	- dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadech práce
UM	- nově umístění uchazeči o práci
UPI	- index voličské nepopularity
UPI_A	- absolutní index voličské nepopularity
V	- rychlost obratu peněz
VC	- variabilní kapitál
VD	- výrobní dotace
VF	- výrobní faktor
w	- mzda (plat)
w_n	- nominální mzda
w_r	- reálná mzda
w_r^S	- subsistenční mzdy
Y	- produkt (důchod)
Y_D	- disponibilní důchod
Y_E	- rovnovážný produkt (důchod)
Y_n	- nominální produkt
Y_p	- potenciální produkt
Y_r	- reálný produkt
Y_s	- skutečná produkt
y_t	- produktivita práce na jednu pracovní sílu
z	- zisk
ZDR	- změna devizových rezerv
α	- koeficient pružnosti kapitálu
β	- koeficient pružnosti práce
Δ	- změna
ΔS_i	- úrok z uspořené částky
ε	- konstanta vyjadřující citlivost míry inflace na odchylku skutečné míry nezaměstnanosti od míry přirozené
π	- míra inflace
π	- zisk
π_A	- účetní zisk
π_e	- očekávaná míra inflace
π_E	- ekonomický zisk
π_N	- normální zisk
π_s	- setrvačná míra inflace

- τ – index tlaku na růst nominálních mezd
- ϕ – konstanta vyjadřující citlivost míry nezaměstnanosti na odchylku skutečné míry inflace od její očekávané úrovně
- χ – konstanta vyjadřující citlivost míry inflace na odchylku skutečného produktu od produktu potenciálního